

სტამბა პოლიტრაფსკოლისა, შეკ. 985, მთავლ. 1899, ტ. 4000

გკითხველთა საუბრადღეზოდ.

ჩვენი წიგნი „ბრძოლა ახალი ყოფა-ცხოვრებისათვის“ კომკავშირული ყოფის აქტუალურ საკითხებს ეხება, მაგრამ მასში ადგილი აქვს მთელ რიგ უხეშ შეცდომებს. ეს შეცდომები ძირითადადში „მემარცხენე“ ხასიათისაა, რაც შემდეგში გამოიხატება:

კერძოდ, მე პოლიტიკურ შეცდომად მიმაჩნია ჩემს ძიერ მტკიცება შესახებ იმისა, ვითომდა დღეს ჩვენ არ გვყავდეს ახალი ადამიანები; უდავოდ შემცდარია ის აზრი, რომელსაც წიგნის 93 გვერდზე ვწერ: „დავსვათ კითხვა: გვყავს თუ არა ჩვენ ასეთი ადამიანი (ლაპარაკია ახალ ადამიანზე)?“ სინამდვილით გამართლებული დასკვნა იქნება, თუ ვიტყვით, რომ ასეთი ადამიანი ჯერ ჩვენ არ გვყავს და არც შეიძლება გვყავდეს. იმავე აზრს უფრო შემცდარად ვავითარებ 95 გვერდზე, როცა ვამბობ: „ახალი ადამიანი მხოლოდ ის არის, ვინც სავსებით ნამდვილი კომუნისტია პირად ცხოვრებაშიც; ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ ჩვენში ახალი ადამიანის შექმნა დღეს შეუძლებელია, ვიდრე არ მოხდება ქვეყნის რეკონსტრუქციასთან ერთად ყოფა-ცხოვრების რეკონსტრუქცია“. აქედან გამოდის, ვითომ ქვეყნის სოც. რეკონსტრუქცია არ იწვევდეს ყოფა-ცხოვრების რეკონსტრუქციას, აქ მე მექანიკურად დავაცილე ერთმანეთს ბაზისა და ზედნაშენი, დაფივიწყე დიალექტიკის ელემენტარული კანონი და ყოფაცხოვრება სავსებით მოვწყვიტე საზოგადოებრივ საქმიანობას.

გვყავს თუ არა ჩვენ ახალი ადამიანები? ცხადია, გვყავს. მერე და ვინ არიან ისინი? ყველა ის, ვინც ჩაბმულია სოციალიზმის მშენებლობის პრაქტიკულ საქმიანობაში.

კომუნისტები, ხუთწლედის გმირები, დამკვრელი კომკავშირელები—აი, ვინ არიან ახალი ადამიანები.

ქვეყანა უნდა იცნობდეს თავის გმირებს—ასეთია არტიის ლოზუნგი. დიახ, ეგ გმირები ჩვენი ეპოქის ახალი ადამიანები არიან.

შემცდარია აგრეთვე ახალი ადამიანის შესახებ ჩემი აზრი 114 გვერდზე.

აუცილებლად პოლიტიკურად შეცდომაა, როცა 62 გვერდზე ვწერ: „მთელი სიმწვავეთ დგას ჩვენს წინაშე ლენინის ცნობილი ფორმულა „ვინ ვის?“ მართალია, ეს დაწერილია 1931 წლის მაისში, მაგრამ მაინც შეცდომაა, რადგან „ვინ ვის“ ჩვენი მრეწველობის დარგში მაშინ სავსებით ჩვენს სასარგებლოდ იყო გადაჭრილი. აქვე დავიწყებულია საწარმოო ძალთა განვითარების ის დონე, რომელიც „ვინ ვის“-ს სოფლის მეურნეობის დარგშიაც ჩვენს სასარგებლოდ გადაწყვეტდა და მართლაც ასე მოხდა: ხუთწლედის მესამე გადამწყვეტ წელს ჩვენ საბოლოოდ გადავჭვრიეთ ლენინის ფორმულა „ვინ—ვის“ როგორც ქალაქად, ისე სოფლის მეურნეობის დარგში სოციალიზმის სასარგებლოდ. გარდა ამისა წიგნში არის სხვა ხასიათის შეცდომებიც.

ჩემი აზრით, არ უნდა დარჩეს არც ერთი შეცდომა გაუკრიტიკებელი. ამხ. მკითხველებმა წიგნის კითხვის დროს მხედველობაში უნდა მიიღონ იმ შეცდომების გასწორება, რომელიც ხემოდ არის აღნიშნული.

რამოდენიმე წინასწარი შენიშვნა

ყოფა-ცხოვრების საკითხს დღეს განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა. აღნიშნულ თემაზე ქართულად ჩვენს ორიგინალურ ლიტერატურაში თითქმის არაფერი არ მოგვეპოვება, გარდა ა. მ. ვ. ლუარსაძის და ა. კ. მახათაძის „სიტყვას მოვითხოვთ“.

ჩვენი წიგნი „ბრძოლა ახალი ყოფა-ცხოვრებისათვის“ — ქართულ ორიგინალურ მასალებზეა დამყარებული.

ჩვენ შეძლებისდაგვარად გავაშუქეთ ყოფა-ცხოვრების სხვადასხვა საკითხები, როგორცაა ოჯახის, ქალთან დამოკიდებულობის, ჩვენი დროის ადამიანის, კომკავშირდ ახალი ყოფის ფრონტზე და სხვა საკითხები.

წიგნში განსაკუთრებული ადგილი დავუთმეთ პროლეტარულ მწერლობის ბრძოლას ახალ ყოფა-ცხოვრებისათვის.

საერთოდ, წიგნი ეხება იმ მტკივნეულ მხარეებს, რომელთაც ყოფა-ცხოვრების საკითხში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა.

წიგნში მოყვანილი მასალები ჩვენი ცხოვრების სინამდვილიდანაა ამოღებული.

ვიმედოვნებთ, რომ ეს წიგნი ერთგვარ სარგებლობას მოუტანს იმ ამხანაგებს, რომლებიც უშუალოდ არიან დაინტერესებული ახალი ყოფა-ცხოვრების საკითხით.

კ. მელაძე

ახალი ყოფა-ცხოვრების საკითხი რეკონსტრუქციის პერიოდში

„ჩვენი წინსვლა მიმდინარეობს ბრძოლის სახით, წინააღმდეგობათა განვითარების სახით, ამ წინააღმდეგობათა გამორკვევისა და ლიკვიდაციის სახით“ (სტალინი)

უდიდესი გარდატეხის პერიოდში ვცხოვრობთ. კომუნისტურ პარტიის მტკიცე და ბოლშევიკური ხელმძღვანელობით სოციალისტურ ფრონტზე გარდამწყვეტ გამარჯვებებს მივალწიეთ, მაგრამ მიღწევები არ მოგვიპოვებია უბრძოლოდ და უმტკივნელოდ, სიძნელეების გარეშე. პირიქით სიძნელეები არსებობენ და ჩვენ კი ამ სიძნელეთა დაძლევის გზით მივდივართ წინ.

ჩვენ სოციალიზმის მშენებლობა ნახევრად უკულტურო აზიური ქვეყანაში გვიხდება, მაგრამ ბოლშევიკური შრომის ენტუზიაზმი ყველაფერს სძლევს. ეს უკულტურობა ჩვენი კლასიური მტერია. საერთოდ კი ყოფა-ცხოვრების ფრონტი კლასობრივი ბრძოლის ფრონტია. კლასობრივი მტერი ჩვენს წინააღმდეგ შემოტევას არა ერთი ფრონტით აწარმოებს, არამედ ყოველ მხრიდან. მას ფრონტი ჩვენს წინააღმდეგ გაშლილი აქვს ყოფა-ცხოვრებიდანაც. კლასობრივი მტერი ჩვენ ყოველ უკულტურობას მისდა სასარგებლოდ იყენებს. ჩვენი ამოცანა კი იმაში მდგომარ-

რეობს, რომ შეუტიოთ უკულტურობას და კულტურულ რევოლუციის მოხდენის საშუალებით უფრო ჩქარი ნაბიჯით წავიდეთ წინ.

რეკონსტრუქციის პერიოდში ყოფა-ცხოვრების საკითხი მეტად სერიოზნულად სდვას, რადგანაც თუ რეკონსტრუქციის პერიოდი საერთოდ კლასობრივი ბრძოლის გამძაფრების პერიოდია ეს კლასობრივი ბრძოლა გამძაფრებულია ყოფა-ცხოვრების ფრონტზედაც და კლასობრივი მტერი იფრიშების მოტანას ფიქრობს ჩვენს წინააღმდეგ ჩვენ მეფის რუსეთისაგან მემკვიდრეობით მივიღეთ უკულტურობა და ჩვენი ამოცანაც სწორედ ამ უკულტურობის ლიკვიდაციას უნდა შეადგენდეს. უკულტურობის წინააღმდეგ შეტევის საქმეში და საერთოდ კი ახალი კომუნისტური ყოფა-ცხოვრების შექმნის საქმეში კომკავშირის როლი ერთი-ორადაა გაზრდილი. აი რას ამბობდ ამხ. ლენინი კომკავშირის 3-მე ყრილობაზე 1920 წ. „კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირი უნდა იყოს დამკვრელი ჯგუფი, რომელიც მზათა ყოველგვარი მუშაობაში დახმარების გასაწევად, თავისი თაოსნობისა და პირველობის გამოსაჩენად. კომუნისში მდგომარეობს იმაში, რომ იმ ახალგაზრდობამ, იმ ყმაწვილებმა და ქალიშვილებმა, რომლებიც ახალგაზრდობის კავშირში შედიან, სთქვან: ეს ჩვენს საქმეს შეადგენს და ამიტომ უნდა დავირაზმეთ და წავიდეთ სოფელში, რათა ბოლო მოუღოთ წერა-კითხვის უცოდინარობას, რათა ჩვენ მოზარდ თაობას წერა-კითხვის უცოდინარი არ ყავდეს. კავშირის წევრებმა თვითეული თავისი საათი გამოიყენოს იმისათვის რათა გააუმჯობესოს თავისი ბოტანი ან რომელიმე ფაბრიკა, ან ქარხანაში მოაწყონ ახალგაზრდობის სწავლა და სხვა... კომუნისტური ახალგაზრდო-

ბის ამოცანა მდგომარეობს მასში, რომ სოფლად ან თავის უბანში დახმარება გაუწიონ ისეთ საქმეს (ვიღებ მცირე მაგალითს) როგორცაა სისუფთავის დაცვა, ან საკმელ-სასმელის განაწილების მოწესრიგება“¹⁾ კომკავშირელმა უნდა შესძლოს ამხ. ლენინის ამ დავალების ბოლშევიკურად შესრულება.

ჩვენი ერთ-ერთი უდიდესი კლასიური მტერია რელიგია და წერა-კითხვის უცოდინარობა, რელიგია მიტომია ჩვენი კლასობრივი მტერი, რომ ის „ოპიუმია, რომელიც აბრუებს ადამიანს, წერა-კითხვის უცოდინარობა კი იმიტომ, რომ წერა-კითხვის უცოდინარო სდგას პოლიტიკის გარეშე, მას ჯერ ან-ბანი უნდა შევასწავლოდ. უამისოდ პოლიტიკა შეუძლებელია, უამისოდ ხელში შეგვრჩება მხოლოდ ლაყმობა, ჭორები, ზღაპრები, ცრუმოწმუნეობა და არა პოლიტიკა“ (ლენინი). წერა - კითხვის უცოდინარობა და რელიგია ერთმანეთის დამხმარეა, ორივე ამას კი კლასობრივი მტერი იყენებს ჩვენს წინააღმდეგ საბრძოლველად. განა ცოტა არი რელიგიურ ცრუმოწმუნეობის ნიადაგზე წარმოშობილი ყოფითი გადახრა? ძალზე ბევრი. ვის არ გაუგონია ექიმბაშობა, შელოცვები, მავნე სული, ხატზე გადაცემა, წყევლა, ლოცვა და სხვა, ყოველივე ეს რელიგიურ ცრუმორწმუნეობის შედეგია. განა რელიგიურ ცრუმორწმუნეობის შედეგი არ არი ის ამბავი, როდესაც ებრაელებს მეფის რუსეთში „ურიებს“ ეძახდნენ და ებრაელთა რიტუალის წინა ღამით ქრისტიანი ბავშვის დაკარგავას ებრაელებს აბრალებდნენ. ჩვენი ამოცანაც სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ გაშლილი ფრონტით შეუტოთ რელიგიურ ცრუმორწმუნეობას და საერთოდ კი ყოფა-ცხოვრებითი უკულტურობას. ჩვენ უნდა

¹⁾ ლენინი ტ. 17—გვ. 329

მოვახდინოთ კულტურული რევოლუცია, რაც უზრუნველყოფს ყოფა-ცხოვრებაში რეკონსტრუქციის მოხდენას.

საერთოდ შეტევა ძველი ყოფის ნარჩენების წინააღმდეგ არ უნდა ხდებოდეს ადმინისტრაციული წესით, რადგან რამოდენიმე ასეულ წლობით ჩახერგილი ცრუმორწმუნეობის ინსტიტუტებისაგან გლეხის განთავისუფლება მუქარით და ძალით არ შეიძლება, არამედ ჩვენ ძველ უკულტურობას და მავნე ტრადიციებს უნდა დაუპირდაპიროდ კომუნისტური ახალი კულტურა. ყოვლად შეუძლებელია რელიგიის წინააღმდეგ იმ გზით და მეთოდებით ვაწარმოვოთ ბრძოლა, რომელსაც ადგილი ქონდა ს. ბანიაჯაში (ქუთ. რაიონი).

ამ რამოდენიმე წლის წინ, აღდგომა დილით ე. წ. ცისკრის დროს რამოდენიმე კომკავშირელებმა დინამიტები ააფეთქეს ეკლესიის გალავანში და სალოცავად მოსული ხალხი დააფრთხეს. რელიგიის წინააღმდეგ ბრძოლა ამ მეთოდებით ყოვლად შეუძლებელია, აღნიშნულ ამხანაგების ნაბიჯი ურა „მემარცხენე“ ნახტომია, რომელსაც ნამდვილ კომუნისტურ ბრძოლის ფორმასთან და შინაარსთან არავითარი კავშირი არ აქვს. ასეთ მოვლენებს კი ჩვენს რიგებში ზოგჯერ აქვს ადგილი, რომელსაც სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოუცხადოთ. აქ კომკავშირის როლი ერთი ორადაა გაზრდილი. ჩვენ სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოუცხადოთ ისეთ განწყობილებასაც, როდესაც ძველი რელიგიური ცრუმორწმუნეობა თავისებურ გავლენას ახდენს ჩვენს ზოგიერთ პარტიულ და კომკავშირელ ამხანაგებზე. ზოგჯერ ჩვენი პარტიული ამხანაგები ეკლესიაში ნათლავენ ბავშებს—„მირონს“ უცხებენ შუბლზე. (ასეთ შემთხვევებს ადგილი ქონდა ბაღდადის სინამდვილეში და სხვა).

მთელი ჩვენი მუშაობა და სქმიანობა ძველი ყოფა-ცხოვრების რადიკალურად გარდაქმნისაკენ უნდა იყოს მიმართული. ამ საკითხშიც კომკავშირი დამკვირვებელ ჯგუფს უნდა წარმოადგენდეს. ჩვენ ბრძოლა უნდა გამოუტყვადოთ მახინჯ მოვლენებს ყოფა-ცხოვრების საკითხებში, რომლებიც ხელს გვიშლიან დიად სოციალისტურ შეტევის პერიოდში. ჩვენ ნილაბი უნდა ავხადოთ უარყოფით მოვლენებს ჩვენს რიგებში, რომლებიც ხელს გვიშლიან და გვიბორკავენ გზებს. კერძოდ კომკავშირმა იერიშები უნდა მიიტანოს ხულიგნობის, ლოთობის, თავაშვებულობის, სქესობრივ გახრწნილობის, სულიერ დაცემულობის და სხვა მახინჯ მოვლენების წინააღმდეგ. ხშირია შემთხვევები, როდესაც ჩვენი ამხანგები ლოთობენ და მთელ დღეებს და ღამეებს ღუქნებში ატარებენ, მათთვის ღვინო ყველაფერია და ალკოგოლიზმის სუნში იხრჩვებიან, სიმთვრალის შემდეგ მოდილინებენ „ძმა-ბიჭურად“ ქუჩაში, ატეხენ ჩხუბს, მოახდენენ დებოშს, და გაასეირნებენ გამსახლში. ალკოგოლი ჩვენი კლასობრივი მტერია, ალკოგოლის და ლოთობის ნიადაგზე ჩვენს ახალგაზრდობაში ზოგჯერ იქმნება დაცემულობისა და თვითმკვლელობის განწყობილებები. ცნობილი რუსი მწერალი სერგეი ესენინი სწორედ ალკოგოლის მსხვერპლი გახდა. ალკოგოლმა შეიწირა იგი. მისთვის ღვინო და არაყი ყველაფერი იყო, მის გარეშე მას არაფერი არ სწამდა, მისი დედა, მისი მამა, ძმა და ცოლი სამიკიტნო და კვარტები იყო. ამის მსგავსი მაგალითები მრავალია: ალკოგოლს და ლოთობას მოსდევს ხულიგნობა და დებოშიორობა. კომკავშირმა თავის რიგებიდან უნდა მოიცილოს ლოთი კომკავშირლები და უნდა აწარმოოს ფართო კულტურული მუშაობა უპარტიო ახალგაზრდებს შორის ალკოგოლის მაგნებლობის შესახებ.

ჩვენ რაც უნდა დაგვიჯდეს უნდა შევინარჩუნოთ, ავს-
წიოთ უფრო მაღალ დონზე და განვამტკიცოთ კომუნი-
სტური მორალი. არსებობს კი კომუნისტური მორალი?
თუ ტერმინ „მორალ“-ში რაღაც ჰუმანიური შინაარსი
იგულისხმება? არა! სრულიადაც არა ჩვენ გვაქვს ჩვენი
მორალი, მორალი უაღრესად კლასიური, რომელიც პრო-
ლეტარიატის საერთო კლასიურ ინტერესებიდან გამომდი-
ნარეობს; ამის შესახებ სიტყვა ამხ. ლენინს მივსცეთ, იგი
ცოტა დიდხანს ილაპარაკებს და თქვენგან მოითხოვს სე-
რიოზულ ყურადღებას, „... მაგრამ არსებობს თუ არა
კომუნისტური მორალი, არსებობს თუ არა
კომუნისტური ზნეობა? რა საკვირველია, არ-
სებობს. ხშირად საქმე იმ გვარად აქვთ ხოლ-
მე წარმოდგენილი რომ თითქოს არ გვაქვს
ჩვენ საკუთარი მორალი და ძალიან და ძალ-
იან ხშირად ბურჟუაზია ჩვენ ბრალს გვდებ-
ს იმაში, რომ კომუნისტები უარყოფენ ყო-
ველგვარ მორალს; ეს არის ცნებების აღრევა, მუ-
შების და გლეხების თვალებში ქვიშის შეყრა.

რა აზრით უარვყოფთ ჩვენ მორალს, უარვყოფთ
ზნეობას? ჩვენ უარვყოფთ იმ მორალს, რომელსაც
ქადაგებდა ბურჟუაზია და რომელიც გამოყავდა მას
ღვთის ბრძანებებიდან. ამის შესახებ ჩვენ რასაკვირვე-
ლია, ვამბობთ რომ ღმერთი არ გვწამს, და ძალიან
კარგათ ვიცი, რომ ღვთის სახელით ლაპარაკობდა
ბურჟუაზია, ლაპარაკობდა სამღვდლოება, ლაპარა-
კობდენ მემამულენი იმ მიზნით რომ დაეცვათ
თავიანთი ექსპლოატატორული ინტერესები, ან იმ
ის მაგიერ, რომ გამოეყვანთ ეს მორალი ზნეობის ბრძა-
ნებობიდან, მათ გამოყავდათ იდეალისტურ და ნახე

ვრად იდეალისტურ ფრაზებიდან, რომელიც ძალიან წააგავნენ ღვთის ბრძანებებს.

ჩვენ რასაკვირველია, უარყოფთ ყოველგვარ ასეთ ზნეობას, რომელიც აღებულია ადამიანის და კლასის გარეშე მყოფ ცნებიდან, ჩვენ ვამბობთ, რომ ეს მოტყუილებაა, რომ ეს სიყალბეა, რომ იგი მუშების და გლეხების ჭკუის გამოლაყებაა მემამულეების და კაპიტალისტების ინტერესების დასაცავად.

ჩვენ ვამბობთ, რომ ჩვენი ზნეობა სავსებით ექვემდებარება პროლეტარიატის კლასობრივი ბრძოლის ინტერესებს, ჩვენი ზნეობა გამომდინარეობს პროლეტარიატის კლასობრივი ბრძოლის ინტერესებიდან.“

ციტატა ძალზე გაგვიგრძელდა. მაგრამ იგი წათელ და სრულ სურათს იძლევა ჩვენი მორალის რაობისა და შინაარსის შესახებ. ლენინის მიერ დასახულ მორალის მტკიცე დაცვითა და გატარებით უნდა განვაგრძოთ ჩვენ მუშაობა. ჩვენ მედგარი იერიშები უნდა მივიტანოთ ყოველივე ისეთ ტენდენციებისა და განწყობილების წინააღმდეგ, რომელიც ოდნავადაც მაინც კი შელახავს ჩვენს კომუნისტურ მორალს. ჩვენ უნდა შევებრძოლოდ მლიქვნელობის ყოველგვარ ფორმებს ჩვენს რიგებში რადგან „შესაძლებელია მლიქვნელობით უფროსების გულის მოგებით მე შევინარჩუნებ ჩემს ადგილს და კიდევ შევსძლებ გზის გაკაფვას და გაბურჟუებას. ასეთი ფსიქოლოგია და ასეთი განცდა კომუნისტს არ უნდა ქონდეს“. ასე ლაპარაკობდა ამხ. ლენინი კ.კ. III-მე ყრილობაზე.

ამასთან ერთად ჩვენ სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოუცხადოთ ობლომოვშინას ჩვენს რიგებში. რას ნიშნავს ობლომოვშინა? აი, რას ამბობდა ამის შესახებ ამხ. ლენინს

„იყო რუსეთის ცხოვრების ერთი ტიპი —ობლომო-
ვი — ნიადაგ ლოგინში იწვა და გეგმებს ადგენდა. დი-
დმა დრომ განვლო მას შემდეგ, რუსეთმა სამი რე-
ვოლიუტცია მოახდინა, ობლომოვები კი მაინც დარჩენ-
ვინაიდან ობლომოვი არა მარტო მემამულეა, არა-
მედ გლეხიც, არა გლეხი მხოლოდ, არამედ ინტი-
ლიგენტიც, არა ინტელიგენტი მხოლოდ, არამედ მუ-
შა და კომუნისტიც. საკმაოდ ერთი თვალი გადავა-
ვლოთ და ნახოთ რანი ვართ სხდომებზე, როგორ
მუშაობთ კომისიებში, რომ თქვან, ძველი ობლომო-
ვი კიდევ დარჩენილა და საჭიროა დიდხანს რეცხვა,
წმენდა, ხეხვა და ბერტყვა, რომ მისგან რაიმე ხეი-
რი გამოვიდეს. ამ მხრივ ჩვენს მდგომარეობას უნ-
და ვუცქიროთ ყოველგვარი ილიუზიის გარეშე“
(ლენინი ტ. XVIII ნაწ. II გვ. 14).

რამოდენიმე ათეული წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც
გონჩაროვმა გამოხატა ობლომოვი მაგრამ იგი ჯერ არ
მომკვდარა, არ გამქრალა ჩვენს ხსოვნიდან დაალბათ ჯერ
არც გაქრება. ობლომოვის მსგავსი ტიპები ჩვენ გვყავს, რომ-
ლებიც ხარმაცობენ, გაურბიან სამუშევარს, პარტიულ
დატვირთვებს და არ მუშაობენ ისე, როგორც რიგი და
წესია, ობლომოვშინა ჩვენი მტერია და მის წინააღმდეგ
შეუწუებელი ბრძოლის წარმოებაა საჭირო.

ყოველივე ამის შემდეგ ჩვენთვის ცხადია და გარკვე-
ულია ის ამოცანები, რომელიც ჩვენს წინაშე სდგას რე-
კონსტრუქციის პერიოდში ახალი ყოფა-ცხოვრებისათვის
ბრძოლის საქმეში. კომკავშირმა უნდა უზრუნველჰყოს ამ
საკითხში მის წინაშე მდგარ ამოცანების გადაჭრა, რადგან
„ახალგაზრდათა კომუნისტური კავშირი უნ-
და წარმოადგენდეს დამრტყმელ ჯგუფს

რომელიც ყოველგვარ მუშაობაში ეხმარება პარტიას, იჩენს თავის ინიციატივას. კავშირი უნდა იყოს ისეთი, რომ ყოველი მუშა ხედავდეს მასში ადამიანებს, რომელთა მოძღვრება შესაძლებელია მისთვის გაუგებარი იყოს, რომელთა მოძღვრებას შეიძლება ერთბაშად მან არ დაუჯეროს, მაგრამ მათი ცოცხალი მუშაობა და მათი მოღვაწეობა უნდა არწმუნებდეს მას იმაში, რომ ისინი არიან ნამდვილად ის ადამიანები, რომელნიც აჩვენებენ მას სწორ გზას“.

ასე ამბობდ აშხ. ლენინი კომკავშირის შესახებ. ჩვენ პარტიასთან ერთად უნდა ვაწარმოვოთ სისტემატიური გეგმიანი შეტევა ძველი ყოფაზე. ჩვენ უნდა მოვაწყუოდ შეტევა უკულტურობის წინააღმდეგ, რომელიც სავსებით უზრუნველყოფს ახალ კომუნისტურ ყოფაცხოვრების შექმნას.

ყოფაცხოვრების საკითხში ჩვენს წინაშე მთელი სიძლიერით დგება საკითხი ოჯახის, სიყვარულის და საერთოდ ქალთან დამოკიდებულების საკითხი. ჩვენ ძირფესვიანად უნდა შევცვალოთ დღევანდელ ბურჟუაზიული ქორწინების ყოველგვარი ფორმები. დღევანდელმა ჩვენმა ოჯახმა კომუნისტური შინაარსი უნდა მიიღოს. ჩვენ კომუნისტებს ოჯახშიაც, პირად ყოფაცხოვრებაშიაც ნამდვილი კომუნისტობა უნდა მოვთხოვოთ. ბევრი ამხანაგი ამ აზრზე ხელს ჩააქნევს და იტყვის — „ეჰ, მოგცლია, რა მოხელე ხართ ჩემს პირად საქმეში, რომ ერევი, თქვენ თქვენი საქმე აკეთეთ, თქვენ რაც გინდათ დამავალეთ საზოგადოებრივი საქმე, და თუ არ

გაგიკეთოთ მაშინ მომთხოვეთ პასუხი. ოჯახური საქმეები კი ჩემი პირადად საქმეა. აქ თქვენ უფლება არ გაქვთ დანუ ჩამერევით თუ „ღმერთი“ გწამთ დამაცადეთ მე როგორც მინდა ისე მოვექცევი ჩემ ცოლს და შვილს“. ეგ ნამდვილი კომუნისტების ენა და ხმა არაა. გმადლობთ ასეთ კომუნისტობისათვის. ჩვენ ჩვენი ამხანაგების პირად ოჯახურ საქმეებში ჩავერევით იმდენად, რამდენადაც ეს პირადი ოჯახური საქმეები ზეგავლენას ახდენენ საზოგადოებრივ საქმიანობაზე და კომუნისტ ამხანაგების ავტორიტეტს სცემს. გვაქვს თუ არა ჩვენი უფლება ჩავერიოთ ისეთ კომუნისტის ან კომკავშირელის ოჯახურ საქმეებში, რომელიც თავის ცოლს სცემს, ლოთობს, თვეში სამ ცოლს იცვლის, ეწევა ყოფითი გარყვნილებას და სხვა. ჩვენ ასეთ საქმეებში ჩარევის უფლება ყოველმხრივ გაქვს, რადგან კომუნისტი ოჯახშიაც კარგი კომუნისტი უნდა იყოს და კრუპსკაიას თქმის არ იყოს, „კომუნისტების და კომკავშირელების ოჯახი პარტიის დამხმარე უჯრედს უნდა წარმოადგენდეს“. ჩვენ კი ამ მდგომარეობამდე ვერ მიგვიღწევია. ქალი ჯერ კიდევ არაა განთავისუფლებული სავსებით ოჯახის წვრილმან საქმეებისგან, მთელ რესპუბლიკის ბავშებს ჯერ-ჯერობით ისევ ქალები ზრდიან. ქალების შრომა ოჯახში კიდევ არ არის შემსუბუქებული. ისევ კერია, ისევ ნაცარი, ისევ გობი, საცერი და ისევ აკვანი ბავშვით. ამ მდგომარეობას ბოლო უნდა მოეღოს, ქალის ამ მძიმე შრომისაგან გასანთავისუფლებლად ნიადავს ამზადებს ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაცია და სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაცია: ქალი საბოლოოდ წვრილმან, ოჯახურ საქმეებისგან მხოლოდ სოციალის-

ტური ქალაქებისა და სოციალისტური სოფლების შექმნის შემდეგ განთავისუფლდება, რადგან აღზრდის პრობლემა დაკავშირებული იქნება ჩვენი ქვეყნის სოციალისტურ სისტემასთან.

ოჯახურ საქმეებისაგან ქალთა განთავისუფლების ერთ-ერთ ფორმას საყოფაცხოვრებო არტელების შექმნა წარმოადგენს. ჩვენ უნდა ვეცადოთ შევქმნათ საყოფაცხოვრებო არტელები და არა კომუნები, როგორც ამას შეცდომით ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგი ფიქრობს. საყოფაცხოვრებო არტელების პრაქტიკამ მეტად დადებითი შედეგები მოიტანა, ამის მაჩვენებელია ლენინგრადის და მოსკოვის გამოცდილებანი.

რეკონსტრუქციის პერიოდში ყოფა-ცხოვრების საკითხი სულ სხვა სიბრტყეზე ისმება. მიმდინარე პერიოდში გამძაფრებული კლასობრივი ბრძოლა თავისებურ გამოვლინებას პოულობს ყოფაცხოვრებაშიაც. კლასიური მტრები რელიგიას, ხალხის უკულტურობას, წ/კ. უცოდინარობას, ჩამორჩენილობას ჩვენდა საწინააღმდეგოთ იყენებს გაშლილ სოციალისტურ შეტევის პერიოდში ყოფაცხოვრების ფრონტზედაც კლასობრივი მტერი გამძაფრებით იბრძვის, ჩვენ ამ ფრონტიდან ჯერ კიდევ არ გვყავს განდევნილი იგი. ერთმანეთს ეჯახება ორი წარმავალ და აღმომავალ კლასის კულტურა; ან ჩვენ, ან ისინი, — ასე დგას საკითხი რეკონსტრუქციის პერიოდში. ყოფაცხოვრების ფრონტი კლასობრივი ბრძოლის ფრონტია და ჩვენი ამოცანა ამ კლასობრივ ბრძოლის პროცესში მხოლოდ მასში მდგომარეობს, რომ კულტურულ რევოლუციის მოხდენის გზით მედგრად შევუტოთ კლასობრივ მტერს, გავანადგუროთ იგი, რადგან თავის პოზიციებს უბრძოლოდ არ ტოვებს; კლასიურ მტერს უნდა ჩვენი უკუ-

ლტურობა ისევ ჩვენს საწინააღმდეგოთ გამოიყენოს, მაგრამ ისინი ამას ვერ შესძლებენ რადგან „ჩვენ ღარიბი და უკულტურო ხალხი ვართ, მაგრამ ეს არაა უბედურება, ოღონდაც იყოს შეგნება იმისა, რომ სწავლა საჭიროა. იყოს ნათელი გაგება, იმისა, რომ მუშა და გლეხი სწავლას საჭიროებს ხლა არა მემამულეთა და კაპიტალისტებისათვის „სარგებლობის“ და მოგების მოსატანად, არამედ თავისი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, ეს ყოველივე კი ჩვენ გვაქვს და ამიტომ ჩვენ ვისწავლით და დავისწავლით კიდევ“.— ასე ამბობდა ლენინი. ჩვენ არ გვეშინია ჩვენი უკულტურობის, რადგან ჩვენ გვაქვს ინტერესი საქმისა „ჩვენ, ვისწავლით და დავისწავლით კიდევ“ (ლენინი).

ჩვენში პროლეტარული კლასიური კულტურა დღითი დღე მტკიცდება და იზრდება. მართალია ლევ. ტროცკი იმასაც კი ამტკიცებდა, რომ „პროლეტარიატს არ შეძლია შექმნას თავის კულტურა“, მაგრამ ისტორიულმა სინამდვილემ ტროცკიზმის კონტრ-რევოლუციონურ ბუნებას კარვა ხანია რაც ნიღაბი ახადა. პროლეტარიატი ქმნის თავის კულტურას, რომელიც განსხვავდება ბურჟუაზიულ კულტურისაგან. ჩვენი კულტურა ემსახურება პროლეტარიატს; ბურჟუაზიული კი ერთი მუჭა ბურჟუების წრეს. ჩვენი კლასიური კულტურა ყოველ დღიურად იზრდება და მტკიცდება ახლი პროლეტარული კულტურა ძველთან ბრძოლაში იბადება. ბრძოლა წარმავალ კლასის წარჩენებსა და აღმომავალ კლასებს შორის ჯერ არ დამთავრებულა. ეს ჭიდილი, ეს ბრძოლა კულტურისა და იდეოლოგიის სფეროშიაც გრძელდება. შეტევა ძვე-

ლი კულტურის ციხე-სიმაგრეზე დიდხანია დაწყებულია. ჩვენი გამარჯვება უზრუნველყოფილია. ბურჟუაზიული კულტურა ჩვენთან ბრძოლაში სუსტი და უძლურია ისე, როგორც სუსტი და უძლურია ჩვენს წინააღმდეგ ბურჟუაზიული კლასის ნარჩენები ამ ბრძოლაში პროლეტარული კულტურა ყოველ დღიურად იზრდება, იგი დღეს სუსტია, ეს ბუნებრივად აუცილებელიცაა, რადგან:

„როდესაც ახალი ეს-ესაა წარმოშობილია, ძველი განაგრძობს კვლავ არსებობას, ეს უკანასკნელი რამოდენიმე ხნის განმავლობაში პირველზე უფრო მძლავრია, ასეთია წესი, როგორც ბუნებისა, ისე საზოგადოებრივი ცხოვრების. ახალ ყლორტების სისუსტის ყბად აღება იაფ-ფასიანი ინტელიგენტური სკეპტიციზმი და სხვა ამის მაგვარი, ყველა ეს, არსებითად, პროლეტარიატის წინააღმდეგ ბურჟუაზიის კლასიური ბრძოლის ხერხია, კაპიტალიზმის დაცვა სოციალიზმის წინააღმდეგ. ახალი ყლორტები ჩვენ გულმოდგინეთ უნდა შევისწავლოთ, დიდი სიფრთხილით მოვეპყრათ მათ, ყოველმხრივ შევუწყოთ ხელი ზრდას და არ მოვაკლოთ ამ სუსტ ყლორტებს სათანადო მოვლა-პატრონობა (ლენინი, ტ. XVI გვ. 248).

ჩვენი კულტურა სუსტია, მაგრამ თავისი შინაარსით მძლავრია და მტკიცე, რომელიც მედგრათ უტევს ძველ ბურჟუაზიულს ყოფას.

ჩვენ უნდა შევძლოთ რეკონსტრუქციის მოხდენა ყოფაცხოვრების საკითხში. ჩვენ ამოცანად ყოფა-ცხოვრების რეკონსტრუქცია ხდება, რომელიც უზრუნველყოფს კომუნისტური ყოფაცხოვრების შექმნას.

ყოფაცხოვრების გარდაქმნა, მისი რეკონსტრუქცია, როგორც სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაცია მეტად

რთულ პირობებში მოგვიხდება. კლასობრივი მტერი უბრძოლოდ არ ტოვებს თავის პოზიციებს. წინ გვხდება აუარებელი სიძნელები.

შეცდომა იქნებოდა გვეფიქრა ან ერთი წუთითაც კი დაგვეშვა უკან დახევა სიძნელის წინაშე. უკან დახევა ბოლშევიკების საქმე არაა. კომუნისტური პარტიის მთელი ისტორია სიძნელეთა დაძლევისა და გამარჯვების ისტორიაა. მიუხედავად დაბრკოლებისა და სიძნელებისა ჩვენ ჩქარი ნაბიჯით მივდივართ წინ, რადგან „ჩვენი წინსვლა მიმდინარეობს ბრძოლის სახით, წინააღმდეგობათა განვითარების სახით, ამ წინააღმდეგობათა გამოკვლევისა და ლიკვიდაციის სახით“ (სტალინი).

ჩვენ სიძნელებს დავძლევთ, ჩვენ გავიმარჯვებთ ყველა ფრონტზე, რადგან „არ არსებობს ისეთი ციხესიმაგრე, რომლის აღებაც ბოლშევიკებს ვერ შეეძლოს“.

36289

1933 24/12

აბბ. ი. ილიჩის თანაგრძობის
საბჭოთა
საგარეო

ო ჯ ა ხ ი

საერთოდ, ყოფაცხოვრების საკითხში ოჯახის საკითხი პრობლემატიური ამოცანათაგანია. საკითხი ოჯახის შესახებ, ჯერ კიდევ თითქმის გადაუჭრელია. ბევრი ამხანაგი დღესაც იცავს იმ უხეირო აზრს, რომ ვითომდა კომუნისტურ საზოგადოებაში ოჯახი უნდა მოისპოს! ამ აზრს დღესაც აქვს მოქალაქობრივი უფლება. ამ რამოდენიმე თვის წინ მე ერთერთ სკოლაში შემთხვევა მქონდა დავსწრებოდი დისპუტს ახალი ყოფაცხოვრების შესახებ. მომხსენებელი ტრიბუნიდან დიდი რიხით ამტკიცებდა ოჯახის მოსპობას და დასძენდა: „ის ამხანაგი, რომელიც იცავს ოჯახის საკითხს, ძალზე ცდება და არაფერი არ გაეგებაო“. დებულება ძირშივე შემცდარია. კომუნისტური საზოგადოება ოჯახს არ სპობს, მაგრამ ბურჟუაზიულ ოჯახს, — ოჯახს, რომელიც აღმოცენებულია ეკონომიურ უთანასწორობის ნიადაგზე, სადაც მამაკაცს და დედაკაცს შორის ბატონყმური დამოკიდებულებაა, კომუნისტური საზოგადოება გააუქმებს და საწუდამო ლოდს დაადებს. მაგრამ ნიშნავს თუ არა ეს იმას, რომ ჩვენ კომუნისტურ საზოგადოებაში არ გვექნება ოჯახი? არა, არ ნიშნავს! დღეს სოფელი სოციალისტურ განვითარების გზით მიდის. თუ ეკონომიკის სფეროში იმარჯვებს სოციალისტური სექტორი კაპიტალისტურზე, მაშინ, ცხადია, რომ უნდა შეიქმნეს ზედნაშენი ახალ სოციალისტურ ეკონომიკასთან დაკავშირებით.

სოციალისტური ეკონომიკა შექმნის სოციალისტურ ზედნაშენს, რომელიც ეკონომიურ უთანასწორობაზე კი

არ იქნება აღმოცენებული, არამედ თანასწორობაზე. აქედან გამომდინარე, შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ ყოველად მიუღებელია მტკიცება იმის შესახებ, თითქოს კომუნისტური საზოგადოება მოსპობდეს ოჯახს! მარქსიზმის უდიდეს კლასიკოსებს—მარქსს, ენგელსს, ლენინს და სხ. არასდროს არ დაუმტკიცებიათ ის ამბავი, რომ ოჯახი სამუდამოდ უნდა მოისპოს კომუნისტურ საზოგადოებაში. დღეს ჩვენ ვიბრძვით ბურჟუაზიულ ოჯახის წინააღმდეგ. არ ვჩქმალავთ იმ ფაქტს, რომ თანამედროვე ოჯახი ჯერ კიდევ საკმაოდ დაძიმებული ძველი ბურჟუაზიული ჩვეულებებით, მაგრამ ეს მდგომარეობა არ ნიშნავს იმას, რომ ოჯახს სამკედრო-სასიცოცხლო ომი გავუმაართოთ. ჩვენ მუდამ ვიბრძობთ ბურჟუაზიულ, მეშჩანურ, რბივანულ ოჯახის წინააღმდეგ, მაგრამ ამ ბრძოლის დროს არ დავივიწყებთ იმ ამბავსაც, რომ ძველ ოჯახთან ბრძოლაში ჩვენ უნდა შევქნათ ახალი—კომუნისტური ოჯახი, რომელიც პარტიის დამხმარე უჯრედი იქნება. კომუნისტურ ოჯახისათვის პირველ რიგში უნდა იბრძოლოს ყოველმა პარტიულმა, კომკავშირელმა და პიონერმა. „კომუნისტის და კომკავშირელის ოჯახი პარტიის დამხმარე უჯრედი უნდა იყოს“ (კრუპსკაია).

კომუნისტური ოჯახი ბოლოს უღებს სქესობრივ ანარქიას, დამონების ყოველგვარ კონკრეტ მოვლენებს, პროსტიტუციას; იგი იბრძვის ჯანსაღ მოდემისათვის. ბურჟუაზიულ ოჯახს არ შეუძლია შექმნას ჯანსაღი მომავალი თაობა, რადგანაც მათი სხეულის ყოველ ნასვრეტიდან წვეთ-წვეთად მომდინარეობს სიბინძურის და გარყვნილების სისხლი. ბურჟუაზიული ოჯახი პროსტიტუციის წუმპეშია ჩაფლული. კომუნისტური ოჯახი კი სამკედრო-სა-

იციცოცხლო ომს უცხადებს ასეთ განწყობილებებს. ბევრი „ჭკუა-დამჯდარი“ ფიქრობს, რომ არ შეიძლება შეიქმნას კომუნისტური ოჯახი, რადგან ოჯახი ისეთი ცნებაა, რომელიც ვერასდროს თავს ვერ დააღწევს ბურჟუაზიულ ვეულებებს. ბევრი იმასაც ფიქრობს, რომ თუ შეიქმნა კომუნისტური ოჯახი, კომუნისტურ საზოგადოებაში ყვე-კაფერი განსაზოგადოებული იქნება. აქედან, მათი აზრით, მოხდება მეუღლეების განსაზოგადოებაც, ე. ი., მათივე აზრით, კომუნისტური საზოგადოება და კომუნისტური ოჯახი ხელს უწყობს გარყვნილებას და პროსტიტუციას.

მარქს-ენგელსის „კომუნისტური მანიფესტი“-ს პირველ პროექტში, სხვათა-შორის, გვხვდება ასეთი კითხვა: რა გავლენას იქონიებს ოჯახზე კომუნისტური საზოგადოება? — აღნიშნულ კითხვას „კომუნისტური მანიფესტი“-ს ავტორები იქვე პასუხობენ:

„ადამიანთა შორის სქესობრივ დამოკიდებულებას ის იცნობს მათ კერძო საქმედ, რომელიც შეეხება მხოლოდ ამ საქმეში მონაწილე პირებს ღ არა საზოგადოებას. ის ამას შესძლებს მით, რომ მოსპობს კერძო საკუთრებას, დააკანონებს ბავშების საზოგადო აღრზდას ღ მასთან ერთად მოსპობს თანამედროვე ქორწინების ორსავე საფუძვლებს — დედაკაცის მამაკაცისაგან დამოკიდებულებას და ბავშების მშობლებისაგან დამოკიდებულებას, რაც გამოწვეულია კერძო საკუთრებით.

ეს არის პასუხი მდებრიო მოქალაქეთა წუწუნზე კომუნისტურ საზოგადოებაში ცოლების განსაზოგადოებრივობაზე. ცოლების განსაზოგადოებრივობა არის ისეთი დამოკიდებულება, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ ბურჟუაზიულ საზოგადოების კუთვნი-

ლებას შეადგენს ღმრთობის დღეს არსებობს პროსტატუციის სახით. პროსტიტუცია ეყრდნობა კერძო საკუთრებაზე ღმრთობა მასთან ერთად.

ამრიგად, კომუნისტური საზოგადოება კი არ აწესებს ცოლების განსაზოგადოებრივობას, არამედ, პირიქით, სპობს მას¹⁾.

როგორც ვხედავთ, კომუნისტური ოჯახი ყოველგვარ ძალმომრეობის, გარყვნილების ღმრთობრივ ანარქიის ნორმებს აუქმებს.

ოჯახის კლასიური შინაარსის შესახებ

ოჯახის ცნებაში უაღრესად კლასიური შინაარსია ჩაქსოვილი. ისტორიის მთელ მანძილზე ოჯახი გაბატონებულ კლასის იარაღს წარმოადგენდა. ბურჟუაზიული ოჯახი თავისი კლასის ინტერესებს ემსახურებოდა. გარყვნილება, პროსტიტუცია, ოჯახური ძალმომრეობა, ეჭვიანობა, — აი, ბურჟუაზიული ოჯახის სპეციფიური მხარე.

„ბურჟუაზია ბევრს ლაპარაკობს ოჯახურ ურთიერთობათა სიწმინდის შესახებ, სინამდვილის უხეში სურათის დასამალავად მიმართავენ ფარისევლურ ფრაზეოლოგიას. ბურჟუაზიული ქორწინება უკვე დიდი ხანია გადაიქცა სავაჭრო საქმედ. ოჯახურმა ურთიერთობამ უკვე დიდი ხანია დაკარგა ინტიმობისა ღმრთობის ხასიათი, რომელზედაც სჯობასი ეგზომ უყვარს ოფიციალურ ბურჟუაზიულ იდეოლოგიას“¹⁾.

ბურჟუაზიული ოჯახი ძალმომრეობისა ღმრთობის საბუღდარია; ბურჟუაზიულ ოჯახს დაკარგული აქვს სა-

1) „კომუნისტური მანიფესტი“, გვერდი 83—84.

2) კომუნისტური მანიფესტი გვერდი 170.

ზოგადოებრივი აქტივობის ყოველგვარი ხასიათი. ბურჟუაზიული ოჯახი ეკონომიურ უთანასწორობის შედეგია, სადაც ქალსა და მამაკაცს შორის ძველი ბატონ-ყმური დამოკიდებულება არსებობს. ქალის ცხოვრება ბურჟუაზიულ ოჯახში საკუჭნაოში იწყება და მისი სიცოცხლეც იქვე თავდება. მამაკაცი ბატონია! ცოლს არ შეუძლია „გადააჭრას“ მას. ეს ხომ მამაკაცის დამცირება იქნება?! ქალი ყურმოჭრილი მონაა მამაკაცის და მის უკანონო მოქმედების წინააღმდეგ ხმის ამოღებასაც ვერ ბედავს. ოჯახურ ურთიერთობის ეს სახეობა და შინაარსი ბურჟუაზიის ესაჭიროება თავისი არსებობისათვის და სხვისი დამონაგვებისათვის.

„ახალგაზრდა ბურჟუაზიას სურს იყოს დამოუკიდებელი თავისი საკუთარი ოჯახიდან და პრაქტიკულად არღვევს ოჯახს თავის სასარგებლოდ; მაგრამ ქორწინება კერძო საკუთრებაა. ოჯახი თეორიულად ხელუხლებელი რჩება, ვინაიდან ის წარმოადგენს იმ პრაქტიკულ საფუძველს, რომელზედაც ბურჟუაზიამ ააშენა თავისი ბატონობა...

ბურჟუაზია ის თეორიულად აძლევს ოჯახს ბურჟუაზიულ ოჯახის ხასიათს, რომლის შემთავშირებელ ელემენტსაც წარმოადგენს მოწყენილობა და ფული, რომელთანაც აგრეთვე, დაკავშირებულია ოჯახის ბურჟუაზიული გახწნა, როცა თვით ეს ოჯახი კვლავ განაგრძობს არსებობას, მის ბინძურ არსებობას შეუფერება მისი უწმინდესი შემეცნება, რომელსაც ადგილი აქვს ოფიციალურ ფრაზეოლოგიასა და საერთო პირმოთნეო-

ბაში“¹⁾ ყოველივე ამაში გარკვეულთ კლასიული შინა-
არსი იმალება. ბურჟუაზიამ დღემდე შესძლო ოჯახის თავის
ყაიდაზე მოწყობა. ქალის დაბეჩავება-დამონავებას განა-
კლასიური შინაარსი არ ქონდა, რომელსაც ბორკილები
მხოლოდ ოქტომბრის რევოლუციამ დაუღწია? ბურჟუაზი-
ული ოჯახი და მისი მავნე ჩვეულებები კაცობრიობას
ეზიდებიან გარყვინილებისა და გადაგვარებისაკენ. მილი-
ონი პროსტიტუტკები, რომლებიც დღეს ქუჩებში დაწანწა-
ლებენ და ვაჭრობენ სხეულით—განა ბურჟუაზიული უკულ-
მართ ყოფის შედეგი არაა? „პროსტიტუცია, მაქან-
კლობა, ცოცხალი საქონლით (თეთრი მონე-
ბით) ვაჭრობა, რომელიც მე-19 საუკუნეში
გადაიქცა ვაჭრობის განსაკუთრებულ დარ-
გად მთელ ქვეყანაზე მოფენილი ორგანიზა-
ციებით, ვენერიულ ავადმყოფობათა ეპი-
დემიური გავრცელება, აი, შედეგები ბურ-
ჟუაზიულ ოჯახის და ქორწინებისა“²⁾.

ბურჟუაზიული ოჯახის და ქორწინების
სურათი ჩვენთვის ნათელია. სქესობრივი ან-
არქიზმი და პროსტიტუცია კაცობრიობის
განვითარების უდიდესი მტერია. მოისპო-
ბა რა ძველი ეკონომური წყობამისი ზედნა-
შენებით, მოისპობა და განადგურდება, რო-
გორც ეკონომიური უთანასწორობის კატე-
გორია პროსტიტუცია და გარყვნილების
ყოველგვარი ფორმები.

ფრ. ენგელსი თავის წიგნში „მუშათა კლასის მდგო-
მარეობა ინგლისში“ წერდა: „როდესაც ადამიანი

1) „კომ. მანიფესტი“ გვერდი 171

2) იქვე გვერდი 172

ჩაყენებულა ისეთი პირობებში, რომელსაც მხოლოდ ცხოველი შეუძლია დააკმაყოფილოს, იგი ან უნდა აღაშფოთოს ასეთმა ცხოვერებამ, ანდა თვით გადაიქცეს ასეთ ცხოველად. და ბურჟუაზიას ყველაზე უფრო ნაკლებად, ვიდრე სხვას აქვს უფლება დააჩვენოს მუშებს მათი სქესობრივი თავაშვებულობა, ვინაიდან თვით იგი უწევს დახმარებას პროსტიტუციის ზრდას. რამდენს არჩენს ბურჟუაზია იმ 40.000 მეძავი ქალიდან, რომელნიც ყველა საღამომობით ავსებენ ლონდონის ქუჩებს (თანამედროვე ლონდონში ისინი არა თუ აბსოლუტურად, არამედ შედარებითაც კი ნაკლები არ არიან) რამდენი მათგანი არის იძულებული იმისათვის, რომ სიცოცხლე შეინარჩუნოს, მიყიდოს თავისი სხეული პირველსავე შემთხვევით გამვლელს, ვინაიდან იგი შეაცდინა ბურჟუაზიამ. აი, ნამდვილ სურათი ბურჟუაზიული ოჯახის და ქორწინებისა. განა დღევანდელი ბურჟუაზიული ქვეყნები გადაგვარებისა და გახრწნილების გზაზე არ არიან დამდგარი? განა დღესაც პარიზის კაფე-შანტანებში ათასობით არ დახეტიალობს მეძავეები? ჰო და ყოველივე ეს ხომ ბურჟუაზიულმა ყოფამა და ოჯახმა შექმნა? ბურჟუაზიული ოჯახი ქალს მიწასთან ასწორებს და ბორკავს ოჯახის ბორკილებით.

ძველი ბურჟუაზიული ოჯახი დღეს ექანება, დაშლის გზაზეა დამდგარი; იგი უნდა გადაშენდეს, აღმოიფხვრას, მოკვდეს თავისი მავნე ჩვევებით, — ესაა კარნახი ისტორიული აუცილებლობისა.

ჯერ კიდევ ადრე, თითქმის რამდენიმე საუკუნის წინ ბურჟუაზიული ოჯახის დაშლა ნათლად იყო დასურათებული დიდი უტოპისტების, განსაკუთრებით ფურიეს თხზულებებში. ამ უკანასკნელის „ქორწინების ოსტატურ დახასიათებაზე“ მიუთითებს მარქსი თავის „Святое семейство—“ში და მის მიერ მოყვანილი ციტატებში ჩვენ შევხდებით იმავე აზრებს, რომელიც გამოთქმულია „მანიფესტში“.

„ცოლქმრული სიწმინდის დარღვევა, ქალწულის შეცდენა მაცდურს ღირსებას და პატივსმატებს და, კარგ ქცევად ითვლება, მაგრამ საცოდავი ქალწულის ბავშვის მკვლელობა როგორი დანაშაულია, თუ მას არ უნდა გაიტყუოს სახელი, მან უნდა მოსპოს კვალი თავის დანაშაულისა; ხოლო თუ იგი სწირავს ამას თავის ბავშვს ამ ქვეყნიური ცრუმორწმუნეობის წყალობით, მას ამით უფრო მეტი სირცხვილი ედება და იგი ხდება მსხვერპლი კანონის ცრუმორწმუნეობისა... არავის იმაზე უფრო დაბლა არ ამცირებს ის დანაშაული როგორც ქალის მონობაში ყოფნა, როგორც თვით მამაკცს“. ყოველივე ესა ბურჟუაზიულ ოჯახის პირმშო შვილია. ბურჟუაზიულ ოჯახის დანგრევასთან და გაქრობასთან ერთად გაქრება ოჯახურ ძალმომრეობის ყოველგვარი სახე.

დღეს ჩვენ სოციალისტურ მშენებლობის პერიოდში ვცხოვრობთ, როდესაც ჩქარი ტემპით მივდივართ წინ. ჩვენ ვახდენთ ჩვენი ქვეყნის რეკონსტრუქციას, მაგრამ გარდატეხა და რეკონსტრუქცია ჯერ კიდევ არ მომხდარა ყოფა-ცხოვრების საკითხში, ძველი ოჯახის ფორმები ჯერ

კიდევ საკმაოდაა ჩვენში. დღევანდელი ოჯახი არაა კომუნისტური, იგი ნახევრად-წვრილბურჟუაზიულია. ოჯახის ეს კათეგორია უნდა დაინგრეს. ამ საკითხის პრაქტიკული გადაჭრა დგას დღის წესრიგში.

ბურჟუაზიულმა ოჯახმა მემკვიდრეობით გვიანდერ და ოჯახური ძალმომრეობა, ბატონ-ყმური დამოკიდებულება ქალისდმი, ექვიანობა, ცემატყეპ, მკვლელობა და სხვა. აი, ის ძირითადი რამ, რაც ხელს უწყობს ბურჟუაზიულ ოჯახის განმტკიცებას.

ძალმომრეობა და ექვიანობა ბურჟუაზიულ ოჯახის ნაშთია

ხშირია ჩვენი ოჯახის ყოველდღიურ პრაქტიკაში ძალმომრეობისა და ექვიანობის ნიადაგზე აღმოცენებული უბედური შემთხვევა. ექვიანობა ეს ისეთი ფორმაა ბურჟუაზიულ ოჯახისა, რომლის წინააღმდეგ ბრძოლა აუცილებელია.

ექვიანობის საფუძველზე წარმომდგარი ინციდენტები მრავალია, განა ცოტაოდენია ოჯახში ცოლ-ქმარს შორის ექვიანობის ნიადაგზე გამოწვევულ დაუსრულებელი ჩხუბი და ოჯახური დრამები. ზოგჯერ ეს ოჯახური დრამები მკვლელობით და თვითმკვლელობით მთავრდება.

ასე, მაგალითად, ამ რამოდენიმე თვის წინ ქ. ხონში ცოლმა ექვიანობის ნიადაგზე რევოლვერით მოკლა კომკავშირელი ქმარი და თვითონაც მოიკლა თავი. ს. ხუნწში ცოლმა მძინარე ქმარი დანით მოკლა. რას გვეუბნება ყოველივე ეს თუ არა იმას, რომ ექვიანობა ბურჟუაზიული ოჯახის ველური ფორმაა. არა ნაკლები ზიანი მოაქვს ადამიანთა მოდგმის განვითარებაში ძალმომრეობას. ისტორიულად კაცი ბატონობს ქალზე; ცოლი მონაა ქმრის;

იგი მიჯაჭვულია ოჯახს. ბურჟუაზიულ ქვეყნებში დღესაც განსაკუთრებული კანონებია შემოღებული. ქმარს უფლება აქვს, მიუღწეოს მოეპყროს ისე, როგორც სურს, რადგან თავის კერძო საკუთრებად მიაჩნია. იურიდიულად ეს მოქმედება გამართლებულია. იგი კიდევ მოკლავს, კიდევ გალახავს და სხვა. ქალს არა აქვს უფლება ამოიღოს ხმა ამ სოციალურ უკუღმართობის წინააღმდეგ. მისი გზები ყოველმხრივ შეკრულია—დაწყებული ოჯახიდან დამთავრებული სასამართლოთი. მაგრამ არის ბევრი ისეთი ქალი, თუ კაცი რომლებიც იცავს ოჯახური ძალმომრეობას, ბატონ-ყმურ დამოკიდებულებას ცოლსა და ქმარს შორის, მათი აზრით, „შიში შეიქმნს სიყვარულსა“, ქალს უნდა ეშინოდეს მამაკაცის,—ქმრის; ასე მსჯელობენ ისინი. ეს არაა მართალი. ეჭვიანობა და ოჯახური ძალმომრეობა ბურჟუაზიულ ოჯახის განუყრელი ფორმებია. ამ ფორმების წინააღმდეგ ბრძოლა ჩვენთვის გადაუდებელი ამოცანაა, რადგან ოჯახური ძალმომრეობა და იჭვიანობა ანადგურებს ადამიანთა მოდგმას ¹⁾.

კომუნისტურ ოჯახისათვის

ოქტომბრის რევოლიუციამ საფუძველი გამოაცალა და ძირფესვიანად გაანადგურა ძველი მმართველი კლასები. ჩვენ გავიმარჯვეთ და საბჭოთა კავშირმა ახალი გზებით დაიწყო განვითარება. რევოლიუცია მოხდა არა მარტოდენ პოლიტიკაში, არამედ ყველა სფეროში. ოქტომბრის რევოლიუციამ გააუქმა ყველა კანონები ბურჟუაზიულ კლასისა.

1) ამ საკითხის შესახებ არსებობს საინტერესო წიგნი შობორი-ს „ძალმომრეობა ოჯახურ ყოფაცხოვრებაში.“

ძველი ქვეყნის ნანგრევებზე უნდა აშენებულიყო ახალი ქვეყანა, თავისი კულტურით. ჩვენ უნდა გაგვეწყვიტა კავშირი ძველ ქვეყანასთან, რადგან „კომუნისტური რევოლუცია არის კავშირის რადიკალურად გაწყვეტა არსებული ქონებრივ ურთიერთობასთან, და რა გასაკვირია, რომ ის რადიკალურად სწყვეტს კავშირს ტრადიციული იდეებთან“. 1)

ოქტომბრის რევოლუციამ დაამსხვრია მონობის ყოველგვარი ფორმები. ოქტომბრის რევოლუციამ საფუძველი გამოაცალა ბურჟუაზიულ ოჯახს, როგორც ეკონომიურ უთანასწორობის შედეგს.

სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ ჩვენში ფართო გზა მიეცა ახალი კულტურის განვითარებას. დაიწყო რღვევა ძველმა ოჯახმა, მაგრამ რღვევის პროცესი კიდევ არ დამთავრებულა.

ძველი ბურჟუაზიული ოჯახის ტრადიციები და ჩვევები ჯერ კიდევ საკმაოდ აფეხმოდგმული დღევანდელ ოჯახში.

დღეს ჩვენ არა გვაქვს ნამდვილი კომუნისტური ოჯახი, იგი მომავალში უნდა შეიქმნეს, ჩამოყალიბდეს. ოქტომბრის რევოლუციამ შესძლო ოჯახურ ბორკილების დამსხრვევა, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენ ქალი სამუდამოდ გავანთავისუფლეთ ოჯახურ ყოფა-ცხოვრების ტყვეობისაგან.

ჩვენ ბევრი რამის გაკეთება შეეძელით ამ მხრივ, „დღემი წაზე არც ერთ მოწინავე ბურჟუაზიულ რესპბლიკში, არც ერთ დემოკრატიულ პარტიას მრავალი ათეული წლების განმავლობაში არ გაუკეთებია ის, რაც ჩვენი ხელის

1) მარქს-ენგელსი „კომ. მანიფესტი“-ს წინასიტყვაობიდან.

უფლების პირველ წლებში გავაკეთეთ (ეს იყო თქმული 1919 წ.). ჩვენ, ჭეშმარიტად, ქვა-ქვაზე არ დაგვიტოვებია იმ საზიზღარი კანონებიდან, რომლებიც ეხებოდნენ ქალთა არათანასწორ უფლებიანობას, განქორწინების სიძნელეს, მის საზიზღარ ფორმალობას, ქორწინების გარეშე დაბადებულ ბავშვთა არცნობას, მათი მამების ძებნას და სხვას, და რომელთა ნაშთებიც, ბურჟუაზიის და კაპიტალიზმის სამარცხვინოდ, მრავლად მოიპოვებიათ ყველა „განათლებულ“ ქვეყანაში. ჩვენ ათასჯერ მეტი უფლება გვაქვს ვიამაყოთ იმით, რაც გავაკეთეთ ამ სფეროში. მაგრამ რაც უფრო კარგად გავწმინდეთ ნიადაგი ძველი ბურჟუაზიული კანონებისა და დაწესებულებების ნანგრევებისაგან, მით უფრო ნათელი გახდა ჩვენთვის, რომ ეს მხოლოდ ნიადაგის მომზადებაა შენობის ასაგებდ და არა თვით შენობის აგება“ (ლენინი).

ამხ. ლენინი რა თქმა უნდა მართებულად სვამს საკითხს. ნიადაგი გაწმენდილია, საჭიროა შენობის აგება. როგორ უნდა შევძლოთ ჩვენ შენობის აგება? ან ვინ უნდა იბრძოდეს პირველ რიგში ამისათვის? ამ საგანზე სიტყვა მივცეთ ამხ. ლენინს: „მილიონ მშენებელთა შორის (მიმართავდა ლენინი კომკავშირ-ლებს) თქვენ უნდა იყოთ პირველი მშენებელნი კომუნისტური საზოგადოებისა. ასეთი მშენებელი უნდა გახდეს ყოველი ახალგაზრდა ვაჟი თუ ქალი“¹⁾ როგორ მოვახერხოთ ყოველივე

¹⁾ ლენინი, ტომი XVI-ტე გვ. 320

ეს? როგორ შევასრულოთ ბელადის სიტყვები. ვალაპარაკოთ ისევ ლენინი, რომელიც გვისახავდა იმ გზებს, რომლითაც შეიძლება კომუნისტურ საზოგადოების აშენება:

„ნიადაგი გაწმენდილია და ამ ნიადაგზე ახალგაზრდა კომუნისტური თაობა უნდა აგებდეს კომუნისტურ ცხოვრებას. . . . თუ თქვენ კომუნისტური აღმშენებლობის საქმეში მუშებისა და გლეხების მთელი მასას არ ჩააბამთ, კომუნისტურ საზოგადოებას ვერ ააგებთ“¹⁾, თუ ჩვენმა მამებმა შესძლეს ნიადაგის გაწმენდა, ჩვენი ვალია შენობის აგება. ჩვენს წინაშე დგას ამოცანა ახალი კომუნისტური ოჯახის შექმნისა; ჩვენ უნდა შევძლოთ ქალის ერთხელ და სამუდამოდ განთავისუფლება ბურჟუაზიულ ოჯახის ტრადიციებისაგან. ქალი ჯერ კიდევ მიჯაჭვულია ოჯახზე. პირველყოვლისა ქალი უნდა მოვაცილოთ აკვანს, კერიას და ნაცარს; ქალმა ჯერ კიდევ ამ მდგომარეობას თავი ვერ დააღწია, მიუხედავად იმისა რომ ოქტომბრის რევოლუციამ სამუდამოდ დაღწია ძველი ოჯახური წყობის ბორკილები.

მართალი იყო ამხ. ლენინი, როცა ამბობდა: „დედა-კაცი, მიუხედავად ყოველგვარი განმათავისუფლებელი კანონისა, კვლავ რჩება ოჯახის მონად, რადგან მას ტვირთად აწევს, აღრჩობს, აჩლუნგებს, ამცირებს ოჯახის წვრილმანი საქმე, რომლის გამოცივი მიჯაჭვულია სამხარეულოზე, საბავშო ოთახზე, რომელიც ნთქავს მის შრომას ველურ-უნაყოფო წვრილმან, ნერვიულ დამაჩლუნგებელ, დამაუძღურებელი სამუშაოთი.“

1) ლენინის ტომი XVII 320.

ჩვენი ამოცანა კი იმაში მდგომარეობს, რომ შევძლოთ ქალის მოშორება ოჯახის წვრილმან საქმეზე. ბოლოსდა ბოლოს ქალის საქმიანობა მარტოოდენ ბავშვების მოვლით არ უნდა ამოიწუროს. ბოლოსდაბოლოს ქალი არ უნდა იყოს ნაცარ-ტუტის და კერის „ორგანიზატორი“. მამაკაციც ქალთან ერთად უნდა იღებდეს მონაწილობას ოჯახურ საქმიანობაში. ქალი უნდა მოშორდეს ნაცარს და მტვერს. ჩვენ უნდა შევძლოთ ძველი ბურჟუაზიულ ოჯახის ჩვევების საბოლოოდ განადგურება. როგორ შევძლებთ ჩვენ ყოველივე ამას, ან როგორ მივალწევთ მას?

ქალს, პოლიტიკურ თავისუფლებასთან ერთად, ოჯახურ წვრილმან საქმეებისაგან განთავისუფლება ეღირსება მხოლოდ სოფლის მეურნეობის მთლიან კოლექტივიზაციის საფუძველზე, სოციალისტურ ქალაქების შექმნის დროს და საყოფაცხოვრებო არტელების ჩამოყალიბებაში. აი, სადაა გამოსავალი: გამოსავალი მაშასადამე მხოლოდ ჩვენი ყოფაცხოვრების სოციალისტურად მოწყობის სისტემაშია.

რომ ახალი კომუნისტური საზოგადოების და ახალი ოჯახის შექმნის საქმეში უმთავრესად აქტიურ მონაწილეობას კომკავშირელი ახალგაზრდობა უნდა ღებულობდეს, ამას ჩვენ ზოგჯერ ვერ ვხედავთ. ეს გარემოება უთუოდ იწვევს ყოფითი მოვლენების დამახინჯებას. ახალი ოჯახი კომკავშირელებმა, პიანერებმა უნდა შექმნან. ახალი ოჯახი უნდა შექმნან ახალმა ადამიანებმა. მაგრამ ბევრს ეს არ ესმის და ჩვენს რიგებში არიან ისეთები, რომლებიც აცხადებენ: „მეოჯახეობისათვის არა მცალია!“

1) ლენინი. ტომი XVII გვ. 320.

ვინც მასიამოვნებს, ჩემი ცოლიც ის არის!“
და სხვა. 1930 წლის აპრილში ყოფ. სახელმწიფო უნი-
ვერსიტეტთან არსებულ კ. კ. ბიურო-კოლექტივმა ჩაატარა
ანკეტების შეესება ყოფა-ცხოვრებაზე, რომლებშიც მთელ
რიგ გასაოცარ და არა-კომკავშირულ პასუხებს ვაწყდებით,
განსაკუთრებით ოჯახისა და სიყვარულის საკითხის გარ-
შემო. ოჯახის შესახებ პასუხთა შორის უმეტესობა ასეთია:
„ოჯახი არ მწამს და არც ვიზრუნებ მისი შესა-
ქმნელად. მომავალი თაობისათვის არ ვზრ-
უნავ და რათ მინდა ოჯახი?“ ზოგიერთი ასეთ უხე-
ირო აზრსაც გამოთქვამდა: „კომუნისტურ საზოგად-
დობებაში ყველაფერი განზოგადობული იქ-
ნება, ოჯახი იქიქნება საზოგადობრივი
დაწესებულების მაგვარი რამ, სადაც კარები
ნახევრად ღია იქნება და როგორც მინდა,
ისე ვიცხოვრებ“. აღნიშნულ ამხანაგების აზრით, კო-
მუნისტურ საზოგადობებაში კარები ღია იქნება და ვისთა-
ნაც გინდა იმასთან იცხოვრებ! ეს ხომ ბურჟუაზიული ოჯა-
ხის ჩვეულებაა. გამოდის, რომ კომუნისტური საზოგადობე-
ბელს შეუწყობს პროსტიტუციას და გარყვნილებას. ეს არ-
სებითი ხასიათის შეცდომაა. კომუნისტური საზოგადობე-
ბა სპობს პროსტიტუციას და გარყვნილების ყოველგვარ ფო-
რმებს, —სამაგიეროთ აწესებს ოჯახს— აგებულსნებაყოფლო-
ბის პრინციპზე, ოჯახს — შემდგარს წყვილისაგან, სადაც გა-
რყვნილობის ყოველგვარი ფორმები ალაგმულია. ზემო-მო-
ყვანილი პასუხები (ამონაწერები ანკეტებიდან) არაა კომ-
კავშირული: გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ ისინი, რომ-
ლებიც ასე მსჯელობენ და რომლებიც არ ზრუნავენ მომა-
ვალ თაობაზე, დალუპვისა და გადაგვარებისკენ მიექანებიან,
ჩვენი ამოცანა იმაში კი არ მდგომარეობს, რომ არ ვიზ-

რუნოთ მომავალ თაობისათვის, არამედ პირიქით, ჩვენ უნდა შევსძლოთ ჯანსაღი მომავალი თაობის აღრზდა, რომელიც შესძლებს მამების მიერ დაწყებულ საქმის დაგვირგვინებას. როგორც ვხედავთ, კომკავშირის წინაშე ახალი ოჯახის შექმნის საკითხში მეტად საპასუხისმგებლო ამოცანები დგას.

კომკავშირელის ოჯახი სანიმუშო უნდა იყოს, მაგრამ ზოგჯერ ჩვენ ამას ვერ ვხედავთ. ხშირია კომკავშირელ ცოლ-ქმარს შორის ჩხუბი, ძალმომრეობა, ეჭვიანობა, ცემატყევა და სხვა, რომელიც ბურჟუაზიული ოჯახის დამახასიათებელი თვისებაა, რომლის წინააღმდეგაც კომკავშირმა გამანადგურებელი იერიშები უნდა მიიტანოს.

ქალთან ამხანაგურ დამოკიდებულები- სათვის

ყოფა-ცხოვრების პრობლემის ძირითადი და არსებითი მნიშვნელობის შემცველი საკითხია ქალთან დამოკიდებულებისა და ამხანაგური ურთიერთობის მომენტი. ჩვენ ამ მხრივ ჯერ კიდევ ვერ მივალწიეთ სახარბიელო მდგომარეობას. კომკავშირელ ვაჟსა და გათხოვილ კომკავშირელ ქალს შორის ამხანაგური დამოკიდებულების ფორმები ჯერ კიდევ არ მოგვიპოვებია. გათხოვილ კომკავშირელ ქალისადმი არა - ამხანაგური, არა - კოლეგიარული დამოკიდებულება -- ძველი ბურჟუაზიული ოჯახის ნაშთია. არის შემთხვევები, როდესაც კომკავშირელი ქმარი თავის ცოლს სცემს, დასდევს მოსაკლავად და სისტემატიურად ეჭვიანობს მასზე. ასეთი ტენდენციები დღესაც პოულობს გამოვლინებას ამა თუ იმ კომკავშირელის პრაქტიკულ საქმიანობაში. ამ მხრივ, აუცილებლად სათანადო გარდატეხა უნდა მოხდეს, — უნდა გაირღვეს არა - ამხანაგური

დამოკიდებულება ვაჟსა და ქალს შორის. ხშირად ჩვენი ამხანაგები მის გვერდით მომუშავე კომკავშირელ ქალს უცქერის არა როგორც ამხანაგი, არამედ სქესობრივ ეინის მომკვლელ არსებას. ეს კი ყველაზე ცუდი მოვლენაა. ასეთი შემთხვევები არა ერთი და ორია. ჩვენ მრავალი მაგალითების მოყვანა შეგვიძლია იმის შესახებ, თუ როგორი არა - ამხანაგური დამოკიდებულება არსებობს ზოგჯერ კ. კ. უჯრედის მდივანსა და კ. კ. ქალებს შორის, ანდა, როგორი ურთიერთობაა რომელიმე დაწესებულებებში მომუშავე ქალსა და ვაჟს შორის.

ამ შემთხვევაში აღნიშნული ამხანაგები უდავოდ ჯერ კიდევ არ არიან განთავისუფლებული ბურჟუაზიული ოჯახის მავნე ჩვევებისაგან. სამწუხარო მდგომარეობაა, მაგრამ უთუოდ აღსანიშნავი, რომ ტრადიციული ტყვეობის რკალი ჯერ კიდევ არაა გარღვეული.

ხშირად ჩვენი კომკავშირელების საქციელი ცილდება ყოველგვარ ეთიკას და ხულიგნობის იერს იღებს. ისინი ქალებს აყენებენ არანორმალურ პირობებში და ყოველმხრივ ელობებიან წინ. ამ მხრივ, მეტად საინტერესო მასალას წარმოადგენს კ. კ. ქალის — ოლია ჩიტაძის წერილი. აი, რას წერდა ჩიტაძე „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქციას:

— „ორი წლის წინად მე მიმიღეს ქ. ტფილისის ერთ-ერთ ქარხანაში, სადაც შევედი კომკავშირის უჯრედში. მაშინ ამ უჯრედის მდივანი იყო მოდებაძე. თუმცა მე სულ ახალგაზრდა ვიყავი, მაგრამ მაინც ვეწეოდი საზოგადოებრივ მუშაობას. არ ვიცი, როგორ ვასრულებდი მას, — კარგად თუ ავად — მაგრამ ცხადია ის, რომ მე ვიიავლებოდი აქტიურ წევრად ჩვენს უჯრედში. ანგარიშის ჩაბარების დროს ჩემი მუშაობა ბიურომ არა - დამაკმაყოფი-

ლებლად სცნო, რადგან მე უფრო დამნაშავე გამოვედი, ვიდრე უჯრედის ბიუროს სხვა წევრები, მიუხედავად იმისა, რომ ჩემთვის არავის არ მიუთითებია ჩემი მუშაობის გამოსწორებაზე.

ბიურომ საყვედური გამომიცხადა. ამან ჩემზე უარყოფითად იმოქმედა, რადგან მე დარწმუნებული ვიყავი, რომ ბრალი არ მიმიძლოდა არაფერში. გავიდა ერთი წელი. გული მაინც არ გავიტეხე, დავიწყე სიარული პოლიტსკოლაში და ამავე დროს ვეწეოდი მუშაობას ქალთა შორის. გამოცხადდა კომკავშირული სამხედრო ლაშქრობა. მე მონაწილე იბა ვერ მივიღე მასში. ბიუროს სხდომაზე დაისვა საკითხი, თუ რატომ არ წავედი ლაშქრობაზე. მე წამოვაცენე საპატიო მიზეზი, მაგრამ ბიურომ, რომლის შესახებ მე მინდა ქვემოთ ვილაპარაკო, საჭიროდ სცნო ჩემი ბიუროდან გამოყვანა. მე არასდროს არ ჩავარდნილვარ ასეთ მდგომარეობაში და არ ვიცოდი ვისთვის მიმემართა. ბიუროს წევრებად იყვნენ: მოდებაძე, — უჯრედის მდივანი, ვიულიმიანი — აგიტპროპი, კრაფჩენკო — ჯგუფორგანიზატორი. აი, ის სამი პიროვნება, რომელიც ხელმძღვანელობდა უჯრედის მუშაობას, როდესაც რაიმე საკითხი ირჩეოდა ბიუროს სხდომაზე ეს სამება წინასწარ მოილაპარაკებდა და ბიუროზე შეხმატკბილებული გამოდიოდა.

ახლა თქვენ აგიწერთ იმას, თუ რატომ ვატარებ მე „პასივის“ სამარცხვინო სახელწოდებას.

როდესაც უჯრედში პირველად შევედი, მე ყურადღება მომაქცია უჯრედის მდივანმა; ის ჩემთან კარგ დამოკიდებულებაში იყო და მუშაობის დროს რჩევა-დარიგებით მეხმარებოდა. ერთხელ მან წინადადება მომცა — წავსულიყავი მასთან სასეირნოდ. მე უარი განვუცხადე მან

ჩემზე უეცრად შეიცვალა შეხედულება. მოდებამე გამომაცხადა „პასიურ“ წევრად და „მეშხანკად“. ყველაფერი ეს გამოიწვია იმან, რომ მე მას არ მივეცი კოცნის და მოხვევის უფლება.

ბოლო ხანებში მეტად გამწვავდა დამოკიდებულება ჩემსა და ბიუროს შორის. ბიურომ გადაწყვიტა ჩემი გაგდება კომკავშირიდან.

ერთხელ მე შევნიშნე ჩვენი აგიტპროპი გიულმიანი ბნელ ქუჩაში როსკიპ ქალთან ერთად. მეორე დღეს ამის შესახებ ვუამბე მოდებამეს, როგორც უჯრედის მდივანს. მან განმიცხადა: „მეტი რალა დაგვრჩენია ჩვენ, როდესაც ჩვენი კომკავშირელი ქალები მეშხანებია და შეუგნებლები, — ძალა უნებურად უნდა წახვიდე როსკიპ ქალებთანო“.

ეს ამბავი გაიგო გიულიმიანი და განიზრახა სამაგიეროს გადახდა, როდესაც ის მარტო შემისწრებდა სადმე, ყოველთვის საკოცნელად მოიწევდა; ხოლო როდესაც ძალადობას გავუწევდი, და არ მივცემდი ამის უფლებას, ის გაცხარდებოდა:

— „შენ, ოლია, არა ხარ ჩემი ამხანაგი, შენ ნამდვილი მეშხანკა ხარ, რა იქნებოდა იმით, რომ მე შენ გადაგეხვიო და გაკოცო“.

ზაფხულში, როდესაც უჯრედი ექსკურსიაზე მიდიოდა, მოდებამე უყურადღებოდ სტოვებდა თავის უჯრედს; მას უკვე აღარ აინტერესებდა თავის უჯრედი, ის დროს დაკარგვით სთვლიდა თავის უჯრედის კომკავშირელ ქალებთან საუბარს, რადგან ისინი კოცნის ნებას არ აძლევდენ მას; ამაში მოდებამე ბრალს მდებდა მე, იმის გამო, რომ მე ვიყავი აგიტატორი კომკავშირელ ქალთა შორის ამ უმსგავსოების წინააღმდეგ; ამიტომ გადასწყვიტეს ჩემი გარიცხვა კომკავშირიდან, როგორც „ნაგავისა, კომკავ-

შირის ორგანიზაციაში.“ „დიღხანს ეძებეს საამისო“ მასა-
ლა ჩემი კომკავშირიდან გასაძეველად და იპოვეს კადეც.
ამ რამდენიმე ხნის წინად შედგა ბიუროს სხდომა,
„წმინდა სამება“ კვლავ შეხმატკბილებულად გამოვიდა ამ
საკითხზე, მთავარ კითხვად იდგა ჩემი კომკავშირიდან გა-
ძევების საკითხი. ჩემს წინააღმდეგ შემდეგ ბრალდებებს აყე-
ნებდენ: ვითომ მე წარმოებაში მუშაობის დროს ვისვენებ-
დი და სიმულიანტობას ვეწეოდი, რომ მე ზედმეტი ბარ-
გი ვარ კომკავშირისათვის. ყველაფერი ეს იმიტომ მოჩ-
მახეს, რომ მე არ დავნებდი ამ ყმაწვილებს და არ შევას-
რულე როსკიპის მოვალეობა.

მათ ჩემზე სასტიკი იერიში მოიტანეს, აუტანელი შე-
ურაცყოფა მომაყენეს. ვინ იცის, რა არ მიწოდეს: რომ მე
გარყვნილი დედაკაცი ვარ, რომ წარმოებაში მეძინა რო-
გორც მთვრალ ადამიანს, — კაბა -ახდილი, ჩულქებ -ჩავარ-
დნილი, ვითომ მე ვცხოვრობ ვიღაცა ხანშესულ კაცთან
და სხვა. ეს შეურაცყოფა მე უხმოდ გადავიტანე, რადგან
ასეთი თავდასხმა ჩემთვის მოულოდნელი იყო.

ყოველივე ამან მაიძულა გავყოლ დი ცოლად ერთ
კომკავშირელს. იმ მიზნით რომ შემდეგ მაინც ამხა-
ნაგები თავაზიანად მომეპყრობიან-მეთქი, როგორც გათხო-
ვილ კომკავშირელ ქალს, მაგრამ აქაც მეორე უბედურებაში
ჩავვარდი, ჩემი ქმარი, რომელიც მპირდებოდა ყოველგვარ
თავისუფლებას კომკავშირში მუშაობისას, ახლა ეჭვიანო-
ბის ნიადაგზე მიკრძალავს უჯრედში სიარულს და საკავშირო
მუშაობაში მონაწილეობის მიღებას.

მე თვითონ დაბალი განათლება მაქვს, წარმოებას ახლა
ხან გავეცანი, კომკავშირში ვირიცხები 1926 წლიდან.
ამ ხნის განმავლობაში უკანასკნელ დრომდე ერთი საყვე-
დური და შენიშვნა არ მიმიღია. მე მივმართავ რედაქციას:

გაარჩიოს ყოველივე ზემო-თქმული, რომ ისეთ კომკავშირლებს, რომელნიც პირადი ანგარიშების გამო გზას უხშობენ კომკავშირელ ქალს, პასუხი მოეთხოვოს.

მე პირადად ვერ დავრჩები ამ უჯრედში; მინდა სხვა უჯრედში გადასვლა და იქ დავამტკიცებ, რომ მე არა ვარ „ნაგავი“ და „პასივი“ კომკავშირისათვის.

როდესაც დადგა საკითხი კომკავშირიდან ჩემი გაძევების შესახებ, მე უკვე მოთმინებიდან გამოვედი, რადგან თავს ოდნავადაც არ ვცნობ დამნაშავედ. მეტი ღუმილი არ შემიძლია, ვინაიდან კომკავშირი ჩემთვის ყველაზე ძვირფასია. მე მინდა კომკავშირში დარჩენა და ამიტომ ვითხოვ ამხანაგების დახმარებას, მათ გამოხმაურებას, მათ ამხანაგურ დამოკიდებულებას. დამიცავით უსაფუძვლო შეურაცყოფისაგან და დევნისაგან. ალბათ ასეთ ბედს სხვებიც განიცდიან“.

წერილი აქ თავდება. აღნიშნული ფაქტი მეტად დამაფიქრებელია. ასეთი მოვლენები მრავალი გვხვდება ჩვენში მუშაობის პრაქტიკაში.

ოლია ჩიტაძის მდგომარეობაში არა ერთი და ორი კომკავშირელი ქალი ყოფილა და არის ჩაყენებული. ასეთების ჩანდენი ხალხი, მოკლედ რომ ვთქვათ, ხულიგნებია, რომლებსაც შეცდომით უდევთ ჯიბეში ლენინური კომკავშირის მანდატი. აქტიურ კ. კ. ქალს, ოლია ჩიტაძეს, გზას უბორკავენ ყოველ მხრივ. იგი პასივად და მეშჩანკად აღიარეს და მონათლეს რადგან ურჯედის მდივანს, უჯრედის აგიტპროპს და სხვებს არ აკოცნიან, უჯრედში შექმნილმა ამ არანორმალურმა პირობებმა აიძულა კ. კ. ოლია ჩიტაძე გაყოლოდა ცოლად კომკავშირელს. მაგრამ რას ვხედავთ. კ. კ. ქმარმა ჩიტაძეს საზღვარი დაუდო და მაგრად გამოუკეტა მას ურდულით

ოჯახური კარები — „კრებეწზე არ გნახო. კ. კ. რა ქალის საქმეა“! აი, რას პასუხობდა იგი ამხ. ჩიტაძეს. განა ამაზე მეტი დამახინჯება ყოფა-ცხოვრების საკითხისა შეიძლება? ბოლოს აღნიშნული კომკავშირლები ისეც კი გათამამებულან, რომ უჯრედის წინაში დაუყენებიათ საკითხი ჩიტაძის კ. კ. გამორიცხვის შესახებ. ასეთი ფაქტები რამდენიც გინდათ, იმდენია. ჩიტაძის მდგომარეობაში არა ერთი და ორი კ. კ. ქალი დგას. ასეთ მოვლენების წინააღმდეგ მთავარი გამანადგურებელი ცეცხლი კ. კ. უჯრედმა უნდა მიიტანოს, მაგრამ აქ ზოგჯერ წინააღმდეგი ხდება. უჯრედმა დროზე უნდა ჩაერიოს ასეთ არანორმალურ მოვლენებში და მდგომარეობა დროზე გამოასწოროს, მაგრამ ჩვენი კომკავშირლები ვერ იჩენენ სათანადო სიმახვილეს და ისინიც გზას უბორკავან გათხოვილ კომკავშირელ ქალს ყოველმხრივ. ჩვენი დამოკიდებულება კ. კ. ქალისადმი ყოველმხრივ უნდა შეიცვალოს.

გათხოვილი კ. კ. ქალი საზოგადოებრივი თვალსაზრისით ჩვენთვის იგივე უნდა იყოს, რაც გათხოვებამდე. — ქალი გათხოვების შემდეგ ფართოდ ებმება ოჯახურ საქმიანობაში. ჩვენი პირველი და მთავარი ამოცანა სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ დავეხმაროთ გათხოვილ კ. კ. ქალს, რათა იგი არ მოწყდეს ორგანიზაციას და ისევ აქტიური მონაწილე იყოს საზოგადოებრივი საქმიანობის. ბევრ კ. კ. ქმარს ეს არ ესმის და იგი კ. კ. ცოლს ძველი ბურჟუაზიული ოჯახის სალტეებს და საზღვრებს უდებს. „იყავი სახლში. კრება რა შენი საქმეა. მოუარე ოჯახს, გააკეთე სადილი. გამირეცხე ტანისამოსი. მომიარე კარგად. — აი, შენი საზოგადოებრივი ვალდებულება და საქმიანობა“. ასე პასუხობს ზოგიერთი კ. კ. ქმარი კ. კ. ცოლს, როდესაც ეს უკანასკნელი კ. კ. კრებაზე დასწრების ნებართვას

მოსთხოვს. ჩვენ გათხოვილი კ. კ. ქალი არ უნდა მოვწყვიტოთ კ. კ. ორგანიზაციის საქმიანობას; ისინი უფრო ფართოდ უნდა ჩაებათ მუშაობაში და დაყენდნაროთ ყოველმხრივ. მაგრამ ეს ასე როდი ხდება. გათხოვდება თუ არა რომელიმე კ. კ. ქალი, ჩვენ მას უკვე სხვანაირ თვალეებით დაფუწყებთ ცქერას. ეს კი ძველი ბურჟუაზიული ოჯახის მიერ ნაანდერძევი ინსტიქტია, რომელსაც ბოლო უნდა მოეღოს.

კ. კ. უჯრედმა ამ მხრივ განსაკუთრებული მუშაობა უნდა აწარმოოს. იმათ სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოუცხადონ კ. კ. ქალების შევიწროვების ყოველგვარ შემთხვევებს; იმათ დროზე უნდა აღმოებვრან უარყოფითი დამოკიდებულება კ. კ. ქალისადმი; მათ კ. კ. ქალებს უნდა აღმოუჩინონ ყოველგვარი დახმარება. იმათ კ. კ. ლაგამი უნდა ამოდვან გათავხედებულ კ. კ. ქმრებს, რომლებსაც ცოლები მარტოოდენ ოჯახურ მონად უნდათ გაიხადონ. მაგრამ ზოგჯერ ყოველივე ეს როდი ხდება.

ჩვენი ზოგიერთი კ. კ. უჯრედები ამ მხრივ ძალზე ჩამორჩებიან. ისინი კ. კ. უჯრედებში ვერ უშვრებიან ლიკვიდაციას მახინჯ მოვლენებს ყოფის საკითხში. კ. კ. უჯრედები თავის დროზე უნდა ჩაერიონ ისეთ საქმეში, როდესაც კ. კ. ქმარი ყოველმხრივ უხშობს გზას კ. კ. ცოლს, მაგრამ ზოგჯერ ისინი ვერ იჩენენ სათანადო სიმამხვილეს და ვერ ერევიან საქმეში თავის დროზე. თუ ერევიან ზოგჯერ, ძალზე ცუდად. ასეთი მოვლენები კ. კ. უჯრედების მუშაობაში არაა მასიური, მაგრამ თუ არის, მის წინააღმდეგ ბრძოლა აუცილებლად საჭიროა. საჭიროა, თუ არა ბრძოლა ისეთ დადგენილების წინააღმდეგ, როგორცაა დადგენილება გათხოვილ კომკავშირელ ქალის შესახებ გა-

მოტანილი კ. კ. ახალბედისოულის (ხონის რაიონი) უჯრედის მიერ. აი, მათ რა დაადგინეს:

ოქმი № 16 (ვიცავთ ოქმის სტილს და წერის მანერას კ. მ.) 1930 წლის 20 აპრილს ს. ახალბედისოულში შესდგა ა. ლ. კ. კ. უჯრედის მორიგი კრება. კრებას დაესწრო წევრთა უმრავლესობა.

- დღის წესრიგი: 1 ამხანაგებზე მსჯელობა და
2 მიმდინარე საკითხები.

მ ო ს მ ი ნ ე ს:

ახალბედისოულის უჯრედის კრებაზე განაცხადა ამხ. ვ. ძ-მამ, რომ იგი გათხოვდა და არ ექნება საშვალეობა სისტემატიურად იაროს კ. კ. უჯრედის კრებებზე, ამიტომ იქონიონ ეს მხედველობაში ამის შესახებ უჯრედმა იქონია მსჯელობა.

დ ა ა დ გ ი ნ ე ს:

რომ ამხ. ვ. ძ-მია იქნას გარიცხული მექანიკურად ახალბედისოულის ა. ლ. კ. კ. ორგანიზაციიდან, როგორც გათხოვილი.

კრების თავმჯდომირე (ხელს აწერს).

მ დ . ვ ა ნ ი (ხელს აწერს).

დადგენილება მეტად დამაფიქრებელია. ნუთუ ორგანიზაციიდან უნდა გავრიცხოთ კომკავშირელი ქალები იმისათვის, რომ ისინი გათხოვდნენ. ნაცვლად იმისა, რომ უჯრედი დახმარებოდა ამხ. ძ-მის, რომ ის არ დაკლებოდა უჯრედის კრებებს, ის ორგანიზაციიდან გარიცხეს. რას ნიშნავს ყოველივე ეს, ან რის შესახებ ლაპარაკობს დადგენილება, თუ არა იმის შესახებ, რომ ჩვენს ბევრ კომკავშირელ ამხანაგებს მახინჯად ესმით ყოფა-ცხოვ-

რების სიკითხი. მათ არ ესმით ახალი ოჯახის პრობლემა და არც უნდათ გაიგონ. ასეთი მაგალითების დამოწმება მრავლად შეიძლება.

კომკავშირელთა ოჯახში, გარდა ამისა, მრავალ მან-ინჯ მოვლენებს აქვს ადგილი. ასე, მაგალითად, კომკავ-შირელი ქალი ა-ა ხ-ი წერს შემდეგ წერილს:

„დამიხსენით, მომეხმარეთ, მე 20 წლის ქალი ვარ. ამ ერთი წლის წინად მე სიყვარულით წავყევი №-ს (კომკავ-შირელია). როდესაც ჩემმა ქმარმა დაიკმაყოფილა თავისი ჟინი, მიმატოვა და მოეწყო ტფილისში, აბრეშუმის ქარხანაში. ჩემი ოცი წლის სინდისი და პატიოსნება მას ჩავაბარე, მან ყელაფერი მიწასთან გაასწორა, გამთვლა. მე-ყოლა ბავშვი. სახლში არ მიშვებს, მცემს. ისეთ ოთახში მომათავსა, სადაც კედლებიდან განუწყვეტლივ წყალი ჟონავდა. ბავშმა ვერ აიტანა ნესტიანი ოთახი და მოკვდა. რა ვქნა. ჩემი ერთად-ერთი იმედი ხელიდან გამომეცალა, ბავშვის სიკვდილის შემდეგ იძულებული შევიქენი გადავსულიყავი ჩემი ქმრის ოთახში. მას იმ მიზნით, რომ ოთახიდან გავესახლებინე, შუა ღამისას მოყავდა ამხანაგები და მართავდა ქეიფს. ერთ საღამოს რევოლვერით გარედ გამომავდო. მთელი ღამე სახლის სახურავზე გავათენე. იგი დღეს კომკავშირის რიგებშია და ზეიმობს ჩემზე გამარჯვებას. ასეთების ადგილი კომკავშირის ორგანიზაციაში არაა. დღეს არც დედ-მამა, არც ძმა სახლში არ მიშვებს, რადგან ჩემს ძმას გონია, რომ მას საქვეყნოდ თავი მოეჭერი. სად წავიდე, მიჩვენეთ გზა. ა-ა ხ-ლი კომკავშირელი მუშა-ქალი 1925 წლიდან“. ასეთმდგომარეობაში არა ერთი და ორი კ. კ. ქალია ჩაყენებული. კ. კ. ქმრისაგან მიწაზე გასწორებულმა და გათელილმა ყოველ მხრივ, რა ქნას არ იცის. სად იყო იმ დროს კ. კ. უჯრედი, რომ

აღნიშნული მდგომარეობა გამოესწორებინა, მაგრამ ძმაბი-
ჭობით საქმე დაიფარა და კ. კ. ქალი ა-ა ხ - ლი კი დედ-
მამისაგან, ძმისაგან, ქმრისაგან დევნილი დადიოდა ქუჩა-ქუჩა
და ვისაც კი შეხვდებოდა, ყველას უზიარებდა თავის ოჯა-
ხურ ტრაგედიას. კ. კ. ქმარი კი, როგორც ხ-ლი სწერს,
ზეიმობს მასზე გამარჯვებას, ზეიმობს მის ზნედაცემულობას;
კომკავშირელი ქალი კი იცრემლება, ტირის და სასიწა-
რკვეთილებაშია. კ. კ. უჯრედმა ამ გარემოებას დროზე
ვერ აუღო ალღო, ვერ მოაცილა ორგანიზაციას ასეთი გახ-
რწნილი და გადაგვარებული კომკავშირელი. შეიძლება ასეთ
მდგომარეობაში ჩაყენებულმა კ. კ. ქალმა თავი მოიკლას. ჩვენ
თვითმკვლელობის ფაქტს არ გავამართლებთ, მაგრამ ასეთ
შემთხვევაში კი იმ პირობების წინააღმდეგ ბრძოლა, რო-
მელიც იწვევს თვითმკვლელობას, აუცილებლად საჭიროა.

კ. კ. ქმარმა გაიმარჯვა კ. კ. ცოლზე: გათელა და გა-
აუბედურა ის, მიიყვანა ცხოვრების აბსოლუტურ უარყო-
ფამდე. ქალთან ასეთ არაამხანაგურ დამოკიდებულების
ფაქტები მრავალია. ეს გახლავთ პატრიარქატის პრინცი-
პების თანამედროვე გამოხატულება.

ჩვენი კომკავშირლების ნაწილი ჯერ კიდევ არ არის
სავსებით განთავისუფლებული ბურჟუაზიულ ოჯახის ტრა-
დიციების ტყვეობისაგან, მათში ჯერ კიდევ საკმაოდაა ფესვ-
გადგმული ველა ოჯახის ნაშთები, რომელსაც თან სდევს;
ეჭვიანობა ცოლის მიმართ, ცემა-ტყევა და სხვა. ასე, მაგ-
ალითად, გაზეთ „ახალგაზრდა კომუნისტი“-ს წარსულ
წლის ერთერთ ნომერში ერთ მეტად საინტერესო ცნობას
გვკითხულობთ: „ერთმა კომკავშირელმა აქტივისტმა ითხო-
ვა კომკავშირელი ქალი. ერთხელ ამ ქალს პიესაში, ცოც-
ხალი გაზეთის შესრულების დროს მოუხდა სხვა ვაჟის კოცნა
ქმარი აღშფოთდა. სახლში დაბრუნებისას ღვედით საშინლად

სცემა მან ცოლს, შემდეგ გამოაგდო კარში, თითონვე თავის ჩამოხჩობა განიზრახა და ძლივს გადაარჩინეს ორთავე. უჯრედმა ეს ქალი გამოაგდო კომკავშირიდან, როგორც გარყვნილი და მავნე ელემენტი“. ეს მეტად უხეში გამომჟღავნებაა ეჭვიანობის, მაგრამ რამდენია სხვა წვრილმანი და შეუმჩნეველი ჩვენთვის, ასეთი მდგომარეობა შხამავს და არევ-დარევას ქმნის ჩვენი კომკავშირლების ცხოვრებაში. აღნიშნულ არა-ნორმალურ მოვლენას კ. კ. უჯრედმა თავის დროზე ვერ უქნა ლიკვიდაცია, იგი, პირიქით გაზარდა—სრულიად უდანაშაულო ქალი ორგანიზაციიდან გარიცხეს, „როგორც გარყვნილი და გადაგვარებული“. რაღა შორს წავიდეთ—დავემყაროთ უფრო ნაცნობ და ახლობელ ფაქტს, რომელიც ამ ერთი წლის წინ მოხდა.

ამბავი ხდება სოფ. ცხუნკურში (ხონის რაიონი) 1930 წელს. ს. ცხუნკურის გლეხთა ახალგაზრდობის სკოლაში 1928 წ. მასწავლებლად დაინიშნა ძველი კომკავშირელი ქალი ბ-ძე. ბ-ძემ აქტიურად დაიწყო მუშაობა, როგორც სკოლაში, ისე კ. კ. უჯრედში. ამავე დროს, გლეხთა ახალგაზრდობის სკოლის გამგედ მსახურებდა პარტიული ტ-ლა. ამ თეორწვერა „ჭაბუკოსანს“ თვალში დაუჯდა ბ-ძის ქალი. დაიწყო შეტევა. „ჩვენი რაინდი“ დაათრო „სიყვარულმა“ და დაიწყო სამიჯნურო ლექსებისა და წერილების წერა. ხშირად თვრებოდა და ქუჩაში მილილინებდა: „მხოლოდ შენ ერთს, ამ ქვეყნად განაცვალე ბ ჩემს სულს, ჩემ გულს“ და სხვა... „ძნელი“ რამაა სიყვარული. ისედაც გაგაყებულნი ტ-ლი, მთლად კკუიდან გადაიყვანა ბ-ის ქალის მოტყუების წყურვილმა. მაგრამ დახეთ სიმუხთლეს: ქალთან არაფერი გამოდის. ეს „ლიველასი“ ღებულობს მტკიცე უარს მის შეკვეთაზე

„ვილაც კომკავშირელისაგან“. „შერცხვა ჩემი ვაჟკაცობა-
თუ შენ ფასად არ დაგიჯინე ყოველივე“—დაიკვება ტ-მა
და ერთ მშვენიერ (თუ უმშვენიერო—კ. მ.) დილას—
როდესაც სკოლის სამასწავლებლოში არავინ იყო, გარდა
ბ-ძის ქალის, ტ-ლმა იდროვა და გაქანდა ქალისაკენ,
მაგრამ ტრფობის ცეცხლით დამწვარ მიჯნურს კოჭნი
ნაცარში უვარდება. ბ-ძის ქალმა მორთო კივილი, და სამა-
სწავლებლოს ფანჯრიდან გადახტა. ვნებათა ლელვით
ატორტმანებულს „უმანკო“ „რაინდს“ უმტყუნა „ვაჟ-
კაცობამ“ მაგრამ მის წინაშე ისმება კითხვა: „ვაი თუ
ბ-ძემ უჯრედს მიაშურა ამ ამბის გამოსააშკარავებლად. ეს კი
ვერაფერი სასიამოვნოა. რომ მოსალოდნელი პროცედურა
აიციდინოს, ამიტომ „რაინდი“ ტაქტიკურ გამოსავალს
მიმართავს, კომბინაციების ნაჭიერებითაა დაჯილდოვებული
„ჩვენი გმირი“; იგი მიაშურებს უჯრედის ზოგიერთ წევრებს,
რომლებთანაც „ძმაბიჭური“ დამოკიდებულება აქვს მას.
სამიკიტნო აქვეა. მაშასადამე, თავის დაღწევა ნუნუათია
მოსახერხებელი, საკუთარი ამქარი რას არ შეაძლებინებს,
კომბინატორს. ამგვარად გეგმიანი და თავდაპირილი
ფრთხილ თავდაცვისათვის ემზადება „ჭაბუკი“ სიყვარ-
ულის ბრძმედში მოხვედრილი. მისი ამქარი ავრცელებს
ხმას, რომ ბ-ძე გარყვნილია, გათახსირებული და სხვა. არც
აცია არც აცხელა და ერთ მშვენიერ დღეს ტ-მა სასწრა-
ფოდ შეჰყარა თავისი ძმაბიჭები, მოაწვევინა კ. კ. უჯრე-
დის ბიურო და ბ-ძის ქალი, „როგორც გარყვნილი“ გარი-
ცხეს ორგანიზაციიდან. ბიუროს დადგენილება კ. კ. უჯრე-
დმაც დაადასტურა. ამის შემდეგ ტ-მა აცნობა ეს ამბავი
ხონის განათლების განყოფილებას. ბ-ძის ქალი მას-
წავლებლობიდანაც იქნა მოხსნილი. ზეიმობს გამარჯვებად
ტ-შვილი. კ. კ. უჯრედის მდივანი ამაყობს იმით, რომ

მან ერთი „გარყვნილი“ ქალი მოაცილა ორგანიზაციას. დაილია სადღეგრძელოები. ადღეგრძელეს უჯრედის მდივანი, როგორც მტკიცე დამცველი პარტიის გენერალური ხაზისა. მხურვალე გრძნობებით, გამარჯვებულის კილოთი, სისპეტაკისა და სათნოების პოზით სიტყვას ამბობს იუბილიარნი ტ-თ, რომელიც ასე ასრულებს თავის ალაგ-ალაგ ლირიკულ, მაგრამ „იდეოლოგიურად ასი პროცენტით გამართლებულ“ „რეჩს“: „გისურვებდით კვლავ მტკიცედ მდგარიყოთ პარტიის გენერალურ ხაზის სადარაჯოზე და ბ-ძისთანა გარყვნილი ქალები აღარ დაგენდოთ“. დაილია სამადლობელი, დაიცალა რევოლვერები, კვარტი-კვარტზე გადადის. ადღეგრძელეს ტ-შვილიც, როგორც ძალზეს ფხიზელი კაცი და კ. კ. ორგანიზაციის საუკეთესო დამხმარე. ასე მიდიოდა დღეები. ბ-ძის ქალი სიმართლეს ეძიებდა. საქმე კ. კ. ხონის რაიკომამდე მივიდა. რაიკომის პირადი ხელმძღვანელობით გამორკვეულ იქნა ტ-ლისა და ბ-ძის საქმე დაწვრილებით. ბ-ძის ქალს აღმოაჩნდა ტ-ლის აუარებელი წერილები, სადაც იგი ქალს წინადადებას აძლევდა, რომ წაყოლოდა, თორემ გააუბედურებდა. სიმართლემ გაიმარჯვა. ბ-ძის ქალის მიმართ წაყენებული ბრალდებები ტ-ლის და მისი ძმაბიჭების მიერ შეთხზული ჭორი აღმოჩნდა. რაიკომის ფხიზელმა ხელმძღვანელობამ შექმნილ მდგომარეობის ირგვლივ სათანადო განაჩენი გამოიტანა. ბ-ძის ქალი დაუბრუნდა კ. კ. ორგანიზაციას, ტ-ლმა და კ. კ. უჯრედის მდივანმა სათანადო პასუხი მიიღეს. ადგილებზე ასეთი შემთხვევები მრავალია. ბ-ძის ქალი „გარყვნილი“ და „გადაგვარებული“ მხოლოდ მიტომ იყო, რომ არ დანებდა ტ-შვილს და კ. კ. უჯრედის მდივანს. ტ-შვილი კ. კ. მასწავლებელ ქალის მიმართ ხმარობდა ყოყვლეგვარ საშუალებებს, ასე, მაგალითად, იგი კვალდაკვალ დასდევდა

ბ-ძის ქალს და ბლოკნოტში ინიშნავდა თუ სად და ვის დაელაპარაკა. დღისით უმიზნო რბენით დაღლილი ტ-შვილი ღამით დარაჯებს აგზავნის მასწავლებელ ბ-ძის ბინაზე, მაგრამ ყოველგვარმა შრომამ ამაოდ ჩაუარა. ყველაფერი გამოირკვა. იგი ვერაფერს გახდა ბ-ძის ქალის მიმართ. გამარჯვება იხეიმა არა სიყალბემ, არამედ სიმართლემ. აქ ჩვენ აღნიშნულ ფაქტზე მკითხველის ყურადღება მიტომ შევაჩერეთ, რომ ასეთი შემთხვევები არა ერთი და ორი ხდება, ტ-შვილები ჯერ კიდევ იმყოფებიან ჩვენს რიგებში, კ. კ. ცხუნკურის უჯრედის მდივნებისთანა ხალხისგან ჯერ კიდევ არაა მთლიანად გაწმენდილი ჩვენი ორგანიზაცია.

ინტრიგა, ჭორი, კინკლაობა, კომკავშირულ ქალის დამცირება ყოველ მხრივ,—აი, რა აქვთ ყოველდღიურ საქმიანობად გახდილი ადგილებზე მომუშავე ზოგიერთ კომკავშირლებს. ასე, მაგალითად, ამ რამოდენიმე ხნის წინ სამტრედიისში გასამართლებულ იქნა რამოდენიმე კომკავშირელი, რომელთაც ბრალად ედებოდათ მთელი რიგი არა კომკავშირული მოქმედებებისა, როგორცაა დევნა და შევიწროება კომკავშირულ ქალისა და სხვა. ისინი დასდევდნ კ.კ. ქალს ი-ა ბ-ძეს და ათასგვარ ჭორს თხზავდნ მის ირგვლივ. ქალს არ აძლევდნ გასაქანს და ყოველმხრივ ავიწროვებდნ; ასეთი საქციელი მხოლოდ ხულიგნური მოქმედებაა, რომლის წინააღმდეგ ჩვენ უნდა ავამოძრაოდ მთელი საზოგადოებრივი აზრი.

გარდა ამისა, ჩვენს ზოგიერთ კომკავშირელს ჯერ კიდევ შერჩენია ძველი რაინდული გამბედაობა და ისინი „ვაჟკაცურად“ იქცევიან ქალის საკითხში. ძალდატანების ყველაზე საზიზღარი და ველურ ფორმსა ქალის მოტაცება წარმოადგენს. ჩვენ ვიცით ძველი განთქმული „რაინდები“.

რომლებიც სპეციალურად სახელისათვის იტაცებდნენ ქალებს. ეს ტენდენციები ჩვენ ზოგიერთ კკ. დღეს ახასიათებს. ასე, მაგალითად 1928 წელს სამმა ვანელმა კომკავშირელმა დვალის მხარის თემში გაემგზავრენ ქალის მოსატაცებლად. როგორც იქნა მიაღწენ „საპატარძლოს“ ეზოს კარებს, მაგრამ შესვლას ვერაფერს ბედავს; ზოგი უკან იხევს, ზოგი წინ მიიწევს, კარებთან ჩოჩქოლი ასტყდა ჩოჩქოლიარ გამოეპარა ყურადღებიდან დედა — ქალს. თავისი შვილი ღამით ააყენა და მეზობლისას გაგზავნა. ჩვენმა „რაინდებმა“ ჯერ მოციქული გაგზავნეს, მაგრამ როდესაც არაფერი გამოვიდა თვით სასიძო შევიდა ეზოში. ეძებენ ქალს, გაშინჯეს ლოგინი, მაგრამ იქ მუთაქის და საბან-ლეიბის გარდა სხვა არაფერი აღმოჩენილა. დაბრუნდნენ „რაინდები“ ვანში პირში ჩალაგამოვლებული. ასე უშედეგოდ გადაიარეს „მრავალი მთანი ტყიანი“. ეს ამბავი არ დარჩა დაუფარავი და აღუწინაღობა: სამივე „რაინდს“ კ.კ. ორგანიზაცია დაატოვებინეს. ასეთ მაგალითების მოყვანა აუარებელი შეიძლებოდა. ჩვენს ხელში ძალზე ბევრი მასალა არსებობს, მაგრამ ჩვენ ეს რამდენიმე ფაქტი მოვიყვანეთ, როგორც ტიპური დამახასიათებელი ნიმუშები.

ყოველივე ამის შემდეგ, ჩვენ წინაშე მეტად სერიოზული ამოცანები დგება. სრულის სიმწვავეით იჭრება კომუნისტური ოჯახის შექმნის ამოცანა, ამოცანა გათხოვილ და საერთოდ, კ.კ. ქალთან ამხანაგურ დამოკიდებულებისა, ამოცანა ახალი ადამიანის შექმნისა.

კ.კ. უჯრედმა უნდა უზრუნველყოს ბრძოლა ახალ ყოფაცხოვრებისათვის, ბრძოლა მავნე და მახინჯ მოვლენების წინააღმდეგ ყოფაცხოვრების საკითხში, რადგან მახინჯ მოვლენების და გადახრების ლიკვიდაციის გარეშე ჩვენ ვერ შევქმნით ვერც ახალ ოჯახს და ვერც ახალ ადამიანს.

ზემო მოყვანულ მაგალითებში დასახელებული კომკავშირლები ვერ შექმნიან ახალ ოჯახს და არც შეიძლება იყვნენ ახალი ადამიანები. ისინი სახელს უტეხენ კომკავშირის ორგანიზაციას. ჩვენ უნდა შევსძლოთ ამ მავნე ბურჟუაზიულ ჩვეულებების ლიკვიდაცია, უნდა უზრუნველყოთ ბრძოლა ძველი ყოფის წინააღმდეგ, რადგან ახალი ყოველთვის ძველთან ბრძოლაში იბადება.

ამ ბრძოლაში პარტიას და კომკავშირს უნდა დაეხმაროს პროლეტარული ლიტერატურა. პროლეტარულმა მწერლობამ უნდა შესძლოს ჯანსაღი კლასობრივი ხედვით მავნე ჩვეულებების გამომხეურება. პროლეტარულმა მწერლობამ არ უნდა შესძლოს მარტოოდენ მავნე ყოფითი გადახრების ყალბად შემჩნევა კომკავშირის რიგებში, არამედ მათ უნდა გვიჩვენონ ბრძოლის ის პროცესები, რომლითაც ჩვენ ვიბრძვით ძველი, მავნე ჩვეულებების წინააღმდეგ. პროლეტარულმა მწერლობამ კი დღემდე ეს ვერ შესძლო. მათ ვერ გვიჩვენეს მხატვრულ ტილოებზე კომკავშირის ბრძოლა ახალ ოჯახისათვის, ბრძოლა მახინჯ მოვლენების წინააღმდეგ.

კ. კ. ორგანიზაციას კომუნისტურ ყოფა-ცხოვრებისათვის ბრძოლაში აქვს უდიდესი მიღწევები, ეს მიღწევები პროლეტარულ ლიტერატურაში არაა გამოვლენილი და მოცემული. კითხულობ ქართველ პროლეტარულ მწერლების ნაწერებს კომკავშირის ირგვლივ, და ყოველგვარ უარყოფითს ნახავთ იქ. ჩვენს მწერლებს უნდა მოეხსენებოდეთ, რომ კ. კ. ორგანიზაცია უარყოფით მოვლენათა სამზარეული არაა.

მოგვეცით.ახ. კომკავშირელთა ყოფა-ცხოვრება მხატვრულ ტილოებზე, მოგვეცით ბრძოლა ახალ ადამიანისა-

თვის, — ასეთია ჩვენი მოთხოვნა დღეს. პროლ. მწერლებს უალბად ესმით ახალი ოჯახის და ახალი ადამიანის საკითხი, აქედან გამოჰდინარე, როგორც ჩვენს წინაშე, ისე პროლეტარულ ლიტერატურის წინაშე, მთელი რიგი საპასუხისმგებლო ამოცანებისა დგას.

კომკავშირმა პირველ რიგში უნდა იბრძოდოს, პარტიასთან ერთად, ახალ კომუნისტურ ოჯახისათვის — ახალ ადამიანისათვის, კომკავშირელ ქალებისადმი ამხანაგურ დამოკიდებულებებისათვის, ძველი ბურჟუაზიულ ტენდენციების ლიკვიდაციისათვის და საერთოდ კი, ახალ ჯანსაღ კომუნისტური ყოფა-ცხოვრებისათვის, რადგან „სწორედ ახალგაზრდობის წინაშე დგას კომუნისტური საზოგადოების შექმნის ნამდვილი ამოცანა.“ (ლენინი).

სიყვარული და ახალგაზრდობა

სიყვარულის გარეშე წარმოუდგენელია კომუნისტური საზოგადოება, ასე ლაპარაკობდნენ მარქსიზმის უდიდესი კლასიკოსები (მარქსი, ენგელსი, ლენინი), მაგრამ ჩვენს ზოგიერთ ამხანაგს ეს როდი წამს, ეს ამხანაგები ამბობენ: „ჩვენ ყველაფერი არა-ბურჟუაზიული უნდა გვქონდეს. ბურჟუაზიის კუთვნილებაა სიყვარული, არშეიყოფა, ყოველგვარი რომანტიკა, ოჯახის ათასი უმსგავსოება, ერთგულება ურთიერთისადმი, ბავშვები; ჩვენ კი ახალ თვალსაზრისზე ვდგებით. ჩვენ უარყოფთ სიყვარულის რომანტიულ ღირებულებას, ჩვენ უარყოფთ ამ მძიმე ბორკილებს. სიყვარული უბრალო რამაა, ფიზიოლოგიური საგანი — ბუნებისაგან ნაკარნახევი და ჩვენ ისევე ადვილად შეგვიძლია დავიკმაყოფილოთ სიყვარულისაგან გამოწვეული სურვილები, როგორც წყურვილი კიჩა წყლის დაღევით“. ამ მოსაზრებას არაფერი

აერთებს ნამდვილ კომუნისტურ აზროვნებასთან. უდაოა ის ფაქტი, რომ ვიბრძვით ბურჟუაზიული ჩვეულებების წინააღმდეგ, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ერთი ხელის მოსმით უარვყოთ ყველაფერი. ჩვენ სიყვარულის საკითხი გვესმის კომუნისტური შინაარსით. სიყვარული ჩვენ გვესმის, როგორც გარკვეულ მიზნისა და ფუნქციის მატარებელი. კომუნისტებს არ ესაჭიროებათ სიყვარულის გაცვეთილი რომანტიკა. ის ამხანაგები, რომელთაც არ წამო სიყვარული და იცავენ ჭიქა წყლის თეორიის ძეორიას „ღ რ მ ა ე ქ ლ ო ა ტ ა ტ ო რ უ ლ მ ა მ ა კ ა რ ი ს ს ი ვ ა გ ლ ა ხ ი ს თ ე ო რ ი ა ს, თ ა ვ ი ს თ ა ვ ა დ ც ხ ა დ ი ა, რ ო მ რ ე ვ ო ლ უ ც ი ა ვ ე რ შ ე უ რ ი გ დ ე ბ ა ვ ე რ ა ვ ი თ ა რ ს ი ვ ა გ ლ ა ხ ე ს და, მ ა შ ა ს ა დ ა მ ე, ვ ე რ ც მ ა მ კ ა ც ი ს ს ი ვ ა გ ლ ა ხ ე ს“.

(ლ უ ნ ა ჩ ა რ ს კ ი)

ასეთ თეორიას ჩვენ ვერ შევურიგდებით. იმავე „მემა-რცხენე“ ამხანაგების აზრით, კომუნისტური საზოგადოება მოსპობს სიყვარულს და ოჯახს. ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ კომუნისტური საზოგადოება სიყვარულს კი არ მოსპობს, არამედ, იგი „უ ნ და გ ა ნ ს ჰ ე ტ ა კ დ ე ს“ (ენ გ ე ლ ს ი). ასე რომ: მომავალი კომუნისტური საზოგადოება წარმოუდგენელია სიყვარულის გარეშე. კომუნისტური ოჯახი მხოლოდ და მხოლოდ იარსებებს წყვილისაგან შემდგარ სიყვარულით. როგორც ოჯახის, ისე სიყვარულის საკითხშიც უნდა ვიბრძოლოთ ბურჟუაზიულ ჩვეულებების წინააღმდეგ. ჩვენ სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოვუცხადოთ, ისეთ სიყვარულს, რომელიც მარტოოდენ თენტავს ადამიანს და იტაცებს მისტიურ ფიქრთა ბურანში.

ჩვენ სიყვარულის ცნება უნდა გვესმოდის არა როგორც რომანტიული თავდაფიწყება, არამედ როგორც გა-

რკვეული კლასის ფუნქციის შემცველი ცნება. ბურჟუაზიამ საუკუნეების განმავლობაში თავისი კლასიური შინაარსის მოთავსება შესძლო სიყვარულის ცნებაში; ბურჟუაზიული ოჯახი ემსახურება ბურჟუაზიული კლასის მიზნებსა და ინტერესებს. ჩვენი ოჯახი, ჩვენი სიყვარული—ძირეულად განსხვავდება ბურჟუაზიის ოჯახისა და სიყვარულისაგან.

ისეთ კარდინალური მნიშვნელობის საკითხებისათვის როგორცაა ოჯახისა და სიყვარულის პრობლემა ჩვენ გემართებს ენერგიული და სერიოზული ბრძოლის წარმოება. საქმის მთელი მტკივნეულობა და სიმძიმე იმაშია, რომ ოჯახისა და სიყვარულის საკითხში ყველაზე მკვეთრად და ორგანიულადაა გამოვლენილი ტრადიციული ყოფის, ბურჟუაზიული ჩვევების სპეკიფიკა. ჩვენ სასტიკ ბრძოლას ვუცხადებთ „ჭიქა-წყლის“ თეორიის მომხრეებს, რადგან აღნიშნულ თეორიას არავითარი საერთო არ აქვს კომუნისტური სიყვარულის პრინციპებთან. ჩვენ სასტიკ ბრძოლას ვუცხადებთ სქესობრივ ანარქიზმს; უპირველეს ყოვლისა, კომუნისტური ოჯახი და სიყვარული ასეთი ტენდენციების წინააღმდეგ იქნება მიმართული. ჭიქა-წყლის თეორია კი აცოცხლებს ძველი ბურჟუაზიულ ჩვეულებებს და ხელს უწყობს გარყვნილობას და პროსტიტუციას. რაში მდგომარეობს კონკრეტულად ჭიქა-წყლის თეორიის სოციალურ ბუნება? მრავალი კომუნისტი ფიქრობს რომ კომუნისტურ საზოგადოებაში სქესობრივი ლტოლვის, სიყვარულის მოთხოვნებისა, ვნებათა-ღელვის დაკმაყოფილება ისევე ადვილი და უბრალო იქნება, როგორც ჭიქა-წყლის დაღევა. შემდეგ: „ჭიქა-წყლის“ თეორია ღრმა ექსპლოატატორული თეორიაა... მამაკაცი ტანჯვას არ განიცდის სქესობრივი აქ-

ტის პროცესში. მისთვის ეს მართლაც „ჭიქა-
წყლის დაღვევა“. დედაკაცს ჭიქა-წყლის და-
ღვევით არა დაუშავდება რა, მაგრამ სქესობრივი აქტის შედეგად მას ბავში უჩნდება
აი, სწორედ ის ბავშია მთელი საკითხის მთავარი და ცენტრალური ადგილი. მამაკაცის
უხეში—ექსპლოატატორული უფვანო თვალ-
საზრისით, მამაკაცი, „დაღვეს რა ჭიქა წყალს-“
უცდის, თუ როდის მოუნდება კიდევ დაღვევა;
დედაკაცმა კი უნდა აღზარდოს მთელი რესპუბლიკის ბავშვები“ (ლუნჩარსკი).

ამხ. ლუნჩარსკი აქ არ სვამს წერტილს და განაგრძობს:
„ამ ჭიქა-წყლის“ თეორიამ მთლად გადარიცხვენი ახალგაზრდობა და მრავალი ვაჟკაცი-სათვის და ქალისათვის იგი საბედისწერო გახდა. მისი მომხრეები ამტკიცებენ, რომ ეს მარქსისტული თეორია არისო. გმადლობთ ასეთი მარქსიზმისათვის... მე კი „ჭიქა-წყლის“ „შესანიშნავი“ თეორია ანტი-მარქსისტულ, ანტი-საზოგადოებრივ თეორიად მიმაჩნია“. ამხ. ლუნჩარსკი საფეხებით მართალია. „ჭიქა-წყლის“ თეორია, ესაა—გარყვნილების თეორია, რომელიც ხელს შეუწყობს ჩვენში პროსტიტუციის ზრდას,—თეორია, რომელიც იწვევს სქესობრივ ანარქიზმს, რომელიც ძველი ბურჟუაზიული ოჯახის ნაშთია და რომლის წინააღმდეგ ჩვენ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა გვაქვს გამოცხადებული. სწორედ „ჭიქა-წყლის“ თეორია ქონდა მხედველობაში ამხ. ლენინს, როდესაც ამბობდა: „თუმცა ჩემი თავი ყველაზე ნაკლებად მიმაჩნია გულჩახვეულ ასკე-

ტად, მაგრამ ჩვენი ახალგაზრდობის და ზოგჯერ, დიდების ეგრედწოდებული ახალი სქესობრივი დამოკიდებულება ხშირად მეჩვენება წმინდა ბურჟუაზიულ სქესობრივ დამოკიდებულებად, მეჩვენება კეთილ ბურჟუაზიულ მეძავთა სახლის სხვა სახეობად.

არა „ჭიქა-წყლის“ თეორიები, არამედ ჯანსაღი თეორიები, რომელიც მოგვცემს ბრძოლის ხალისს ახალ კომუნისტურ საზოგადოების შენებისათვის. ჩვენ სქესობრივი ანარქიზმისა და აღრევის ნაცვლად ვიბრძვით კომუნისტური ოჯახისათვის, შექმნილს წყვილისაგან. კომუნისტური საზოგადოება აუქმებს ბურჟუაზიული ქორწინების ყველა ნორმებსა და კანონებს. ჩვენ ვიბრძვით იმისათვის რომ „სქესობრივი სიყვარული განვითარდეს და განსპეციაკდეს (ენგელსი). რას ნიშნავს „განვითარდეს და განსპეციაკდეს“? ამხ. ლუნაჩარსკი აღნიშნულ საკითხს ასე უპასუხებს „რას ნიშნავს „განვითარდეს“? ეგების იმას, რომ უფრო მეტად მივყოთ ხელი სქესობრივ სიყვარულს? როგორც თქვენ თითონ ხედავთ, ლენინი გადაჭრით უარყოფს ამას. რას ნიშნავს „განსპეციაკდეს“? ეგების იმას, რომ გარყვნილ ფრანგ ბურჟუაზისაგან გადმოვიღოთ ყოველგვარი სქესობრივი სიყვარულის სიმახინჯე? ამაზე ლაპარაკიც კი სირცხვილია. ეს ნიშნავს იმას, რომ სიყვარული არ უნდა წარმოადგენდეს ყოველდღიურ მოვლენას, „ჭიქა-წყალს“. იგი ამაღლებული უნდა იქნეს უაღრესად, წარმოადგენდეს არაჩვეულებრივად თვალსაჩინო რამეს. ასეთ სიყვარულს სთვლის ენგელსი გან-

სპექტაკლებულად, როცა ამაზე წერს თავის წიგნში სახელმწიფოსა და ოჯახის შესახებ. აი, რას ნიშნავს სიყვარული უნდა „განსპექტადესო“, როდესაც ამბობდა ენგელსი და ხშირად მოგვაგონებდა ლენინი.

კომუნისტური საზოგადოება იქნება თავისუფალი სიყვარულის სამყარო, რომელიც დაუპირისპირდება ყოველგვარ გარყვნილებასა და მრუშობას. მას, ვინც ოცავს და იზიარებს „ჭიქა-წყლის“ თეორიას, არაფითარი წარმოდგენა არა აქვს კომუნისტურ ოჯახზე და სიყვარულზე. ჩვენ ვიბრძვით ოჯახისათვის, ჩვენ ვიბრძვით ჯანსაღ სიყვარულისათვის. „მე აზრადაც არ მომივა ვიქადაგო ასკეტიზმი, — ამბობდა ლენინი, — კომუნისტური საზოგადოება არ ქადაგობს ასკეტიზმს, არამედ, კომუნიზმმა უნდა მოიტანოს არა ასკეტიზმი, არამედ ცხოველ-მყოფელობა და სიმხნევე, რომელიც სიყვარულით აღსავსე ცხოვრებამ უნდა გამოიწვიოს“ (ლენინი).

პრავალი ჩვენი ამხანაგი იმასაც კი ფიქრობს, რომ კომუნიზმი მოსპობს სიყვარულს. ეს შემცდარი აზრია, ვინაიდან „კომუნიზმი წარმოუდგენელია სიყვარულით აღსავსე ცხოვრების გარეშე, რომელიც ქეშმარიტ ცხოველმყოფელობას ქმნის. მაგრამ ხშირად სქესობრივი გრძნობის უმსგავსო სიჭარბეს არ მოაქვს არაფითარი ცხოველმყოფელობა და სიმხნევე; პირიქით ამცირებს მათ“ (ლენინი).

ასე რომ: კომუნიზმი აუქმებს ძალმომრეობის ყოველგვარ ფორმებს; ჩვენ ვიბრძვით ბურჟუაზიული გაცვეთილ რომანტიკის წინააღმდეგ კომუნისტური სიყვარულისათ-

ვის, რომელიც იქნება ხალისისა და ენტუზიაზ-
მის მომცემი და არა რომანტიულ მოთენთ-
ვის სიმბოლო.

მოწაფეთა ალბომებიდან

მოთენთილობა, დაცემულობა, სულიერი სიმშვიდის
დაკარგვა, რომანტიული აცრემლება,—აი ბურჟუაზიული
ყოფა-ცხოვრების და სიყვარულის დამახასიათებელი თვი-
სება. ჩვენ არ გვინდა დაცემულობა, ჩვენ ვიბრძვით ყოველ-
გვარ მავნე ბურჟუაზიული ჩვევების წინააღმდეგ, რათა
ამით გავამტკიცოთ ჯანსაღი სიყვარულის ნიადაგი. ალ-
ბომები—აი ამ ძველი ბურჟუაზიული ყოფის მიერ ნაანდე-
რძევი განძია. მოწაფეთა ალბომები „მეშჩანისა“ და „ობი-
ვატელშჩინი“-ს თავშესაფარია.

ალბომებში მქლავნდება ბურჟუაზიული ყოფის ზეგავ-
ლენა. მასში მოთავსებული ლექსები მკითხველს მოუთ-
ხრობს „უწყალო სიყვარულზე“, თვითმკვლელობაზე, სამშო-
ბლოზე, ამ ცხოვრების ამაოებაზე, ცრემლებზე და სხვა.

დღევანდელი საბჭოთა სკოლის მოწაფე უნდა აღზარ-
დოთ კომუნისტურ იდეოლოგიის საფუძველზე. აქ მასწავ-
ლებლების წინაშე მეტად სერიოზული ამოცანებია დგება,
მაგრამ ხშირია შემთხვევები, როდესაც მასწავლებელი
თვითონ უწერს ლექსს მოწაფეებს ალბომში და ესაუბრება
„საყვარელ, ტურფა, კეკლუც“ საქართველოზე. არის ისეთი
შემთხვევაც, როდესაც მასწავლებელს სქესობრივი კავშირი
აქვს თავის მოწაფესთან, ეს კი გარყვნილობისა და სული-
ერი დაცემის უდიდესი მწვერვალია. ჩვენ უნდა ვიბრძო-
ლოთ მოწაფეთა ალბომების წინააღმდეგ. ამით ჩვენ ბრძო-
ლას გამოვუცხადებთ წვრილ-ბურჟუაზიულ სტიქიას და მე-
შჩან-ობივატელს, რომელიც შეფარებულია და მოკალათე

ბული ამ ალბომებში. აქ დაცემულობის გარდა არაფერი არ წერია. მოწაფეები ჯანსაღ მოტივების ნაცვლად მოგვითხრობენ „სიყვარულის სისასტიკეზე და „დაცემულ“ სამშობლოზე.

ასე, მაგალითად, ყოფ. მე-14 შრომის სკოლის ერთერთ მოწაფის ალბომში ასეთ „მარგალიტებს“ ვკითხულობთ:

„1. ნუ გავიწყდება შენი სამშობლო,
შენი ივერი გაოხრებული,
ნურც შენი ენა აღმზრდელი,
ნურც დედა-მამა დაღონებული.
გახსოვდეს, რომ ჯერ პატარა ხარ და
დიდი არის სამშობლოს ვალი,
იგი მოელის შენგან დახსნასა,
შენსკენ უპირავს ვედრების თვალი“.

2. მთლათ ქვეყანა მოიარო,
გადალახო მთა და ბარი,
სამშობლოზე უკეთესი
იცოდე, რომ არსად არი.

3. ბნელა, გარშემო არსად ჩანს მთვარე,
დამჭკნარა ნაზი ლამაზი მდელო,
ეხ, საქართველოც დაღონებულა,
შენ რაღას ფიქრობ აწ საყვარელო?!

რა დაემართა „საწყალ“ საქართველოს? ვინ ლაპარაკობს, ან ვისი განწყობილებაა „გადმოღვრილი“ აღნიშნულ ლექსში, თუ არა პატარა ობივატელის, რომელიც ზრდის პროცესშია? ასეთი განწყობილებები შემთხვევითი არაა. მოწაფეთა ალბომები მხოლოდ და მხოლოდ წვრილბურჟუაზიული ყოფის სოციალურ დაკვეთებს ემსახურება.

იმავე სკოლის მოწაფის ალბომში შემდეგს უცნაურ ლექსსაც ვხვდებით:

1. ზოგი რუსულს წერს.
და ზოგი ქართულს,
სჩანს ტალანტი ყველას ჰქონია,
მაგრამ ქართველმა ქართველის ალბომში
რუსულად წეროს გამიგონია?

2. არ დაივიწყო საქართველო, და სხვა.

ლექსს ხელს ვინმე ციალა აწერს. რატომ მიაჩნია პა-
ტარა ახალგაზრდა ობივატელ ციალას ქართულ ალბომში
დაუშვებლად რუსული ლექსების წერა? ეს ხომ ადგილო-
ბრივი ნაციონალიზმის ზარის ხმაა. ახლა ვიკითხოთ, თუ
ვინაა ყოველივე ამაში დამნაშავე? ამაში ბრალი უდავოდ მას-
წავლებელსაც მიუძღვის. ზოგჯერ სკოლაში მასწავლებლები
ნაციონალისტური სულისკვეთებით ხსნიან გაკვეთილებს.
ზოგჯერ ისინი ასწავლიან ისეთ რამეებს, რის სწავლებაც
ყოვლად დაუშვებელია. ხშირია შემთხვევები, როდესაც
დღეს სკოლის მომღერალთა გუნდებში ამღერებენ ისეთ
სიმღერებს, როგორიცაა „სამშობლო“ „მერანი“ „სამშობლო
ხევსურისა“, „თავო ჩემო“ და სხვა ნაციონალისტურ-მის-
ტიფიკატორულ ელფერით შეზავებული მოტივები. განა
ყოველივე ეს არ ახდენს მოსწავლე ახალგაზრდობაზე ზე-
გავლენას? უთუოდ ახდენს, რის წინააღმდეგაც ბრძოლა
აუცილებელია!

იმავე მოწაფეთა ალბომებიდან მოისმის ხმა დაცემუ-
ლობისა და თვითმკვლელობის აპოლოგიისა, ერთი მო-
წაფის ალბომში შემდეგს ვკითხოვლობთ:

„გული მიწუხს, სული მიშფოთს,
ბედი მიქადის სხვა და ხსვაობას,
სიცოცხლე არ მსურს ამ ქვეყანაზე,
აქ ნათლად ვხედავ არარაობას.
ყველგან შური, ყველგან ღალატი,
თვით მგობრებმაც არ გამიტანა,

მსურს რომ მე გული გადავუშალო.
მათ კი მზადა აქვთ მახვილი დანა.
სინამდვილე და ნდობა სიმკვიდრე
ვით ნიაღვარი გადარებულა,
და ამის ნაცვლად ამ ქვეყანაზე
დღეს ბოროტება დამყარებულა.“

ასე ლილინებს ეს პატარა მეშჩანი, ასე მოთქვამს მსოფლიო კაემნის კილოზე. ეს ახალგაზრდა „ბაირონისტი“ ამ ქვეყნათ მხოლოდ ბოროტებას ხედავს, ეს გარკვევით კლასობრივი მტრის ენაა. ამგვარად მოწაფეთა ალბომები აკეთებენ კლასიურ მტრის საქმეებს. უფრო საინტერესო ლექსები გვხვდება სიყვარულის შესახებ, რომელიც გაგებულა ბურჟუაზიულად. აი როგორ კალმოსნობენ ტრფობაზე მოწაფეები:

1. ნუ გებრალება წყალში დამხრჩვალნი,
ნუ გებრალება ცეცხლში დამწვარი,
გებრალებოდეს მხოლოდ მარტო ის,
ვინც სიყვარულში არის დამხრჩვალნი.

2. სად წახვედი, როგორ ფიქრობ,
ამგვარ გრძნობას ვერ გამიქრობ,
თუ გინდ მძულდე, გიჩნდე არად,
მე შენ გეტრფი, გეტრფი მარად.
შენზე ფიქრით ესტირი გზაში,
როს მარტო ვარ გავცქერ ცაში,
თან შევყურებ ოხვრით მთვარეს
და ვეძლევ ფიქრებს მწარეს.

3. რა ლამაზი ვარდი ხარ,
14 მაისს გაშლილხარ,
მაგრამ რა ვქნა, რომ მე შენ.
არაფრად არ მარგიხარ.

ობივატელური განწყობილებები შეუძლებელია ამაზე მკვეთრად და ნათლად გადმოიშალოს. ასეთი ლექსების მოყვანა ჩვენ მრავლად შეგვეძლოს, მაგრამ ესეც კმარა

იმის დასამტკიცებლად, თუ ვის, ან რა ამოცანებს ემსახურება მოწაფეთა ალბომები. ზოგი რჩეულიშვილის „ახ მთვარე მთვარეს მოტივზე მღერის, ზოგი ცას გაცქერის და რომანტიკოსობს, ზოგი კი ვარდ-ყვავილებზე ფიქრობს და სხვა. ყოველივე ეს უცხო კლასის იდეოლოგიის ზეგავლენის შედეგია.

გიმნაზისტური, წვრილ-ბურჟუაზიული ჩვევების ალბომები სკოლებიდან უმაღლესი ტიპის სასწავლებელშიც სარგებლობს მოქალაქობრივობის უფლებით. ახალგაზრდები, რომლებიც რამდენიმე თვის შემდეგ საზოგადოებრივ ასპარეზზე გამოდიან, რომელნიც უნდა იქნენ ახალთაობის ხელმძღვანელნი, მოწიწებით დაატარებენ ხელიხელ „საგომანებ“ ალბომებს. ხშირად მოგაჩეჩებენ ისინი ხელში და გთხოვენ ექსპრომტად ამღერდეთ პოეტური (თუ ობივატელური? კ.მ.) აღმაფრენით. „გიმნაზისტურ ალბომებსა“ და ამ უფრო „განსწავლილ“ ინტელიგენტების ალბომებს შორის ის განსხვავებაა, რომ ეს უკანასკნელი უფრო „ფილოსოფიურად“ და „მაღალი სტილით“ ამარგალიტებს დაცემულობისა და გამოფიტულობის მძივებს.

ერთი სტუდენტი აი როგორ შეტრფიალებს სტუდენტ ქალს ალბომში:

„აგროფაკის სამდივნოსთან გნახე,
გეცვა პალტო თვალებივით შავი;
ბეატრიჩეს მომხიბლავი სახე
წარბ-წამწამი ბაღად სჩანდა რწყავის.—
რუსთაველზე სეირნობა გიყვარს,
ელისო ხარ ასროლილი ტ.ნით,
მაჯადოებს მომხიბლავი მხერა.
მზად ვარ გავხდე მსხვერპლი შენი დანის.
შევეჩვიე შენს ქიმიურ დარბაზს,

ბრიყვ კოტივით ფანჯარაზედ ვჯდები,
 როცა თვალებს თრთოლვით ესვრი დაფას
 ნაადრევი თოვლისაგით ვდნები.
 შექსპირივით ყურსაკიდი გშვენის,
 უფრო მეტად თმები ალე გარსონ,
 თუ ისურვებ ყმა ვიქნები შენი—
 დაწოლის წინ წაგიკითხავ ნადსონს,
 გრიშაშვილის გეტყვი ძვირფას ლექსებს
 უდაბნოში უნდა დაგასახლო,
 კარავისთვის დავდგამ რითმის სვეტებს,
 ბუზი რაა, ის ვერ მოვა ახლო,
 შევეუკვეთავ ასს რადიო-სადგურს—
 ტრფობის მითი მთელ მსოფლიოს მოდოს,
 თანახმა ხარ—იქნება სხვა გიყვარს—
 მიპასუხე ორში ერთი დოდო“.

აი „პოეტური ნიჭის“ (თუ უნიჭობის კ. მ.) ნიმუში
 ეს დოდო როგორც ხედავთ ყველაფერი ყოფილა: ბეატ-
 რიჩე, ელისო და სხვა. შეყვარებული „რაინდი“ ნადსონისა
 და გრიშაშვილის „ძვირფას“ ლექსების წაკითხვას პირ-
 დება. შესანიშნავადაა შერჩეული ავტორები, რომელთა
 პოეზია გარყვნილებისა და ყოველგვარი სიბინძურის შემ-
 ცველია!

იგი ტრფობის მითის (sic) გადაცემას რადიო-სადგუ-
 რებით პირდება. ტყუილად გონია ტრფობის ამ დონ-კი-
 ხოტს, რომ რადიო-სადგურები მისთვის მოოცლიან (თუმცა
 ფანტაზიაც აკმაყოფილებს ადამიანს).

ნუთუ ასეთი ხალხი აღზრდის ჩვენს მომავალ თაობას?
 აღნიშნული ლექსი კონკრეტულად დაცემულობასა და
 თვითმკვლელობის შინაარსს გამოხატავს— „მზად ვარ გავ-
 ხდე მსხვერპლი შენი დანის!“ რა ვქნათ, როგორ მოვიქ-
 ცეთ, როგორ ვებრძოლოთ ასეთ განწყობილებებს? იკით-
 ხავს ყოველი მკითხველი. მერე და ვინაა ყოველივე ამაში

დამნაშავე? დამნაშავე, ჩემო მკითხველო, ძველი ბურჟუაზიული ყოფის ნარჩენებია, უცხო იდეოლოგიის, მომაკვდავ კლასის ზეგავლენაა. აქ ბრალი მიუძღვის ჩვენს მწერლობასაც რომელიც ზოგჯერ გარყვნილებასა და სიბინძურეს თესავს მოზარდ ახალგაზრდობაში.

ოზივატელი ისევ ხითხითებს.

ჩვენში სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა მიმდინარეობს კაპიტალისტურ და სოციალისტურ სექტორს შორის. ჩვენ ვიბრძვით კაპიტალისტურ კლასის ფესვების საბოლოო განადგურებისათვის. მთელი სიმწვავეით დგას ჩვენს წინაშე ლენინის ცნობილი ფორმულა „ვინ-ვის?“

მომაკვდავი კლასი მთელ ენერჯიას იკრეფს ჩვენს წინააღმდეგ. კლასობრივ ბრძოლა ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში მიმდინარეობს. გამწვავებული კლასიური ბრძოლაა იდეოლოგიის სფეროშიც, კერძოდ ლიტერატურაში. უცხო კლასის წარმომადგენლები თავიანთ იდეოლოგიის გავრცელებას ცდილობენ მოზარდ ახალგაზრდობაზე. მათი ყოველი შემოქმედებითი ფაქტი თავის კლასის მიზნებსა და ამოცანებს ემსახურება. ბურჟუაზიულ კლასთან ერთად უნდა მოკვდეს მისი მწერლობაც! — ასე დგასა პრაქტიკულად საკითხი ჩვენს ქვეყანაში.

დღეს არავისათვის არაა დასამალავი ის ფაქტი, რომ ჩვენს წინააღმდეგ ყოველგვარი იდეოლოგიური სახის კონტრ-რევოლუცია ხმალ-ამოღებული კი არ მოემართება, არამედ მოიპარება მეშხანობისა და ოზივატელობის სახით.

ქართველ მწერლების მნიშვნელოვანი ნაწილი თავიანთ რეაქციონურ ბუნებით მომაკვდავ კლასის ინტერესებს ემსახურება. ისინი თავიანთ შემოქმედებაში თავისი კლასის მოწინავე იდეებს იძლევიან. მათი შემოქმედება იტევს

პორნოგრაფიას და ყოველგვარ სისაძაგლეს—ნაციონალისტური მოტივები, სექსუალიზმი, დაცემულობა, ამ ქვეყნის აბსოლუტური უარყოფა, დღევანდლობაზე ცინიკური სიცილი, წუწუნის თანამედროვეობაზე, ობივატელური ხითხითი—აი, ლეიტ-მოტივი მათი შემოქმედებისა. მათი დღევანდელი საქმიანობა სრულიად უტყუარი და გარკვეული კლასობრივი მტრის საქმიანობაა. ისინი მკითხველ საზოგადოებას აწვდიან პორნოგრაფიულ, ხალტურულ-მხატვრულ ფაქტებს, კერძოდ, ამ მხრივ, სახელგანთქმულია ცნობილი რეაქციონერი მწერალი კონსტანტინე გამსახურდია, რომლის შემოქმედების შინაარსი თავიდან ბოლომდე ხალტურული მასაღაა, მოზარდი თაობის გამრყენელი და გამათახსირებელი. კ. გამსახურდიას უნდა მოეხსენებოდეს ის ჭეშმარიტებით გამართლებული ამბავი, რომ პორნოგრაფიული ხასიათის მწერლობა, სიტყვების აპოლოგია, ვნებათა ღელვის უკიდურესი საზღვარი, ქვენა განცდების შავბნელი განწყობილებების, ვნებიერი გახელების ობიექტივაცია, პირველად ყოვლისა როგორც მხატვრული ხერხი, სტილი არაა, სანოვატორო აქ არაფერია და, მეორე მხრით, ამით გამოიძღვანებულია დაქანებული კლასის, მომაკვდავი და გამოფიტული ფენის უნიადაგო რეფლექსები. მართლაც და მწერლის ეს, პორნოგრაფიული ტენდენცია შეიცავს თუ არა ვინმესთვის, ან რაიმესთვის სასარგებლოს, შედეგიანს? ეგების მხატვრობით და ხელოვანობით დაიტრახახოს ამ ჯურის კალმოსანმა? გამსახურდა და „ძმანი მისნი“. მთელი შემოქმედებითი ავლადიდება მომდინარეობს ძველსამიჯნურო, სარაინდო, ფეოდალური სტილის წიაღიდან, რომელიც შემდეგ გადატყდა ბურჟუაზიული ესთეტიზმის პრიზმაში. ესაა დაღეჭილის რესტავრაცია ადგილობრივი ქართული უბადრუკი ნაციონალიზმის (მე-

ტიც — შოვინიზმის) ლოკალიზაციაში, სპეციფიურ სიბრტყეზე მაშასადამე აქ ნოვატორობა მარტოოდენ ლოკალიზაციაში მდგომარეობს. ეს კი დიდ შემოქმედებით ნიჭს და „ღვთაებრივ“ დაჯილდოვებას არ საჭიროებს. ამგვარად ვერც ნიჭით და ვერც მხატვრულობით გაგვაკვირვებს გამსახურდია. ფაქტების დასახელება ხომ მრავლად შეიძლება გამსახურდიას პორნოგრაფიული სალაროდან, რომლიდანაც იწამლება ახალთაობა. აი ადგილი მოთხრობიდან „ლილ.“ —
.... რაღაც იდუმალი ზნელ სურნელებაა ამ სახელში, რამდენი ხოტბა თქმულა ხორციელ მშვენიერებაზე, მაგრამ არც კალმით არც წალმით, არც ყალმით ხორციელის სილამაზის გადმოცემა სავსებით ჯერ არავის შესძლებია. — ახ, სილამაზე... მისი საუნჯე შეუცნობლობის შვიდ ბეჭდიანი წიგნია ჯერეც...

ლილ მთლად შიშველი იდგა... ელვის სისწრაფით შემოევლო მის სხეულს ჩემი ხარბი თვალი“. ასეთია კ. გამსახურდიას ლექსიკონი და განცდა. მისი აზრით, სიშველის სილამაზე ყველაფერია; მისი გაგებით სიტიტვლის გარეშე არაფერი არ არსებობს.

განა ასეთ ლიტერატურულ ფაქტს მავნებლობის გარდა სხვა რაიმე სასარგებლოს მოტანა შეუძლია?

კ. გამსახურდია აღნიშნულ პორნოგრაფიულ გზას დღესაც ადგას და თავის ერთ-ერთ უკანასკნელ მოთხრობა „ქალის რძე“-ში წერს: „შემოვაბრუნე, ძლიერ მჭიდროთ მივიკარი მკერდზე მისი გათქვირული, ჩაქვირითებული გულმკერდი და შემომენტო მისი გომირივით მკვრივი ძუძუ-მკერდის ცხუნვარება, თავი განზე გადააგდო, თავშალი ძირს დაჟვარდა... მკლავებზე ხელი შეუშვი, ცალი მკლავი წელზე მოვხვიე, ცალიც შეხსნილ საკინძებში ჩაუყავი და ძუძუზე შევაღლე, იჩქაუან მილულა თვალები, თითქმის ნეტა-

რების ელდამ შეიპყრო და მომენდო. იწვა ჩემს მკლავზე, დიდრონ შავ წამწამებიან ხელიკისფერ თვალებით მათვალ-ეებდა, იგი უკვე, აღარ მწყევლიდა, ძუძუ-მკერდზე ხელს რომ შევავლებდი ნახად ნაბავდა თვალებს და მე ვხედავდი ისევ ჩემს საყვარელ ცისფერ ძარღვებს მისი თვალების გუგუნებზე.

გახელებული ვკოცნიდი ლოყაზე, თვალებში, ძუძუ-მკერდზე „მაგრამ ტუჩებზე არ მაკოცინა: რამდენჯერაც ვაკოცე, სახელოთი მოიწმინდა, ბავშვსავით მოუხიჩინე ილიაში და მაშინ გაიცინა, და არ ნახულმა ელვარებამ შემომანათა მისი სადაფივით თეთრი და მწყობრი კბილების რიალში“. აი კ. გამსახურდიას ინტიმური მოქმედების ობიექტივაცია. გამსახურდია ყოველი ფაქტის პორნოგრაფიულ სამოსელში გახვევას ფიქრობს, რადგან მან იცის რომ ამით იგი თავის კლასის საქმეს გააკეთებს. ყველაფერი ფიზიოლოგიურ „ესთეტიზმის,, სათვალეებითაა დანახული, მწერლის ცნობიერებაში პორნოგრაფიის უსიცოცხლო შინაარსია ჩასახული; სქესი ამოძრავებს ადამიანს, ასეთია კ. გამსახურდიას დევიზი.

კ. გამსახურდია არაა უცალო; მას ზურგს უმაგრებს მიხეილ ჯავახიშვილიც; ის პორნოგრაფიის სახელოვანი ოსტატია. ვის არ წაუკითხავს მისი „ოქროს კბილი“ და სხვა, რომელთაც დღევანდელი ჩვენი ცხოვრებისათვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს. სექსუალიზმისა და პორნოგრაფიის გზებით ვითარდება გ. რობაქიძის შემოქმედებაც. ეს სქესით ატორტმანებული „ფილოსოფოსი“ მარჯვედ ცურავს სექსუალიზმისა და პორნოგრაფიის დამყაყებულ ჭაობში. ყველა ამ მწერლების ნაწერები მხოლოდ ობივატელურ წვრილ ბურჟუაზიულ საზოგადოების ვიწრო წრის სოციალურ დაკვეთას ემსახურება. მათ გვერდს

უმშვენებს პოეტი ი. გრიშაშვილი, ქალების ლამაზი ფეხების, ააქვირებული ძუძუ-კოკობის ენტუზიასტი. კოცნის წყურვილით გახლებული პოეტი სქესობრივი გრძნობის გარდა ვერაფერს ხედავს ამ ქვეყნად.

წავიდა ის დრო როდესაც მწერლები მართოდენ ქალის ფეხებსა და ქოშებზე მღეროდენ, გრიშაშვილმა ჯერ კიდევ ვერ დააღწია თავი ასეთ განწყობილებებს, იგი ისევ ობივატელებისა და მეშხანების მწერლად რჩება რომელთაც ისლა დარჩენიათ სანუგეშოდ, რომ ოქროს ფეხებზე და გიშრისფერ თვალებზე იოცნებონ.

გრიშაშვილი მოზარდ და მოსწავლე ახალგაზრდობას რყვნის. ხშირია შემთხვევები, როდესაც ქალს ახალგაზრდა მოსწავლე გოგოს ხელთ უპყრია გრიშაშვილის ლექსები, როგორც ტიბეტის დალაილამას ლოცვის პოზაში სალოცავი წიგნი და „საჭიროებისამებრ“ თუ სთხოვ ზეპირათაც გეტყვით, გრიშაშვილი მწერალია ობივატელების. გრიშაშვილს, როგორც კოცნის მწერალს ბურანში და ვნებათა ღელვის თავდავიწყებაში შეუძლია შეიყვანოს ახალგაზრდობა იგი კოცნის მესიტყვება, ამას თითონვე ამბობს:

„ყ ვ ა ვ ი ლ თ ტ ბ ა შ ი დ ა ვ ი ბ ა დ ე მ ე ო ც ნ ე ბ ე ,
მ ო ლ ი ვ ლ ი ვ ე , ჰ ა ე რ ო ვ ა ნ კ ო ც ნ ა მ მ შ ო ბ ა , კ ო ც ნ -
ა მ მ ო მ ც ა ყ ო ვ ე ლ ი ვ ე .

კოცნა კუბოს ნაგლეჯია—შიგ მარხია მუხათ კვნესა, თვით სატანაც კოცნას ეძებს კოცნა ეძებს სიცოცხლესა.

კოცნის სუნთქვამ გამომზარდა, კოცნამ მომცა ყოველივე, კოცნამ მშობა, კოცნა ჩამკლავს, კოცნას ჩემი ბედი მივე“.

გრიშაშვილი დღესაც აგრძელებს ამ ხაზს. მან უკანასკნელად დაწერა ლექსი: „შენ გაირყვნები“, სადაც აი, როგორ მესიტყვებოხს:

„მაგრამ თუ შემხვდი, ო, სულის მეფავ,
სადმე აკრული ქუჩის ბნელ კუთხეს,—
მოვალ და ჩემის კოცნით ავკრეფავ
მაგ შიშველ ტანზე დაყრილ ნაფურთხებს.
არც ჩამოკრული: არც საყვედური,
მკერდში ჩაგიკრავ, ვულს დაგპირდები,
მე ბედნიერი და უბედური
წარბებს ჩამოვშლი და ავტირდები.
გეტყვი, რომ, რა ვქნა, მიყვარხარ ისევ,
მომიახლოვდი . . . მომეცი ხელი . . .
თუ პირველობა მე არ მალირსე,
ვიქნები მაინც უკანასკნელი.“

მეძაობა-მრუშობისადმი ტრფიალისა და ლტოლვის ამა-
ზე უკეთეს გამოსახულებას იშვიათად შეხვდებით სადმე. ამ
მხრივ მას თვით საპფოც ვერ შეეტოლება. ეს გახლავთ
სიყვარულის „ავლაბრული სტილიზაცია“. შეუძლებელია
კინტო-ყარაჩოღელთა აპოლოგეტი ასეთ კვალიფიკაციას
ასცდეს.

უცხო კლასის იდეოლოგია ზოგჯერ გამოხატულებას
პოულობს ჩვენი მწერლების მერყევ ნაწილზე. ისინი
ცილდებიან საკუთარ კლასის იდეებს და უცხო იდეოლო-
გიის ტყვეობის ქვეშ ექცევიან. ასეთი შემთხვევები ხშირია.
გადახრების სათავეც სწორედ აქ იწყება. ზოგიერთი
პროლეტარული მწერალი დღეს უდავოდ ჩამოცილდა
თავისი კლასს და ფაქტიურად თავისი შემოქმედებით
კლასობრივ მტრის საქმეს აკეთებს. ამ რიგის მწერლები
(თუმცა მცირეოდენი) უცხო კლასის წისქვილზე ასხამენ
წყალს თავის შემოქმედებითი მასალით. ეს გახლავთ სა-
კუთარი ალლოს დაჩლუნგება და შეუცნობელი ლტოლვა
მტრის ბანაკისაკენ.

მიმდინარე კლასობრივი ბრძოლა ყოველი პროლეტა-
რული მწერლისაგან კლასობრივ ალლოს უაღრესად გა-

მახვილებას შოითხოვს. პროლეტარული მწერალი, რომელიც დაკარგავს პროლეტარულ კლასობრივ თვალთახედვას, რა თქმა უნდა, არ შეიძლება პროლეტარული მწერლობის რიგში იდგეს. პროლეტარულ მწერალს დღეს მხატვრულ ტილოებზე უნდა გადაქონდეს ბრძოლის ის პროცესები, რომელთაც ადგილი აქვს ჩვენსა და ძველს შორის ბოძოლის დროს. პროლეტარულმა მწერლობამ თავისი შემოქმედება ძირითადად უნდა დაუპირისპიროს მოწინააღმდეგე კლასის მწერლობას.

დღეს პროლეტარულმა მწერალმა უნდა შესძლოს მეზიანურ-ობივატელურ რკალების გარღვევა და ახალი ადამიანის მოცემა, მაგრამ, ჩვენს სამწუხაროდ ამას ვერ ვხედავთ. ზოგიერთი პროლეტარული მწერალი ჩამოსცილდა თავის საკუთარ კლასს და უცხო კლასის იდეოლოგიის ტყვეობის ქვეშაა მოქცეული. კერძოდ ისეთი პროლეტარული მწერალი, როგორც იონა ვაკელი (უფრო სწორად რომ ვსთქვათ: იყო) დღეს თავის შემოქმედების ნაწილით არაფრით არ განსხვავდება გრიშაშვილის ბარაშკაჯანის სტილიზაციის ფუქსავატურ შემოქმედებისაგან.

პროლეტარულმა მწერალმა დიალექტურ მატერიალიზმის ნეთოდის მომარჯვებით უნდა შესძლოს მოვლენებისა და საკითხების ბოლშევიკურად გადაჭრა, მარქსისტულად ათვისება. იონა ვაკელი ყოველივე ამას მოკლებულია. თავისი შემოქმედების დიდი დოზით ეს მწერალი თანდათან ემიჯნება პროლეტარულ-ბოლშევიკურ განწყობილებებს და ნაციონალიზმის გუბეში ეფლობა. ვაკელმა 1929 წელს გამოსცა ლექსების წიგნი, რომელშიაც დაცემულობისა და პესიმიზმის გარდა საბოლოო ანგარიშში სხვა არაფერია გამოჩენილი. ვაკელი აღნიშნულ წიგნით და განსაკუთრებით, შიგ მოთავსებული ერთი

განყოფილებით „ეროტიკით“ ბურჟუაზიულ საზოგადოების ვიწრო წრის სოციალურ დაკვეთას ასრულებს. „ეროტიკაში“ მოთავსებული ლექსები არაფრით არ განსხვავდება მიჯნურისა და მოთენთილობის აპოლოგეტ გრიშაშვილის ობივატელურ ლექსებისაგან. იონა ვაკელი აღნიშნულ ლექსებში მღერის არა როგორც პროლეტარული მწერალი, არამედ როგორც უცხო კლასის მწერალი. მაგალითად რაა საერთო პროლეტარულ იდეოლოგიისა და იმ აზრს შორის, რომელითაც ვაკელი მიმართას ლამაზ ქალს:

„სუყველაფერი რომ მივატოვო,
შენს დავიწყებას ვერ შესძლებს გული,
შენგან ნასროლი ტკბილი ღიმილი,
დღესაც ჩემს გრძნობებს მტრედევით უგლის.“

როგორც ვხედავთ, ვაკელი ყველაფერს დატოვებს, გაუმიჯნება თავის კლასსაც, პროლეტარულ იდეოლოგიასაც, მაგრამ ვერ უღალატებს ლამაზ ქალს. ნუ თუ ესაა კლასობრივი სიმტკიცე? ნუ თუ ესაა პროლეტარული მწერლის მოვალეობა? მაშინ როდესაც შეუწინაღებელ ბრძოლას ვაწარმოებთ პროლეტარულ მწერლობაში ყოველგვარი დაცემულობის წინააღმდეგ — ვაკელი სრულიად უორიენტაციოდ ობივატელურად ღიღინებს:

„უთოვნია მთა და ბარი,
ეხლაც ქარი ებრძვის არეს,
მე რომ გული მოგაბარე
რად დამიჭერ ტურფავ მწარედ.
ვბერდები და ეს დროც გაზბის,
სევდის დღენი უკან მოგვდევს;
თუ რომ მართლა არ გიყვარდი,
სად იყავი აქამომდე?
ცა განრისხდა, მიწა გრგვინავს,
ეს ქარიც რამ გადარია?
მას შემდეგ რაც ჩვენ დავშორდით

გულში ცეცხლის ლაღარია

ეს რა აგი ქარბუქია

ქარი გზაზე ნამქერს სტოვებს,
და მწვარ გულზე რად მიმატებ
წვალებას და სიმარტოვეს.

.....
უთონია მთა და ბარი,

ეხლაც თოვს და ეხლაც ბარდნის,

ტყვილად სცდილობ, ვერ უშველი

ღრმა უფსკრულში გადავარდნილს“.

საინტერესოა აგვიხსნას იონა ვაკელმა, თუ რამ დაუწვა გული მას ან რამ გადააგდო ღრმა უფსკრულში? ასეთი განწყობილებებით ხასიათდება უკანასკნელ წლებში იონა ვაკელის შემოქმედება. უფრო საოცარია, როდესაც იონა ვაკელი ქალის და სიყვარულის საკითხში სავესებით დადის გრიშაშვილის გაგებამდე და ემთხვევა მას, იონა ვაკელი სწერს ლექსს „ნეტავ ბეწვი იყო“ და მაღალი ხმით იწყებს:

„ნეტავ ბეწვი იყო ჩემ ყურთ ბალიშის,
ან მიხაკი მაინც, რომ გყნოსავდე მარად,
შენი გულის პირი და თვალები გიშრის
სულში მეშლებოდეს მსუბუქ ყალამქარად.
იცი, რომ მიყვარხარ და ყელს მიჭერ ულოს,
განა ეგ წამება არაფერი არი?
თუ, რომ გული გულობს ჩემო თაიგულო,
მაინც გეყვარები, რომ მიხილო მკვდარი,
როგორ არ მიყვარდეს წამწამები გიშრის,
როცა, მასში გრძნობა სუყველაფერს ჰპოებს,
ფფიქრობ, ძლიერ გინდა, მაგრამ ვილაც გიშლის;
თორემ არ მოკლავდი შენ საყვარელ პოეტს.
შენ ვით დარი დარობ, მზესთან შესაღარო,
ხშირად იყავ შირადა ყოველთვას-მაზა
ფართე გულის არე, აკოკრული თარო
სატერვსავით გშვენის ტანის მოსახაზად“.

ამხ. მკითხველო! არ გეგონოთ ობივატელების საყვარელი მწერალი გრიშაშვილი წერდეს ყოველივე ზემო-მოყვანილს, არა! არა მოტყვილდეთ. ყოველივე ამას სამარცხვინოდ „პროლეტარული“ მწერალი იონა ვაკელი წერს, რომელიც დაცემულობის მთელი „ფილოსოფიას“ გვიშლის წინ.

ვაკელი აგრძელებს იმავე ლექსს, წერს:

„თან გიხდება ფარჩის ლურჯი საბეჭური
ექცევა ჯეირანის და ყოველი მხარე.
ეს ქვეყანა ოხრად დასამტვრევი ქუჩი
არც შენ მოგწონს ძლიერ და არც მე მახარებს.
მაშ რად იცდი, მოდი უუქ-მოფინარე ბროლო,
ნუ დააჰკნობ სიყრმეს, ამ ცხოვრების ბოლო:
ყველასათვის არი—სამარე და კუბო“.

ობივატელებს და მეშჩანებს არ მოსწონთ ჩვენი ცხოვრება. ეს ვაკელმა ძალიან კარგად იცის. მას ქალის სახით გარკვეულ ობივატელთან აქვს საქმე და ისიც მის ზეგავლენის ქვეშ ექცევა. ვაკელს იმდენი გამბედაობა ყოფნის, რომ ობივატელ მეშჩან ქალს ასეთი სიტყვებით მიმართოს: „ეს ქვეყანა ოხრად დასამტვრევი ქუჩი არც შენ მოგწონს ძლიერ და არც მე მახარებს.“

რას ქვია, ვაკელო, „ეს ქვეყანა—ოხრად დასამტვრევი ქუჩი?“ ნუთუ ვერ ხედავთ ჩვენს ქვეყანაში იმ დიდ მშენებლობას, რომელიც თქვენს თვალწინ მიდის; ეგების ყოველივე ამას ვერ გრძნობთ იმიტომ, რომ ეს ობივატელ ქალს არ მოსწონს? ამას ხომ თვითონ თქვენც ამბობთ: „არც შენ მოგწონს ძლიერ და არც მე მახარებს.“ მაშ რა გახარებთ იონა! მაშ რა გინდათ ან რას მოითხოვთ თქვენ? ნუ თუ ამ ქვეყნად მარტო საბოლოო ანგარიში სიკვდილი დი კუბოა? მაშ რისთვის ვიბრძვით ჩვენ? ვაკელის აზრით, ჩვენი ბრძოლა უმიზნოა; ამიტომ

იგი ყურებზე ქუდჩამოწეული ობივატელ ქალთან ერთად ხელს გვიქნევს, გვაძლევს წინასწარ „გამაფრთხილებელ“ სიგნალს ჩვენი ბრძოლის უმიზნობის შესახებ. ასეთია იონავაკელის შემოქმედებითი მთავარი ხაზები. იგი ამ ბოლო დროს თავის შემოქმედებაში იძლევა და ფართოდ შლის ორნოგრაფიულ სურათებს, იგი გადაიხარა ვნება-აშლილ სექსუალიზმისაკენ. ასე, მაგალითად, პოემა „მეწისქვილე“-ში ვაკელი სწერს:

მზია მუდაყარს მოუჯდა გვერდით
რომ ვაჟის გული მოინადიროს
ხან ტლანქ მკლავებზე ესმება ვნებით,
ხან კი სწევს კაბის კალთებსაც ზევით.
სიდდანაც მოსჩანს ლორთქო წვივები
და ბარძაყები თავბრუ დამხვევი.

შემდეგ ქალი ეუბნება ვაჟს:

ჩემი მკლავები, თქმობები რას გეუბნება
ნულარ იჭერთ, ამოუშვით მხურვალე ვნება.“

როგორც ზემომოყვანილ ლექსებიდან დაინახეთ, იონავაკელი მოწყდა თავის საკუთარ კლასს.

ვაკელი ჩამოსცილდა პროლეტარიატის საერთო ინტერესებს, იგი დღეს გარკვევით კლასობრივი მტრის ინტერესებს ემსახურება. ვაკელის შემოქმედებაში, გარდა ამისა მძლავრად სცემს ნაციონალიზმის და დაცემულობის ზარი, რომელიც ვაკელს უდავოდ მემარჯვენეთა ბანაკში აქცევს. ყოველივე ეს გამოწვეულია უცხო კლასის იდეოლოგიის ზეგავლენით. თუ პროლეტარული მწერალი ჯანსაღია და დგას მტკიცედ თავის კლასის კლასიურ პრინციპებზე, მაშინ მასზე ზეგავლენას მოპირდაპირე კლასი ვერ მოახდენს, ამისათვის საჭიროა ნებისყოფა და საკუთარ კლასისადმი რწმენა.

ვაკელმა ვერც ერთი და ვერც მეორე ვერ გამოიჩინა,

დაცემულობა, თავის კლასისადმი ჩამოცილება და გადახრები ბევრ პროლეტარულ მწერალს ახასიათებს. თუ ჩვენ ერთი წუთითაც მაინც შევანელებთ ბრძოლას, მათ წინააღმდეგ, ამით ჩვენ ხელს შევუწყობთ მეემარჯვენე რეაქციონურ ლიტერატურის ზრდას. საჭიროა ბრძოლა როგორც მეემარჯვენე რეაქციონერ მწერლების მათე მხატვრულ ფაქტების, ისევე ჩვენს რიგებში მყოფთა წინააღმდეგ, რომლებიც ამ უცხო კლასის მწერლობის იდეოლოგიის ტყვეობის ქვეშ არიან მოქცეული.

ჩვენ მწერლობაზე შევჩერდით ამდენხანს, რათა ნათელგვეყო, რომ მოსწავლე ახალგაზრდობაზე მათი მხატვრული ფაქტები მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენენ. ლიტერატურას ემოციონალურ ზედმოქმედების უნარი აქვს. მოსწავლე ახალგაზრდობაში მეშხანურ ობივატელურ განწყობილების ზრდას ნაწილობრივ ჩვენში მწერლობაც უწყობს ხელს.

საჭიროა ბრძოლა ლიტერატურაში, ნაციონალისმის, პორნოგრაფიის, სექსუალისმის, დაცემულობის წინააღმდეგ, რითაც ჩვენ განვწმენდთ ნიადაგს ახალ განწყობილებების შექმნისათვის. ჯერჯერობით კი მწერლობაში ობივატელი ხითხითებს, მეშხანი იციანის.

იგი დაღლილია, დაისვენოს

ბევრი „დაიღალა“ გამძაფრებულ კლასობრივ ბრძოლაში, ჩვენთან თანამშრომლებზე უარს აცხადებს, მეტი არ შეუძლია. უნდა ვადროვოთ. ბრძოლების რომანტიკის გარდა (რომ კითხვით მათ), საჭირო ყოფილა თურმე ქალის ტრფობა და მასთან მთვარიან ღამეში საუბარი. ჩვენი ეპოქა ძალზე ჩქარი და ქარიშხლიანია, — ასე მსჯელობენ.

ისინი, — ამიტომ ჩვენ არ შეგვიძლია მოგყვეთ თქვენ! — უმატებენ ისევ ისინი. ასეთი დაცემულობის განწყობილება ჩვენს რიგებში ბევრმა ამხანაგებმა გამოამჟღავნა. . . ეს ნაკადი პროლეტარულ ლიტერატურაშიც შეიჭრა და ცნობილი რუსი პროლეტარული მწერალი ივ. მოლჩანოვი ასე მიმართავ თავის „გულის ვარდს“:

„მე, მშვენიერო, ახლა სხვა მიყვარს,
ის ლამაზია, კდემამოსილი.
მას მკერდი მოაქვს სავსე სიცოცხლით,
რაგინდ რაფერი ფარჩით არი ტანშემოსილი.
მას ძლივსღა უდგას
სახეში სისხლი,
ხელი წვრილი აქვს,
თითები კი თითქოს გამხმარი.

მაგრამ —

გაუვალ წამწამთა ქვემოთ
სწრაფათ გადარბის ორი მდინარე,
ის კეკლუცობით ვერ იამაყებს,
მაგრამ ქალური უხვი ალერსით
არც მდიდარი
და შემკობილი . . .
აელვებული დაისის ცეცხლში
ულამაზესათ არის შობილი.
მე ამ მეტყველი მდინარის პირად
ახალ სიმღერით გულსა ვახარებ,
და ამ მდიდრულად
მორთულ-მოჩითულს.
წინანდელ გზებებს ისევ ვაბარებ.
ჩვენ დრომ გაგყარა,
ჩვენ შორის გაჩნდა სულ სხვა საზღვარი.
მე შემაყვარე
ვიღაც უცხო, უახლოესი კი
ჩემთვის გახდა შორეული და უჩინარი.
აღბათ მეტყვიან:

—დგახარ ნაპრაღზე,
საცაა უფსკრულს სულ მიჭბარდები.
იქნებ, შენც კარგო, გადაგვარებად
ვაი თუ მართლაც
მოგეჩვენოს ჩემი განცდები!
დე, ასე იყოს!
რა გაეწყობა,
დღე არის მშვიდი. . .
ეს მზე მე მაინც უცნაურად რად მომეჩვენა!
ვინც დაიღალა—მას აქვს უფლება
მდინარის პირად რომ მოისვენოს.
მიველ ნაკადთან . . .
მივალ კლდეებზე
სიმაღლეებით სივრცეებს რომ გასცდა.
ვისვრი მაღლა მკერდში დამარხულს
ფიქრებს და განცდას.
წელთა ჭრილობის,
უკუღმართობის მოსაგონებლად
რისთვის დამქონდეს იარებიტ მკერდი დახრული.
მე ამ მშვიდს, და ეღვარე ცის ქვეშ
მინდა სიცილი
და სიყვარული.“

ამ სტრიქონებში „პროლეტარული პოეტი“ მოლ-
ჩანოვი აწეული ხმით ანვითარებს რევოლუცი-
ონურ ამბებით დაჩრდილულ ფილოსოფიას, რომე-
ლიც ახლა აცოცხლებს მეშჩანს. დააკვირდით იმას,
თუ როგორ თვალსაჩინოთ აშენებს და ხაზს უსვამს
ეს „პროლეტარული პოეტი“ ჩვენთვის სრულიად
უცხო ჰანგებს თავის პოეზიაში.

მეშჩანი „დაიქანცა“, ამიტომ მას „უფლება აქვს
დაისვენოს“, მაგრამ სხვაგან კი არა, თუ არა უთუ-
ოდ „მშვიდ მდინარესთან“. . . ეს ლექსი უეცრად
ამოხეთქილი „სულის ძახილი“ კი არ არის, არამედ

ეს გახლავთ განსაზღვრულ სოციალურ ფენათა დაკვეთის ნიმუში. როგორც ჩანს, საბჭოთა მეშჩანობას შეუძლია მისცეს „დაკვეთები“ და ისიც არა სხვა ვინმეს, არამედ აუცილებლად „პროლეტპოეტს“ (კოსტროვი).

მე ვფიქრობ, რომ ამხ. კოსტროვი აქ სავსებით მართალია. მოლჩანოვი ობივატელურ საზოგადოების სოციალურ დაკვეთას ემსახურება. იგი „დაიქანცა“, მას მოენატრა მეშჩანინთან დასვენება, მთვარიან ლამეში მასთან საუბარი. როგორც კოსტროვი ამბობს, ასეთი განწყობილება შემთხვევით არაა. ასეთმა ტენდენციებმა ჩვენშია ციჩინა თავი და ზოგიერთმა პროლეტარულმა მწერალმა დაიწყო დაცემულობის ფილოსოფიის გადმოშლა საბჭოთა საზოგადოებრიობის წინაშე. კერძოთ პროლეტპოეტი კალე ბობოხიძე მოლჩანოვის მსგავსად ამღერდა. იგი დაიღალა, მას დასვენება უნდა, მას რაღაც აწუხებს, ვიღაცას ეძახის, ვიღაცას დაედებს, ბუზღუნებს, წუწუნებს და აცინებს მეშჩანს. სიტყვა თვით პოეტს მივსცეთ:

„მე გუოს ქეჰმაგარი კალმით ვისარკავებ,
მჯერა არასოდეს აღარ გაცივდება
თუმცა გამაწამებს მე ის საკანი,
სადაც სინესტეში სიცივეს განვიცდი.
ვცი ბევრს სწადია ფრთები შემიკვეცოს,
რადგან ქედმაგრისათვის გზები დახშულია,
მე ხომ ვედარავის თავს ვერ შევაცოდებ,
დრომა გულ-მხედრული რომ არ გაიშალოს?!
როცა საკანში ვარ ან და უბინადრო,
ამ გზას ვერ გავთვლავთ შიშველ კალმით მარტო
მაინც არ ვლონდები ველარც დავლონდები

.....
ვხედავ ავტომობილს ვიღაც მიაქანებს
მე საკანში ვარ და ამ სტრიქონებს ვიწყებ;

აქ ხომ ფრთებს ვერ გავშლით, როგორც მემანქანე,
რომ გავფანტო ირგვლივ დაგუბული სითხე.

.....
მე გამთბარი ხელი თუ არ შემხებია,
მაინც არ მწყინდება ასეთი ცხოვრება.

.....
მაგრამ დიდ ბრძოლით დღეს ვინც დაღლილია
ველარ გავაგონებ აგზნებულ ძახილს“

კ. ბობოხიძეს ეჩვენება, რომ მის ირგვლივ მყოფი მე-
ბრძოლები ყველა დაღლილია. ამიტომ, მისი აზრით, არა-
ვის არ ესმის მისი „აქუხებული“ ხმა. კალე ბობოხიძემ
აღნიშნულ ლექსში უდავოდ მოლჩანოვის მსგავსად ვამო-
ამყლავნა დაცემულობა, არა კლასიური სიმტკიცე, უნების-
ყოფობა და მეშხანთა და ობივატელთა განწობილებები. იგი
უცხო კლასის იდეოლოგიის ტყვეობის ქვეშ მოექცა.

ბობოხიძე აღნიშნულ გზას ნაწილობრივ დღესაც აგ-
რძელებს; მისი უკანასკნელი ლექსები „ტკბილი ღირ-
იკის“ სამოსელშია გახვეული, მოკლებულია ყოველგვ-
რა მებრძოლ ტენდენციებს და დინამიურობას. იგი დღეს
ობივატელთათვის საამო სასმენ ლექსებს სწერს. ბობოხი-
ძეს აწვალებს და აწუხებს პატარა ობივატელი, რომელიც
მას თავში უზის. აქი ამოიყვირა ამ პატარა ობივატელმა
ერთხელ:

„აღარ მასვენებს შენზე ფიქრები,
ნეტავი გულში სანამდე ივლი,
მეუბნებოდი შენი ვიქნები
დაუღეგარო ძვირფასო ლილი“
ანდა:

„დღეს ზოგიერთი მაინც
გრძნობებს ცრემლებით ალბობს
მოელის ტრფობის მანისს
ვარდებით ავსებს ალბომს.
მე სიყვარულის ნაცვლად

ისევ გრიგალის ტყვე ვარ,
გონებამ გრძნობა დაწვა
თითქო აქცია მტვერად.

და ზოგიერთი მაინც
გრძნობებს ცრემლებით ალბობს,
მოელის ტრფობის მაისს
ლექსებით ავსებს ალბომს“.

მკითხველი აღვილად მიხვდება, თუ ვისი განწყობილ-
ბაა ეს, ან ვისთვისაა საგანგებოდ დაწერილი აღნიშნული
ლექსები. კალე ბობოხიძე ობივატელთა ვიწრო წრის სო-
ციალურ დაკვეთის გზით მიდის. მან უნდა იბრძოლოს
აღნიშნულ გზიდან თავის დასაღწევად. დღევანდელი ჩვე-
ნი ეპოქა ბოლშევიკური ტემპების ეპოქაა, ამიტომ ყოფ-
ლად დაუშვებელია რომ პროლეტარული მწერალი ბოლ-
შევიკურ თემატიკის გვერდით ლექსებს უწერდეს ლამაზ
ქალს და უმღერდეს დაკარგულ სიყვარულის რომანტიკას.
პროლეტარულმა მწერლობამ უნდა შესძლოს სიყვარულის
საკითხის პროლეტარულად გადაჭრა. ბობოხიძემ ეს ვერ
შეაძლო და იგი ნაბიჯს ვერ უსწორებს რეკონსტრუქციის
პერიოდის თემატიკას. იგი საკითხს სიყვარულისა და ქალის
შესახებ, ჭრის ობივატელურად. თითქმის ასეთივე განწყო-
ბილებებს იძლევა სიყვარულისა და ქალის საკითხებში
გ. კაჭახიძე. კაჭახიძე კლასიურად უცხო ქალს უწერს
ლექსს და ეუბნება:

„ვლესავ იარაღს, საკითხია ახლა მხნეობის...“

მიწვევს ზრახვებში სინამდვილის მზემდის მიყვანა,
ვგრძნობ სიძნელეებს, როცა გებრძვი მსოფლმხედველობით,
და როგორც ქალი სილამაზით მაინც მიყვარხარ.“

პროლეტარულ პოეტს კაჭახიძეს არ ყოფნის კლასიუ-
რი სიმტკიცე, რათა დასძლიოს ობივატელი ქალი, რო-
გორც სილამაზით, ისე მსოფლმხედველობით. იგი მისი ტყვე-

ეობის ქვეშაჲ მოქცეული და გაუბედავად უღიღინებსა „და როგორც ქალი სილამაზით მაინც მიყვარხარ“. ეს არ არის კლასიური სიმტკიცე. ჩვენ გვინდა შევეძლოთ ქალისა და სიყვარულის საკითხების ბოლშევიკურად გადაჭრა. კაჭახიძის და ბობოხიძის მიერ საკითხის ამგვარი დაყენება არაა ბოლშევიკური. პროლეტარული მწერალი უნდა ემსახურებოდეს თავის კლასს და არ უცხოს; იგი ჩვენთან უნდა იბძოდეს და არა მდინარის პირად ოცნებობდეს რომანტიულად.

ის, ვინც ჩვენთან არ არის გარდამწყვეტ მომენტში, არცაა პროლეტარული მწერალი. ვისაც ჩრდილში ყოფნა გაუტკბება, ვისაც თავი საკანში გონია, ვინც ვერ ძლებს კლასიურად მიუღებელი ქალის გარეშე, ჯობს დაისვენოს, ალბათ, დაღლილია იგი „ბევრი ბრძოლისაგან“. დაღლილები კი ჩვენ ეპოქას, ბოლშევიკურ ტემპების ეპოქას არ ესაჭიროება.

„ფილოსოფოს“ კაკანელის „ფილოსოფიური“ დასკვნები სიყვარულის შესახებ

ჩვენ ზემოთ საუბარი გვექონდა ქართულ მწერლობის ნაწილზე, რომელთა შემოქმედება უარყოფითი გავლენას ახდენს მოზარდ თაობაზე. ჯანსაღ ლიტერატურას შეუძლია აღზარდოს ჯანსაღი თაობა. მწერლობას უდიდესი გავლენის მოხდენა შეუძლია ახალგაზრდობაზე. მაგნე ლიტერატურულ ფაქტების გავლენის ქვეშ მოქცეული ახალგაზრდები ზოგჯერ მსხვერპლი ხდებიან მისი. მაგალითად, ამ რამდენიმე წლის წინ ვინმე ნატაშვილმა თავი მოიკლა, რის მიზეზიც „ცისფერ ყანწლების“ შემოქმედების იდეურ ტყვეობის ქვეშ მოქცევა იყო. ლენინგრადის ერთერთ სკოლაში მოსწავლე ახალგაზრდამ თავი მოიკლა; გამოირკვა, რომ

იგი მიუღებელ და რეაქციონერ მწერალთა ზეგავლენის ქვეშ იმყოფებოდა. ასეთი ფაქტების დასახელება ჩვენ მრავლად შეგვიძლია. ქართველ მწერლობის მნიშვნელოვანი ნაწილის შემოქმედება ჩვენს ახალგაზრდობაში მარტოოდენ დაცემულობისა და სასოწარკვეთილების განწყობილებებს ქმნის. ამიტომ, ჩვენი მორიგი ამოცანა სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ განვდევნოთ და დაუნდობელი ბოლშევიკური ბრძოლა ვაწარმოვოთ სოციალურად მაგნე იდეოლოგიის წინააღმდეგ. ხშირია ისეთი შემთხვევები, როდესაც ახალგაზრდები ამათუ იმ მხატვრულ ფაქტის გავლენით ერთიულ თავდავიწყებამდე მიდის. ჩვენ არა ერთი და ორი შემთხვევა ვიცით იმისა, თუ როგორ აღელვებს ახალგაზრდობას თავბრუდამსხმელი ამერიკული ტრიუკებიანი კინო-სურათები. ასეთივე მაგალითი მეორდება ლიტერატურაშიც. პორნოგრაფიულ ლიტერატურულ ფაქტს ახალგაზრდა ხშირად მიყავს რომანტიულ თავდავიწყებამდე რის შედეგადაც ეძლევა სასოწარკვეთილებას.

მხატვრულ ლიტერატურას რომ თავი დავანებოთ, საქართველოში აღმოჩნდა ისეთი ხალხი, რომლებიც „ფილოსოფიურად“ ცდილობენ დაამტკიცონ სიყვარულის მარადიულობა. ჩვენი მსჯელობის ობიექტი ამჟამად გახლავთ ქართული სიტყვებით და ასოებით დაბეჭდილი უცხოეთის ფილოსოფიის აზროვნებიდან მომდინარე გაცვეთილი „სისტემების“ გასაოცარი კომბინატორის, ცნობილ კ. კაპანელის „მსოფლმხედველობანი“ სიყვარულის საკითხში, რომელიც ორგანიზულად გამომდინარეობს საკუთარ „ფილოსოფიურ“ კონცეპციიდანც. ეს უფლებამოსილი მოაზროვნე გახლავთ ორგანოტროპიზმის „მირონცხებული“ მოციქული, რომელიც თავის მრავალრიცხოვან წიგნებში თავისი საყვარელ დალაილამას ენერგიით გაჰკი-

ვის თავისთავის „მარქსისტობას“ (რაც რჩება „ხმაღ მლად-ადებლისა უდაბნოსა შინა“) და ნამდვილად კი ეკლექტიზმის პიედესტალიდან ქადაგებს იდეალისტურ ხმაღ-აბჯართ. შეიარაღებული ქართულ სინამდვილეში დაცემულობისა და სქოლასტიზმის „ფილოსოფია“.

არ ვიქნებით შემცდარი, თუ ვიტყვით, რომ მისი წიგნი სული და იდეა“ ისეთივე (გიცილებით მეტ კ. მ.) უარყოფითი გავლენას ახდენს საზოგადოების პროლეტარული ნაწილზე, როგორც გრიშაშვილი — გამსახურდია-ჯავახიშვილის გამხრწნელი, მხატვრული ფაქტები. ამ რამოდენიმე თვის წინად მე შემთხვევით ხელში ჩამივარდა ერთი ახალგაზრდა პირტიტველი „ობივატელის“ წერილი—გაგზავნილი თავის სატრფოსადმი. აი, რას წერდა იგი: „მგონი ტფილისის ქუჩებს არ სწავს სიცხე, ისე, როგორც ჩემს გულს და სხეულს შენი სიყვარული სწავს (წერილი დაწერილი 1930 წ. 27 ივლისს). სიყვარული მწვავეა, ახრჩობს ადამიანს, უბორკავს გზას. მე შენი სიყვარულისაგან არ ვიცი რა ვქნა, ვის მივმართო, მე რად მინდა ჩემი ოხერი თავი (მართლაც ოხერი! კ. მ.), თუ შენ ჩემი არ იქნები. ის დღე, რომელ დღესაც მე შენ თვალი გესროლე, საბედისწეროდ გადაიქცა ჩემთვის, იმ დღიდან იწყება ჩემი ტანჯვა-წამების დასაწყისი, ამ დღიდან დავალ გაგიჟებული. ასე მგონია, შენ რამდენი ვინმესთან დაგინახავ, ყველასთან გაქვს საქმე. იცი? გაიგე? იჭვი მახჩობს, იჭვი. იმედია ამაში არ დამცინებ, რადგან „ოტელო ვარ იჭვით სავსე და შენ ჩემი დეზდემონა“.

გული სხვაფერ მიცემს, გული შენსკენ მიწევს, ლამის მკერდი გაგლიჯოს. ხომ იცი სიყვარული და მისი ძალა. მოიგონე „ვეფხის ტყაოსანიდან“ სიყვარულისაგან გაგიჟებული ტარიელი, ან მოიგონე იმავე „ვეფხის ტყაოსანი“

დან ავთანდილის სიმღერა გულიან ზანზარის ველზე, რომელსაც მთელი ბუნება უსმენდა. რა ამღერებდა ავთანდილს, თუ არა თინათინის სიყვარული? მოიგონე ალყაზბეგია გმირები-მათია და სხვები დიახ, სიყვარული აწამებს ადამიანს. მისი ტანჯვა მარადიულია. რომ ეს ასეა, ამას თვით დიდი ფილოსოფოსი, როგორც არის არა მარტო ჩვენში, არამედ მსოფლიოშიაც ცნობილი კ. კაპანელი წერს თავის, „სული და იდეა“-ში. მოისმინე რას წერს, გვერდსაც დაგისახელებ, ჩემო ძვირფასო მის „სული და იდეა“-დან, რომ არ დამწამო ვითომ მე ვიგონებდი: იხილე „სული და იდეა“, გვერდი 108-109. აი, კაპანელის აზრი: „სუნთქვა სიყვარულისა უფრო ძნელია, ვიდრე სიკვდილი“ სუნთქვა. სტიქია სიკვდილისა ერთდროულია, ვით ლანდი, ვით ფიქრი. სიყვარულს ძალუძს ერთი წუთი მარადობად აქციოს და მარადობა კი წუთად შესცვალოს; სიკვდილი უარყოფს ყოველგვარ მარადობას და გვევლინება მხოლოდ ერთი წუთით. გახვეული ცისკრის სხივთაგან მოქსოვილი მსოფლიო სიხარულის ხავერდში, სიყვარული თვალწინ გვიშლის ზურმუხტოვან სივრცეს, ღმერთებით და იდეალებით გამშვენირებულს, აღელვებულსა და უსაზღვრო ზღვაზე ღრუბელთა მსუბუქ ფრთებით მოექანება ჩვენსკენ სიყვარული, რათა მან მძლავრი გრგვინვით თვის ოქროს ზმანებათა ოქროს ნემსებით დასჩხვლიტოს სული ჩვენი, რათა მან ოცნების გაზაფხულით ყვავილების ოქროს ქსოვილებით დაატკბოს გული ჩვენი, მარტოდ შთენილი და მოტყუებული. სიკვდილი ჰფარავს მგზნებარე ვნებას ცრემლთა მდინარისაგან შექმნილი ღრუბლებით და ამის ტყორცნის ხალხთა და სამეფოთ, რომელთაც ელის ცივი დაფიწყება და გახრწნა... სიყვარულს ცეცხლი უკიდია, მაგრამ იგი არ იწვის, ვით არ იწოდა ბიბლიური

ცეცხლ-მოკიდებული ჩირგვი; სიკვდილმა არ უწყის რა არის ღვთიური წვა. სიყვარული ცეცხლში იწრთობა და და კოცნა მისი გვიხსნის მთელს სიღრმეს კოსმიურ ტანჯვა-დაქანცულობისას: იგი აერთებს ოცნების ოკეანეში უსაზღვრო ლურჯ ეთერს და დემონიურ სიცივეს მიწისას; სიკვდილი აშორებს ცასა და დედამიწას ერთმანეთს მსოფლიო სივრცეთა-სივრცით... ბასრი და ბრწყინვალე წვეტით ეჭრება სიყვარული უძრავ, ცივს მარმარილოს და შემოქმედებით აღტაცებაში ამოატივტივებს მისგან სხივოსანს, მკვეთრ სახეს ნათელ მომლიმარე გულის დედოფლისას: სუნთქვა სიყვარულისა უფრო ძლიერია, ვიდრე სიკვდილის სუნთქვა... სიყვარული საწამლავია, საწამლავი, — რომელსაც ამზადებს თვით ბუნება. ყოველი იმედი ფუჭია, წუთისოფლად ცხოვრება უმიზნოა და უაზროა;“ კაპანელი მართალია ცაძდე. ასეთი ჭეშმარიტება სიყვარულის შესახებ ჯერ არ თქმულა მსოფლიოს მაშტაბით. მეტი რა მოგწერო? მიპასუხე. ყველაფერი, რასაც მე შენ გწერ სიყვარულმა მიკარნახა. გული მგონი საბუღაროდან ამოვარდეს, შენსკენ მოიწივს. ნეტავ ეს ცა, ეს ველი, ეს გორები და ეს მანძილი, რომელიც ჩვენ შორისაა, რომელიც მე მაშორებს შენზე, იყოს გამჭირვალე, რათა დავინახო შენი. სხეულის ყოველი მიმოხვრა... რა ბედნიერი ვარ, ახლა, ამ წუთს, რომ შენ წერილს გწერ, ამ ქვეყანაზე შე შენს გარდა სხვა არავინ არ მწამს. რა ვქნა, მეტი რა მოგწერო. პასუხს ველი მოუთმენლად, რადგან „სიყვარული საწამლავია, საწამლავი, რომელსაც ამზადებს თვით ბუნება“ (კაპანელი).

წერილი აქ თავდება, რომელიც გარკვევით ლაპარაკობს იმ სასოწარკვეთილებაზე, რომელშიც მომწყვდეულა ჩვენი ახალგაზრდობის ნაწილი. მართალია წერილის ავ-

ტორი კომკავშირელი არ არის მაგრამ ეს სრულებითაც არ გამორიცხავს იმ მიუცილებელ გარემოებას, რომ არ ვებრძოლოთ ასეთ განწყობილებებს. აღნიშნულ წერილში ი ეკლექტიკოსი კაპანელი დამოწმებულია, როგორც ავტორიტეტი და, განა ასეთი შემთხვევები ცოტაა? ჩვეგნს ხელში კიდევ იმყოფება მეორე ანალოგიური შინაარსის წერილი. კაპანელის მოსაზრებები სიყვარულის შესახებ მის იდეალისტურ კონცეფსიიდან და მსოფლმხედველობიდან მომდინარეობს. კაპანელი აღნიშნულ წიგში (ასევე სხვაგანაც) გვევლინება პირწავარდნილ იდეალისტად, რომლის წერილის შინაარსი ჩვენ ზევით მოვიყვანეთ, სასოწარკვეთილებაშია ჩავარდნილი, მას ღრმად სწამს და დაჯერებულია კ. კაპანელის აზრების უტყუარობასა და ჭეშმარიტებაში. კაპანელის ეკლექტიურმა და ჭგზა დაბნეულმა ფილოსოფიამ ახალგაზრდას დაცემულობის ტენდენციები გამოამჟღავნებინა. კ. კაპანელის ეს აზრი სიყვარულზე ორგინალური არაა. ამოდ გონია მოქ. კაპანელს, რომ რადგანაც ქართულადაა გადმოლაგებული მისი ფილოსოფიური „სისტემები“, ვერვინ გახსნის რკალს და აღმოაჩენს, რომ ეს „კონცეფსია“ „არახალია, ძველია“. კაპანელის მოსაზრება დეგენერატის სქესის ქავილია. კ. კაპანელი აღნიშნული წიგნით და მასში გაბნეულ „მარგალიტებით“, დაცემულობისა და სასოწარკვეთილების გზაზე აყენებს ახალგაზრდობას. ასეთ ეკლექტიკოსების წინააღმდეგ ბრძოლა აუცილებლათ საჭიროა. იდეალისტ კაპანელი კიდევ მზადაა ამტკიცოს ასეთი უფიცობები. იმ დროს, როდესაც ჩვენ ვიბრძვით სოციალიზმის კადრებისათვის, კაპანელი ამ ქვეყანად ახალგაზრდობას ამოვებისა და არარაობის შესახებ ესაუბრება. ეგ მისტიკაა—დამახასიათებელი კაპანელისათვის. სიყვარული არც მარადიულია და არც საწამლავია, ბუნების მიერ შე-

მზადებული, როგორც ეს კაპანელს გონია, არამედ სიყვარული გარკვეულად კლასობრივ ტენდენციების მატარებელია და ის ჩვენ გვჭირდება ახალი ქვეყნის შენებისათვის. ჩვენ არ უარვყოფთ სიყვარულს, მაგრამ მისი ეკლექტიური გაგების წინააღმდეგ მუდამ ვილაშქრებთ. „სიყვარული საწამლაია, რომელსაც მზადებს თვით ბუნებაო“ — ამბობს კაპანელი და ჩვენ ანალოგიურად შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ ეს ძოსაზრებები ჭეშმარიტად საწამლაია, რომელსაც ამზადებენ ეკლექტიკოსი კაპანელები!.. ამგვრად გავიცანით „ფილოსოფოსის“ „ფილოსოფიური“ დასკვნები სიყვარულის შესახებ.

ჩვენი ღრმის ადამიანისათვის.

ჩვენ სოციალიზმის პერიოდში შევედით. ხუთწლედის მესამე გადამწყვეტ წელში ჩვენ უნდა შევძლოთ სოციალიზმის საძირკველის დამთავრება, რაც გულისხმობს იმას, რომ ამ საძირკველზე არ იქნეს დაშენებული სხვა შენობა, გარდა სოციალიზმისა. ამ პირობათა შესრულებისათვის ბოლშევიკური ბრძოლაა საჭირო. საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი კომუნისტური პარტიის მტკიცე ხელმძღვანელობით იბრძვის ხუთწლედის ოთხ წელში შესრულებისათვის. სოციალიზმის შენების ენტუზიაზმი დღითიდღე იზრდება. ადამიანთა შეგნებაში ჩნდება და განადგურების პირზეა მისული კერძო მესაკუთრის განწყობილებები, მაგრამ გარდატეხა ხდება თანდათანობით — დიალექტიურად და არა ერთბაშად.

ჩვენს ეპოქას ესაჭიროება თავისი ადამიანები, თავისი სპეციალისტები, თავისი კადრები. დღეს არავისათვის არ არის სადაფო ის ბრძოლა, რომელსაც ამჟამად კომუნისტური პარტია აწარმოებს კადრებისათვის, ჩვენ გვინდა

ჩვენი კადრები, რადგან ამ ახალმა კადრებმა უნდა უზრუნველყონ სოციალიზმის საბოლოო გამარჯვება ჩვენს ქვეყანაში. ჩვენ ვერ ვენდობით ძველ სპეციალისტების ნაწილს, რადგან ზოგიერთი მათგანი ყოველ ფეხის ნაბიჯზე მაფნებლურ მუშაობის წარმოებას ცდილობენ. მოვიგონოთ შახტის კონტრრევოლუცია, ან და ლარიჩევის, რამზინის და სხვების მაგალითები და ჩვენთვის ყველაფერი ნათელი იქნება. ჩვენს ეპოქას ესაჭიროება თავისი ადამიანები, რადგან ამ ადამიანების გარეშე ყოველად შეუძლებელია სოციალიზმის აშენება. უკანასკნელ ხანებში ჩვენ სოციალიზმის მშენებლობის ფრონტზე უდიდეს გამარჯვებებს მივალწიეთ, რაც თავ-დადებულ მუშაობას, ბოლშევიკურ ტემპებს და ენტუზიაზმს უნდა მიეწეროს. ბაქოს პროლეტარიატმა ნავთის ხუთწლიანი გეგმა ორი წელიწად-ნახევარში შეასრულა. ისინი გმირულად იბრძოდნენ ბოლშევიკურ ტემპებისათვის. ასევე გმირულად იბრძვიან მთელი რიგი ფაბრიკა-ქარხნების მუშები საწარმო-საფინანსო გეგმის შესრულებისათვის. დღითიდღე იზრდება ჩვენში სოცშეჯიბრება და დამკვრელობა. ქარხანა-ქარხანას ეჯიბრება, საწარმო-საწარმოს, ცეხი-ცეხს, ერთი მუშა მეორეს და ყოველდღიურად ზრდიან სოცშეჯიბრებას და დამკვრელობას. პარტიულები და კომკავშირელები სოციალისტურ მშენებლობის ფრონტზე მოწინავე დამკვრელები არიან. ისინი მაგალითს აძლევენ უპარტიო ამხანაგებს, მაგრამ ესენი ჯერ კიდევ არ არიან სავსებით ახალი ადამიანები; მათში ჯერ კიდევ სულდგმულობს ძველი ტრადიციული ყოფის ნარჩენები. საერთოდ, როდესაც საუბარი ჩამოვარდება ხოლმე ჩვენს დღევანდელ ყოფაზე, ყოველთვის წამოიჭრება საკითხი ახალი ადამიანის შესახებ; მე ვფიქრობ, რომ საკითხის დაყენება უთუოდ სწო-

რია, მაგრამ მას სწორი ლენინური გადაჭრა ჯერ არ ღირსება. რამდენჯერ გაგიგონიათ თქვენ, ამხანაგო მკითხველო, ახალი ადამიანი, მაგრამ იქვე გაგიგონიათ ახსნა ოდესმე—თუ არის ან ვინ არის კონკრეტულად ახალი ადამიანი? მე ვფიქრობ არა! მე გადაჭრით და ხაზგასმით მინდა აღვნიშნო, რომ დღეს ყოველგვარ დასრულებულ რაღაც ახალ ადამიანზე ლაპარაკი ზედმეტია, რადგან ასეთი ადამიანი დღეს ჩვენ არა გვყავს და არც შეიძლება იყოს. საერთოდ, ადამიანის ცნება უაღრესად კლასიურია. ჩვენში არც ცოცხალი ადამიანი არსებობს და არც მისი საჭიროების აუცილებლობას ვიზიარებთ. ჩვენ უაღრესად გამძაფრებულ კლასობრივ ბრძოლის სტადიაში ვცხოვრობთ, ამიტომ ცნება ცოცხალი ადამიანისა იცლება პროლეტარულ კლასიურ იდეებისაგან, რადგან დღეს, როგორც სრულიად სამართლიანად ამბობენ, ცოცხალი შეიძლება იყოს კულაკი, მენშევიკი, კომუნისტი და სხვა. ცოცხალი ადამიანის ლოზუნგი ვერ ამოსწურავს თანამედროვე ადამიანის მისწრაფებას და მსოფლმხედველობას. აშკარად ცდება ბოდა რუსი კრიტიკოსი ამხ. ერმილოვი, როცა დაჟინებით ეხებოდა მხატვრულ ნაწერებში ცოცხალ ადამიანებს და კლასიურად უცხო იდეოლოგიის შატარებელი ტიპები ცოცხალ ნიმუშებად ევლინებოდა. ამხანაგ ერმილოვს და სხვებს ავიწყდებათ ის ფაქტი, რომ მომაკვდავი კლასისა და ამომავალი კლასის ტიპები და ადამიანები ერთსა და იგივე იდეებს არ ატარებს. ერთი ეძებს არსებობის საშუალებას, ეძებს ხვრელებს თავის გადასარჩენად,—მეორე კი თავის კლასთან ერთად ბრძოლით მოდის საზოგადოებრივ ასპარეზზე და ბრძოლითვე იკაფავს გზას.

ცოცხალი ადამიანის ლოზუნგი, დროთა სვლაში, თვით ამხ. ერმილოვმა მოხსნა დღის წესრიგიდან, ერმილოვი

ცოცხალ ადამიანთან ერთად მოითხოვდა ჰარმონიულ ადამიანის არსებობას. თუ ისტორიული პერსპექტივით და ლენინური სათვალევით ვაფხედებთ სინამდვილეს, ადვილად დავინახავთ, რომ საზოგადოებაში არ შეიძლება არსებობდეს ჰარმონიული ადამიანები, რადგან ჩვენი საზოგადოება კლასიური ფენებითაა დასერილი და ყოველი ადამიანიც კლასიურია. ამხანაგების მნიშვნელოვანმა ნაწილმა ერთმანეთში ვერ გაარჩია ცოცხალი ადამიანის და ახალი ადამიანის ცნება. მათ შორის კი დიდი განსხვავებაა. ერთი შეიცავს პროლეტარულ კლასობრივ ტენდენციებსაგან დაკლილ ადამიანს, ხოლო მეორე კი უაღრესად კლასიურ ადამიანს. პირველში ჩვენი კლასიური ინტერესები გათანაბრებულია უცხო კლასის ინტერესებთან, მეორეში კი ჩვენი ინტერესების სხვაობაა მოცემული უცხო კლასის იდეოლოგიისაგან. ყოველივე ზემოთქმულიდან ასეთი დასკვნა გამომდინარეობს:—როცა ისმება საკითხი ახალი ადამიანის, გმირის, და მოწინავე ადამიანების შესახებ, ეს შეეხება აღმომავალ კლასს და არა მომაკვდავ კლასს, რადგან მომაკვდავ კლასს არ შეუძლია დღევანდელ პირობებში ახალი, მოწინავე ადამიანისა და გმირის შექმნა. ამ რაშდენიმე თვის წინ ჩვენი პრესის ფურცლებზე ერთ-ერთ ამხანაგს ვედავებოდე იმაში, რომ მომაკვდავი კლასი ლიტერატურასთან ერთად, გმირს ვერ შექმნისმეთქი. აჩქარებულმა ამხანაგმა ეს დებულება კლასობრივი ბრძოლის არ დანახვად და ოპორტუნუზმად მიიჩნია. მე ვფიქრობ, რომ ეს ამხანაგები მაშინ უეჭველად ცდებოდნენ. თუ დღეს ნების უკანასკნელ პერიოდში ვცხოვრობთ, თუ ჩვენ დღეს ვიბრძვით არა კაპიტალისტური კლასის წინააღმდეგ, არამედ მისი ფესვების გაჩანაგებისათვის, განადგურებისათვის, ამ შენთხვევაში გმირის საკითხი ხომ მოგონილია?! მე ვამბობ, რომ მომ-

კვდავ კლასს არც ერთ ეპოქაში არ შეუქმნია თავისი გმირი. ვის შეუძლია სთქვას, ანდა დაამტკიცოს, რომ ჩვენში დალუპვის და დეგენერაციის დროს, კაპიტალიზმის მეშოჭრის წინ ფეოდალიზმმა შექმნა თავისი მებრძოლი გმირები? ვინც ნაწილობრივ მაინც იცნობს ჩვენს სინამდვილეს, ამაში ეჭვი არ შეეპარება. ჩვენ არ ვდავობთ იმის შესახებ, რომ ჩვენში კლასობრივი ბრძოლა ძლიერდება, ჩვენ არც იმას ვდავობთ, რომ რეკონსტრუქციის პერიოდი კლასობრივი ბრძოლის გამძაფრებას გულისხმობს და დასასრულ არც იმას ვდავობთ რომ ეს უცხო კლასის ნარჩენები სამკვდროსასიცოცლო ომს გვიცხადებენ, არ გვნებდებიან და ცდილობენ ხელი შეგვიშალონ ფეხის ყოველ ნაბიჯზე, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ისინი სადღაც ახალ დასრულებულ გმირებით გვებრძვიან. თუ ჩვენ გავითვალისწინებთ ყოველივე იმას, რაც ახასიათებს მომაკვდავ კლასს, მაშინ ყოველ ჩვენთაგანისათვის ნათელი იქნება ის ფაქტი, რომ მომაკვდავი კლასის მიერ გმირის შექმნაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტია. სოციალისტური სექტორის შეტევა კაპიტალისტურის მიმართ მძლავრი და გამანადგურებელია, რადგან ჩვენი შეტევის, ბოლშევიკური შეტევის დედააზრი მდგომარეობს იმაში, რომ „ჩვენი პარტიის ლოზუნგი ბოლშევიკური შეტევა სოციალისტური მშენებლობის ყველა ფრონტზე, ეს იმას ნიშნავს, რომ შეუტეო კლასობრივ მტერს ყველა ფრონტზე და დარტყმას გამანადგურებელი დარტყმით უნდა უპასუხო... ეს იმას ნიშნავს, რომ ამოყარო ობივატელები ყველა იმ კუნჭულებიდან, რომლებიც ჩვენი მაღალი და გაშლილი ტემპების გამო ბნელ კუნჭულებში და სორობში არიან შემალული“ (სტალინი).

ამის შემდეგ არავისათვის სადავო არ უნდა იყოს ის მომენტი, რომ მომაკვდავი კლასი ეძებს თავშესაფარს,

დროებით შესვენებას ახალ ენერჯის მოსაკრეფად, ჩვენს წინააღმდეგ შემოსატევად, მას უნდა გადაურჩეს გამანადგურებელ ბოლიშევიკურ შეტევას და შეინარჩუნოს სიცოცხლე კიდევ რამოდენიმე ხანს. განა ამ გამძაფრებულ კლასობრივ ჭიდილში იატორიის მიერ განწირულ კლასს ექნება პირობები და საშუალება თავისი გმირის შესაქმნელად? ცხადია, არა! თუ მომაკვდავ კლასს და მის ლიტერატურას ჩვენს სინამდვილეში შეუძლია შექმნას თავისი გმირი, მაშინ უნდა დაუშვათ ისიც; რომ ჩვენში კაპიტალისტური, ბურჟუაზიული სექტორი იზრდება.

საკითხის ასე დაყენება, ჩემის აზრით, მხოლოდ ნების პირველ წლებში შეიძლებოდა, არა რეკონსტრუქციის პერიოდში ნების უკანასკნელ პერიოდში. ცხადია, საკითხი ძირითადად არც მაშინ იქნებოდა სწორი, რადგან ნები თავისებური პოლიტიკა იყო პროლეტარიატის დიქტატურისა.

საკ. კ. კ. ცეკას მე-IX ყრილობაზე საკ. კ. კ. ცეკას გენერალური მდივანი ამხ. კოსარევი თავის საანგარიშო მოხსენებაში ამბობდა:

„როდესაც ისტორია კლასს განწირავს ეს სრულიად არ ნიშნავს, რომ კლასი ბრძოლის ასპარეზს თავის ნებით, თავის დაკვრით დასტოვებს და უმორჩილესად გთხოვთ, ჩვენ ისტორიამ გაგვწირა, ჩვენ ვტოვებთ მის მოედანს, მობრძანდით და დაიკავეთ ჩვენი ადგილი. კლასთა ბრძოლის ისტორიაში ასეთ შემთხვევას არ ქონია ადგილი და არც ექნება. განწირული კლასები სიცოცხლეს ებლაუჭებიან, ისინი სიკვდილაძდე იკბინებიან, ისინი სიცოცხლის უფლებისათვის იბრძვიან, გინდოდა თუ არა ბრძოლა, სურვილი გაქვს თუ არა ბრძოლა მაინც მოგიხდება.“

საზოგადოებრივი ფორმათა განვითარების ისტორიამ საკითხი ამრიგად დასვა, ან ჩვენ იმათ, ან ჩვენ ისინი. წარსულში — ისინი ჩვენ გვირტყამდნენ, დღეს კი — ჩვენ ურტყამთ მათ. ვფიქრობთ, რომ შორს არ არის ის დღე, როდესაც ჩვენ საბოლოოდ დავასაძა-რებთ მტრულად განწყობილ კლასებს ჩვენს ქვეყანაში.

ჩვენ, პროლეტარიატის ორგანიზაციამ ვიცით, რომ პარაზიტულ კლასის, ჩვენი მტრების, ექსპლოატატორულ კლასის განადგურება აუცილებელია. ჩვენ ვიცით, რომ ამის მიღწევა შეიძლება მხოლოდ კლასთა ბრძოლის პროცესში, მხოლოდ სოციალისტურ შეტევის პროცესში. მაგრამ არ შეიძლება გვერდი აუხვიოთ კლასობრივ ბრძოლის განსაკუთრებულ ხასიათს ჩვენს ქვეყანაში, განსაკუთრებულ როლსა და კლასების მდგომარეობას ხაინებულ ბრძოლაში. უნდა გვახსობდეს, რომ ჩვენ ვუტევთ და ისინი კი თავს იცავენ. ჩვენ მათ ლიკვიდაციას ვახდენთ და არა ისინი ჩვენსას, ჩვენ იმათ ვდევნით პოზიციებიდან, ისინი კი თავს იცავენ“.

აქედან დასკვნა: მომაკვდავი კლასის მიერ გმირის შექმნაზე ლაპარაკიც ზედმეტია. დღეს მომაკვდავი კლასი გმირს კი არ ქმნის, არამედ იძლევა მებრძოლ ტიპებს, რომელიც მის კლასობრივ ტენდენციებს ატარებს, იგი ჩვენ უკანასკნელი ძალის მოკრებით გვებრძვის. აქ საჭიროა, ძირითადი სხვაობის ნიშნის მონახვა გმირსა და ტიპს შორის. გმირს ჩვენში ტიპში ურევენ და მათი აზრით ამ რამდენიმე დღის წინ გასამართლებული რამზინი, ლარიჩევი, და სხვები გმირებია. ეს შეცდომაა; ისინი გმირები კი არ არიან, არამედ ტიპები.

მე ვფიქრობ, რომ უწინარესად უნდა გაირკვეს ჩვენში გმირის და ტიპის ცნება და ამის შემდეგ საკითხი გადაწყვეტილი იქნება. რაც შეეხება ახალ ადამიანის ცნებას ამ საკითხის შესახებაც ჩვენში დიდი დაბნეულობაა. ამხანაგებს ახალი ადამიანის ცნება ძალზე აბნეულად ესმით. მათი აზრით, ჩვენში არა თუ შეიძლება შეიქმნას ახალი ადამიანი, არამედ რამდენიც გინდათ იმდენი გვყოლია. საკითხის ამაზე მეტად ყალბი აგება არ შეიძლება არსებობდეს. მათი აზრით ყველას შეუძლია მონახოს ჩვენში ახალი ადამიანები: ესენი არიან ახალი საზოგადოების აქტიური მშენებელი კომუნისტები, კომკავშირელები, პიონერები, დაზვის საუკეთესო საზოგადო მოღვაწე მუშები და სხვა. მაგრამ თუ დღის წესრიგში ჯერ კიდევ დგას ახალი ადამიანისათვის ბრძოლის პრობლემა, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩვენი საბჭოთა საზოგადოებრივობა მთლიანად არ არის გარდაქმნილი. პროლეტარიატის დიქტატურა ხასიათდება კლასთა ბრძოლით და იდეოლოგიური წინააღმდეგობებით. 1) ამ ამხანაგის აზრით, ყოველი დაზვის საზოგადო მოღვაწე-მუშა, ყოველი პარტიული, ყოველი კომკავშირელი და პიონერი ახალი ადამიანი ყოფილა. კარგია, კარგი ოპტიმიზმი, კაზიონური თვითკმაყოფილება, ინტელიგენტური ოპტიმიზმი, არაფრად არ ვარგა! ამ ამხანაგს საერთოდ ყალბად ესმის თვით ცნება ახალი ადამიანის და მისი მცდარი ინტერპრედაცია სწორედ აქედან გამომდინარეობს.

ღმადვე ამხანაგის აზრით, იმავე ჟურნალში, ახალი ადამიანი გარდამავალ პერიოდში მხოლოდ მარტო „ახალი იდეების გამტარებელი, წმინდა კლასობრივი შეგნებით აღჭურვილი, საზოგადო მოღვაწე, სოციალისტური საზოგადოების პრაქტიკული მშენებელი, მუშჩანურ-წვრილ ბურ-

1) იხ. „ახალგაზრდა ბოლშევიკი“ № 1-2, 1930 წ. გვ. 98.

ჟუაზიული ყოველგვარ ყოფილი ტრადიციებისაგან განთავისუფლებული, მომავალზე ოპტიმისტურად განწყობილი (sic! კ. მ.). ადამიანია და სხვა. ასე უნდა გვესმოდეს გარდამავალი პერიოდის ახალი ადამიანის ცნება“. ამ ამხანაგს აქვე ავიწყდება ერთი „პატარა“ რამ, მერე და, ახალგაზრდა ენტუზიასტო, გვყავს ჩვენ ასეთი ადამიანები, რომლებსაც თქვენ ახალი ადამიანების რეცეპტები გამოუწერეთ? ცხადია, არა. გვესმის ჩვენ ახალი ადამიანი, ანდა არსებობს თუ არა ასეთი? ახალი ადამიანის ცნებაში ჩვენ ვგულისხმობთ უაღრესად კლასობრივ შინაარსს; მასში ჩვენ ვგულისხმობთ ადამიანს, რომელიც სოციალიტური მშენებლობის მოწინავე რიგებში დგას და ¹⁾ იბრძვის ხუთწლედის ოთხ წელში. შესრულებისათვის, ახალ ადამიანის ცნებაში ჩვენ ვგულისხმობთ ისეთ ადამიანს, რომელმაც საბოლოოდ გასწყვიტა ყოველგვარი კავშირი წარსულ ტრადიციულ ყოფა-ცხოვრებასთან, რომელმაც უარყო ინდივიდუალიზმის ყოველგვარი ფორმები, რომელსაც თავისი პირადი ყოფა-ცხოვრება მოწყობილი აქვს ნამდვილ კომუნისტურად — ამ სიტყვის ლენინური შინაარსით, რომელიც განთავისუფლებულია ბურჟუაზიულ ოჯახის ყოველგვარ ტრადიციებისაგან, სადაც უარყოფილია ოჯახური ძალმომრეობის ყოველგვარი ფორმები. დავსვათ კითხვა: გვყავს თუ არა ჩვენ ასეთი ადამიანი? სინამდვილით გამართლებული დასკვნა იქნება თუ ვიტყვი, რომ ასეთი ადამიანი ჯერ ჩვენ არა გვყავს და არც შეიძლება გვყავდეს! რატომ? — იკითხავს ყოველი გაკვირვებული. მკითხველი? ჩვენ ხომ სოციალიზმის პერიოდში ვცხოვრობთ, ვახდენთ ქვეყნის რეკონსტრუქციას, სოფლის მეურნეობა კოლექტივიზაციის საფუძველზე გადაგვყავს! მართალია, გეთანხმებით. აქ ჩვენს შორის

1) იხ. „ახალგაზრდა ბოლშევიკი“ № 1-2, 1930 წ. გვ. 98.

ერთი შეხედვით, წინააღმდეგობა არ არსებობს, მაგრამ საკითხს თუ მარქსისტულ დიალექტიკის თვალსაზრისით შევხედავთ, მაშინ თქვენთვის, ამხანაგო მკითხველო, სადავო არ იქნება ჩემ მიერ აღნიშნული ნუთუ ჩვენი ყოველი პარტიული და კომკავშირელი ახალი ადამიანია? ნუთუ ჩვენს ოჯახში ყველაფერი კომუნისტურად გვაქვს მოწყობილი? არა. შეიძლება ჩვენი პარტიული ამხანაგი აქტიური და თავდადებული საზოგადოებრივი მუშაკი იყოს, მაგრამ მას ოჯახი არ ქონდეს მოწყობილი კომუნისტურად. მერე ასეთი განა ცოტაა?! ამისათვის საჭიროა წავიკითხოთ ამხ. პ. ჩხიკვაძის რომანი „სართულები“; აქ თქვენთვის ყველაფერი ნათელი გახდება; გრიგოლ გიგაური აქტიური საზოგადოებრივი მოღვაწეა, სამშენის დირექტორი, მაგრამ ოჯახში იგი ნამდვილი კონსერვატორია, არაა იქ ბოლშევიკი, მისი ოჯახი მეშხანურ-ობივატელურია. ჩვენ კი ვფიქრობთ, რომ კარგ საზოგადო მოღვაწეობასთან ერთად ადამიანი ოჯახშიც უნდა იყოს კარგი კომუნისტი. განა ცოტაა ისეთი კომკავშირელები, რომლებიც ლოთობენ, ხულიგნობენ და პარტბილეთი შემთხვევით უდევთ ჯიბეში?

მოიგონეთ რუსი პროლეტარული მწერლის გორბატოვის მოთხრობა — „უჯრედი“ — დან კომკავშირელი პეტრე ბონდარენკო, და თქვენთვის ყველაფერი ნათელი გახდება. პეტრე ბონდარენკო ძველი კომკავშირელია, სამოქალაქო ომში აქტიური მონაწილე, მაგრამ დღეს ლოთი და ხულიგანი. ხელობად გადაექცა ღვინის სმა, ჩხუბისა და დებოშის მოხდენა ქუჩაში და ბაღში; ქალების მოტყვილება, უჯრედის კრებებზე არევიდარევის შე-

ტანა ადა სხვა. პეტრე ბონდარენკოს მიზეზით, ახალგაზრდა ქალმა თავი მოიკლა. პეტრე ბონდარენკო გარიცხეს ორგანიზაციიდან. „ახალგაზრდა ბოლშევიკი“ -დან „მოჭიკ-ჭიკე“ ამხანაგს რომ დავუჯეროთ, ბონდარენკო ახალი ადამიანი იქნება, რადგან იგი კომკავშირელია. მართალია, ჩვენს უჯრედში უმრავლესობას პეტრე ბონდარენკოები არ შეადგენს, მაგრამ მაინც ყველა კომკავშირელის ახალ ადამიანად გამოცხადება ძირათადში შემცდარია. კიდევ ვიმეორებთ: ახალი ადამიანი მხოლოდ ის არის, ვინც სავესებით ნამდვილი კომუნისტია პირად ცხოვრებშიც. ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ ჩვენში ახალი ადამიანის შექმნა დღეს შეუძლებელია, ვიდრე არ მოხდება ქვეყნის რეკონსტრუქციასთან ერთად, ყოფა-ცხოვრების რეკონსტრუქცია,

ამას გარდა „ახალგაზრდა ბოლშევიკში“ იმასაც ამტკიცებდენ, რომ დაზვასთან მდგარი ყოველი მუშა ახალი ადამიანია. ესეც ძირშივე მცდარი დებულებაა. მართალია, ჩვენი მუშები დამკერელებია, მაგრამ განა ცოტაა მათში ცრუ დამკერელი, რომელიც სამარცხვინოდ ხდის დამკერელობის სახელს? ჩვენ მაინც ვამბობთ, რომ ყოველი დამკერელი მუშა არაა ახალი ადამიანი. ვის შეუძლია დაამტკიცოს, რომ პოგოდინის პიესის „ფოლადის პოემა“-ს მომქმედი ტიპი-გამომგონებელი მუშა სტეპაშკა ახალი ადამიანია? სტეპაშკა ახალი ადამიანი არაა! მართალია, სტეპაშკა-გამომგონებელია, მაგრამ იგი ამავე დროს ლოთია, მას თავისი ოჯახი ანარქიულად აქვს მოწყობილი. იგი ღვინის და არაყის გარეშე ვერაუერს აკეთებს. ამხანაგებმა კი უნდა იცოდენ, რომ ახალი ადამიანი არც ლოთია და არც ბოჰემის ენტუზიასტი. ახალი ადამიანები ყოველივე ასეთ ტენდენციებისაგან თავისუფალნი არიან. თუ ახალი ადამიანის ორდერებს ასე იათად დავარიგებთ

მაშინ ჩვენში გლები, რომელიც კოლექტივში შევიდა, რომელმაც კომუნაში შეიტანა თავისი წილი, ახალი ადამიანი ყოფილა. ჩემის აზრით, საკითხი ასე უბრალოდ არ უნდა ისმებოდეს. კოლმეურნე გლებები არაა ახალი ადამიანები, რადგან კოლექტივში შესულ გლებს ჯერ კიდევ არა აქვს სავსებით მოცილებული და უარყოფილი კერძო მესაკუთრის განწყობილებები. ჩვენ ვიცით, რომ „კოლექტივის შიგნით კლასობრივი ბრძოლა გრძელდება“ (სტალინი); ჩვენ კიდევ დიდი ბრძოლები დაგვჭირდება რათა გლებში ჩავკლათ საუკუნოების მანძილზე გამომუშავებული და ღრმად ჩამჯდარი კერძო-მესაკუთრეობის განწყობილებები. ამ მხრივ აუცილებლად მნიშვნელოვანია პროლეტარულ მწერლის, ამხ. კ. ლორთქიფანიძის ნარკვევი „ახალი გლებები“-დან ერთ-ერთი თავი. „ინსტიქტების ჯანყი“, სადაც ჩვენს მიერ ზემო-მოყვანილ მოსაზრების ანალოგიური მოვლენა კონკრეტ ფაქტითაა დადასტურებული. შირაქის ერთ-ერთ კომუნაში შევიდა თავისი ძროხებით გლები ქალი მარიამი.

„რამდენი ფერდებ-დამრგვალებული და კარგი მეწველი ძროხა მოიყვანა მარიამმა შირაქის ერთ-ერთ კომუნაში; როცა მარიამმა კომუნაში შემოსვლის სურვილი განაცხადა, კომუნარებმა გააცვენეს კომუნის წესებს.

მარიამი ახალგაზდა ძალღონით სავსე ქალია. შრომა და გარჯა მისთვის ისეთივე მოთხოვნილებათაგანია, როგორც საზრდო და ძილი. მას იზიდავს საერთო ცხოვრების ფერხული. ვისთან რა ექნება სადამო და საკინკლაო!? მარიამი ყველასთან შეხმატკბილებულად იცხოვრებს კომუნაში.

მისი ღონიერი მხრები ბერკეტებით შეუღებებიან საერთო გაჭირვებას.

საერთო მხიარულების დროს კი, მისი თვალებიც გაიციინებენ და მისი ფეხებიც ათამაშდებიან.

დავალების შესრულება!?

მასიამი იცინის.

განა თვითონ არ იცის რომ კომუნაში არ ედგომება ზარმაც წევრს!? ეგ რა საკითხავია!

ყოველი, ყოველი მუხლი წესდებისა მისაღებია მარიამისათვის; არამც თუ მისაღებია, კიდევ მეტი: წესდებაში ისეთი რამეებიც სწერია, რომელიც მთლიანად გაშლის და გამოაჩენს მარიამის ადამიანობას; კერძო ცხოვრების დროს რამდენი მდიდარი და ჭკვიანი აზრი გაჩენილა მის ფართო შუბლში, მაგრამ ყველანი შიგნითვე ჩამკვდარა და ჩაქოლვილა, როგორც წიწილები, რომელთაც გარედან არ მიეშველებიან ნაჭუჭის გატეხაში. ვინ დააძვრევინებდა ენას, მარიამი ქალი იყო. შაშასადამე, მოიხმარდენ და გამოიყენებდენ მისი სხეულის ყოველ ნაწილს, გარდა იმ ადგილისა, სადაც იბადება აზრი.

აქ, კი კომუნაში, ოღონდაც გვითხარი, გვირჩიე, გაგვითანასწორდი! შენი ყოველი სიტყვა და საქმე აღიბეჭდება როგორც დადი, როგორც ნაწვიმარზე კვალი.

— ჩემისთანასთვის ყოფილა გაჩენილი კომუნა!

ფიქრობდა მარიამი და მიდენიდა თავლისაკენ ძროხებს. მხოლოდ ერთხელ, მხოლოდ წამით შეკრთა და შეეჭვდა ქალი. ეს მაშინ, როცა გაიგო რომ დღეიდან მისი ფერდებდამრგვალებული ძროხები, მარტო მის საკუთრებას არ შეადგენს.

ქალი მიხვდა, რომ მას ქონებაში შეეზიარება ვილაც სხვა; თითონ კი ვერ იგრძნო სხვათა ქონებაში საკუთარი თავი და წილი. გლეხი ქალის მკერდში შეირხა მიძინებულ პატარა მხეცი, რომელსაც კერძო საკუთრების ინსტი-

ქტი ეწოდება. მხეცმა წამოყო თავი და აგრძნობინა მარიამს: კომუნა მას გაუტკბილებს სიცოცხლეს, ვინც ამ მხეცს მკერდშივე ჩაკლავს და გადაისროლის; მტკიცელ იჯღა მხეცი ბუნაგში. ყოველი მისი გაღვიძება სიტკბოსა და სიამაყეს გვრიდა მარიამს; მაშ, დარჩეს, რა უშავს!? ის რომ განდევნოს, რითი შეავსოს მისი ადგილი, ძნელია დაცარიელებულ გულის ტარება; ვიდრე იპოვიდეს შემცვლელ გრძნობას, დარჩეს შესაცვლელი.

მარიამი შევიდა კომუნაში.

ღელავს, შრიანებს მაღალი, რძიანი და მსუყე-ხორციანი ბალახი შირაქზე.

დადიან მინდვრებზე კომუნის ძროხები, ივსებენ ფერდებს, სუქლებიან და იმატებენ წველას. სალამოთი მოლავენ ძროხებს ბიჭები; მკლავებ დაკაპიწებული ქალები შეუღდამენ ქოთნებს გატენილ ცურებს; არაკრაკდება გაკრიალებულ ქოთნების ძროხე სქელი და ნოყიერი რძე. ძროხების საწველად სამი ქალი გამოყო კომუნამ.

მათ რიცხვშია მარიამი.

რათ ბუზღუნებენ ეს ქალები როცა მარიამი პირველად თავის მოყვანილ ძროხებს მივარდება მოსაწველათ? განა დანაშაულია რომ მარიამს ძალიან უყვარს თავისი ძროხები? ქალებისთვის ხომ სულერთია, საქმეში ხომ არ ჩამორჩება მათ! მაშ ნუ წაართმევენ ამ პატარა სიხარულს და მისი ძროხების მოწველა მასვე დაუთმონ.

მარიამის ჩვეულებით ქალები თითქო შეურაცყოფილად გრძნობენ თავს; მათთვის გაუგებარია მარიამის საქციელი. მეწეელი საქონელი საერთოა, ყოველი ქალი ვალდებულია თითოეულ ძროხას უჩინაირად მიხედოს და უპატრონოს. ქეთევანმაც მოიყვანა კომუნაში ძროხა, მაგრამ მას თავის საქონელზე მეტად მარიამის თეთრ-შუბლა უყვარს.

რატომ?

თეთრშუბლა მეტს იწველის, მეტად ასარგებლებს კომუნას.

მარიამს კი გონია, რომ მხოლოდ და მხოლოდ მას უცქერიან მისი ძროხები ასეთი მშვიდი, სიყვარულით და სასოებით დაწყლიანებულ თვალებით; ქეთევანზე მუტი სიყვარული და ზრუნვა უნდა გამოიჩინოს მარიამმა მათდამი და მარიამიც, როცა მის თეთრშუბლას ვინმე მიუაღერებს, წავა და ათჯერ მეტს აკოცებს და მოეფერება მას; ერთ არა-მშვენიერ დღეს კომუნამ თავის საჭიროებისათვის გაყიდა რამდენიმე ძროხა.

რა არის მოულოდნელი და გასაოცარი?!

არაფერი.

მარიამისათვის კი...

— განგების გამიყიდეთ ჩემი ძროხები; ქეთევანას, ქეთევანას ეხარებოდა და იმან შეგაცდინათ; რაღაის ჩემები გაიმეტეთ, შემომიტყუეთ კომუნაში და დამაქციეთ, თვალის ჩინი დამიბნელებთ... ჩემი თეთრშუბლა... ჩემ მაკოცხლებელი... ჩემი...

ყვიროდა ქალი, ცეცხლმოკიდებულფით ეწოდა სახე.

— ქალო, რას ქვია შენი! გადარეულხარ? კომუნაში ვინ გაიგონა შენ-ჩემობა; ძროხები გინდა? გახედე რამდენი გყავს კიდევ, შენი იყოს!

ამშვიდებდენ კომუნარები; უმტკიცებდენ, რომ არავის არ განუზრახავს მისი დაქცევა; გაყიდეს; მერე რა! მარიამს ზოაკლდება სასმელ-საჭმელი, ჩაცმა-დახურვა? რასაკვირველია, არა. განა რძე, რომელსაც მარიამი სვამს, განა კაბა, რომელიც მარიამს უყიდეს, საერთოდ დოვლათი, რომელშიაც მარიამსაც უღევს წილი, მარტოოდენ მისი ძროხების შემოტანილია?!

წამით დამშვიდდება ქალი; წამშივე ამოძრავდება მხეცი და მაცდურათ ამოძახებს:— არ დამშვიდდე, არ მოისვენო...

საგონებელში ჩავარდა; გახდა, დასუსტდა. დაჟღავნა ლოყებზე გადაკრა სიყვითლემ.

ჰატარა მხეცი აკეთებდა თავის საქმეს.

— ქალო, აგე ძროხები. მოწველიდე, მოუარდე, ესენიც შენია!

ქალი ქვითინებდა პასუხის შაგიერ.

— არ მინდა; ჩემ თეთრშუბლას ცურს რომ თითები ვერ შეევალო, მოვკვდები, დავიწვებიო.

— ლოგინათ ჩააგდო ჯავრმა, დააწვინა; ისე შეგვაწუხა ყველა. კინალამ დავიბრუნეთ ძროხები.

მითხრა კომუნარმა და ღიმილით გადახედა იქვე მდგომ მარიამს¹⁾

ასეთი განწყობილება შემთხვევითი არაა. მარიამი არც მოგონილი ტიპია. განა მარტო ერთი მარიამი არსებობს? არა, მარამები ბევრია. ძველი ინსტიქტი ისევ აწუხებს ჩვენს ამხანაგებს და ეს ინსტიქტი დრო გამოშვებით იჩენს და წამოყოფს ხოლმე თავს. ახალი ადამიანი შეუძლებელია შეიქმნეს ინდივიდუალისტურ ინსტიქტების ლიკვიდაციის გარეშე. მაშასადამე, ის, ვინც ფიქრობს, რომ ყოველი კოლმეურნე, დამკვრელი მუშა და ყოველი პარტიული, კომკავშირელი არის ახალი ადამიანი, დიდად შემცდარია.

ახლა უკვე არავისათვის სადავო არ არის, რომ ჩვენში, როგორც ქალაქის მრეწველობაში, ისე, სოფლის მეურნეობის დარგში, ხდება გარდატეხა. კაპიტალისტურ ექტორზე სოციალისტური სექტორის აბსოლუტური

1) ვ. ლორთქიფანიძე „კლი გლეხები“, 52—59 გვერდი.

და საბოლოო გამარჯვება უზრუნველყოფილია. ძველ ეკონომიურ ყოფას საფუძველი ეცლება. საწარმოო ძალთა განვითარება სოციალისტური გზით მიდის. იქმნება სოციალისტური ეკონომიკა, სოციალისტური ბაზისი. სოციალისტურმა ბაზისმა უნდა შექმნას სოციალისტური ზედნაშენი. რადგან გარდატეხა ეკონომიკის სფეროში მოხდა, აქედან გარდატეხა ზედნაშენშიც უნდა მომხდარიყო, — იტყვის ამხანაგი მკითხველი! ერთი შეხედვით ეს მართალია, ამხანაგო მკითხველო, მაგრამ მარქსისტულ-ლენინურ დიალექტიკის თვალსაზრისით, საკითხის ამგვარად დაყენება არ იქნება სავსებით სწორი, რადგან ეკონომიკის სფეროში მომხდარი გარდატეხა არ იწვევს უშუალო გარდატეხას და ცვლილებას ზედნაშენში. ჩვენში ზედნაშენში მოხდა გარდატეხა, მაგრამ ეკონომიკასთან შეფარდებით იგი არაა გათანასწორებული მასთან, რადგან გარდატეხა იდეოლოგიაში ყველაზე გვიან ხდება. აქედან, ეკონომიკის სფეროში მომხდარი გარდატეხა უშუალო ზეგავლენას არ ახდენს ზედნაშენზე, რადგან არსებობს მთელი რიგი საფეხურებისა, რომ ეს გარდატეხა განვითარდეს დიალექტიურად და მიაღწიოს იდეოლოგიის სფეროს. სწორედ ეს გარემოება ქონდა მხედველობაში ენგელსს, როდესაც ამბობდა: „ჩვენ ვაღიარებთ, რომ საბოლოო ანგარიშით ეკონომიური ურთიერთობა საზღვრავს საზოგადოებრივ განვითარებას... ეკონომიური ურთიერთობა საბოლოო ანგარიშით მაინც გადამწყვეტ როლს თამაშობს, რაც უნდა ძლიერ ახდენდა თავის გავლენას სხვა პოლიტიკური და იდეოლოგიური ჰირობები: ეკონომიური ურთიერთობა წარმოადგენს მუდამ გაუწყვეტელ ძაფს, რომლსაც მივყევართ მოვლენის ნამდვილ გაგებამდე“.

აღმოჩნდა ხალხი, რომელიც მარქსიზმის ამ სწორ და უტყუარ დებულებას უკეთებს რევინიას და თავისებურად იგებს მას. აქ ენგელსი გარკვევით ლაპარაკობს, რომ ეკონომიკა ერთადერთ განსაზღვრულ ფაქტორად არ მიგვაჩნია, არამედ ზედნაშენის საბოლოო განსაზღვრაც, რომელსაც იგი დიალექტიური განვითარების პროცესების საშუალებით მიაღწევს. ცნობილი მექანიკტი, მენშევიკურ იდეების მატარებელი პროფ. ვ. პერევერზევი ფიქრობს, რომ ბაზისი, საწარმოო ძალთა განვითარება უშუალოდ ახდენს ზეგავლენას ზედნაშენზე. მან მხედველობიდან გამოუშვა განვითარების დიალექტიური პროცესები. აი, რას წერდა იგი: „ლიტერატურა, — ამბობს პერევერზევი, — წარმოადგენს ისეთსავე ზუსტ ზედნაშენს ეკონომიკაზე, საწარმოო პროცესზე, როგორც ყველა სხვა ზედნაშენებზე“.

აქ, როგორც ვხედავთ, პერევერზევს ზედნაშენი უშუალოდ ყოველგვარ დიალექტიურ განვითარების გარეშე მიაჩნია ეკონომიკიდან გამომდინარედ, რაც ძირშივე შემცდარია. მარქსიზმი ბაზისისა და ზედნაშენის ასეთ ურთიერთობას ერთი წუთითაც ვერ დაუშვებს, რადგან მას ნამდვილ ჭეშმარიტ მარქსიზმთან არავითარი საერთო არ ღარჩენია.

თუ ყოველივე ამის შემდეგ ჩვენ შევთანხმდებით იმაში, რომ სოციალ-ეკონომიურ ფორმაციაში მომხდარი გარდატეხა ჯერ კიდევ არ დასრულებულა ზედნაშენში, არამედ იგი ამჟამად მიმდინარეობისა და განვითარების პროცესშია, მაშინ არავისათვის სადავო არ უნდა იყოს ის ფაქტი, რომ ჩვენს ქვეყანაში მომხდარმა ცვლილებებმა, რომელიც მიმართულია ძველი ქვეყნის რადიკალურად გარდაქმნისაკენ, თავისებური ცვლილებები უნდა გამოიწ-

ვიოს ადამიანთა ყოფა-ცხოვრებაში, რადგან ყოფა-ცხოვრებაც ისეთივე სახის ზედნაშენია, როგორიც სხვა. ადამიანის ფსიქოლოგიაში დღეს მნიშვნელოვანი გარდატეხა იწყება, ვიწრო ბურჟუაზიულ ინდივიდუალიზმის სალტეები იმსხვრევა, კოლექტიური ყოფა თავისებურ ზეგავლენას ახდენს მასში შემავალ ადამიანებზე. ხდება შეჯახება ძველსა და ახალს შორის, ამ ბრძოლაში გამარჯვებული უკანასკნელი გამოდის. ახალი ადამიანი ძველთან ბრძოლაში უნდა დაიბადოს. ეს ბრძოლა ჯერ არ დამთავრებულა. ახალი ადამიანი ყალიბობის პროცესშია. გარდატეხა ზედნაშენში დაიწყო. იგი მთლიანად არ მომხდარა და არც დასრულებულა. ძველი ყოფის ტრადიციული ჩვევები ჯერ კიდევ მრავლად შეგვხვდება იმ ადამიანებში, რომლებსაც ზოგჯერ შეცდომით ახალ ადამიანებს ეძახიან (როგორცაა ყოველი დამკვრელი მუშა, და სხვა).

ამ სტრიქონების წაკითხვის შემდეგ, ყოვლად შეუძლებელია მკითხველი ერთგვარ გაუგებრობაში არ ჩავარდეს და ერთხელ მაინც არ დაუსვას კითხვა თავის თავს. კეთილი და პატროსანი, — ამხანაგო, თქვენ უარყოფთ ცოცხალ ადამიანს და ახალი ადამიანის არსებობას დღეს — მაშ ვინ არიან ის დამკვრელი მუშები, ვინ არიან ბაქოს პროლეტარები, რომლებმაც ნავთის გეგმა ორ წელიწად ნახევარში შეასრულეს? განა ესენი არ არიან ახალი ადამიანები? არა, ამხანაგო მკითხველო, ისინი ჩამოყალიბებული ახალი ადამიანები არ არიან. ისინი მოწინავე ადამიანები არიან და დღეს მოწინავე ადამიანის გარეშე არც შეიძლება არსებობდეს სხვა ადამიანი. მოწინავე ადამიანი არის გარდამავალი საფეხური ახალ ადამიანისაკენ, რადგან მოწინავე ადამიანების ყოფნის დროს უნდა მოხდეს ადამიანის ყოფა-ცხოვრების რეკონსტრუქცია,

ბაქოს პროლეტარიატი ხუთწლედის გმირები — მოწინავე ადამიანები არიან. იმდენად, რამდენადაც ისინი მოწინავე დამკვრელნი არიან ქარხანაში, იმდენადვე არასახარბიელო მდგომარეობა აქვთ მათ კერძო ყოფა-ცხოვრებაში, ოჯახში.

მოწინავე ადამიანები არიან ელემენტები ახალ ადამიანისა. მათში დროთა სვლაში უნდა ჩამოყალიბდეს და შეიქმნეს ნამდვილი, ჯანსაღი ახალი ადამიანები. ზემონათქვამიდან არავინ არ უნდა გამოიტანოს ისეთი დასკვნა, თითქოს ჩვენ უარვყოფდეთ ახალი ადამიანის შექმნის აუცილებლობას. ეს შეცდომა იქნება. თუ ჩვენ ახლა ვიცავთ იმ აზრს, რომ არ არის ახალი ადამიანები, ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ უარვყოფთ ახალი ადამიანის შექმნის მომენტს. პირიქით, ახალი ადამიანი უნდა შეიქმნას.

ხუთწლედის მესამე გადამწყვეტი წელი თუ ნების უკანასკნელი პერიოდია, თუ ჩვენ ამ წელში უნდა შევძლოთ კაპიტალისტური კლასის ფესვების განადგურება, იქმნება მეტად ფართო პირობები ახალი ადამიანის ჩამოყალიბებისათვის. ჩვენი დღევანდელი დამკვრელები, გამგონებლები მოწინავე ადამიანები არიან. ახალი ადამიანი კიდევ, ვიმეორებ, შეიძლება შეიქმნას და დაიბადოს მხოლოდ და მხოლოდ ძველთან ბრძოლაში, სასოფლო-მეურნეობის რეკონსტრუქციის, კულტურულ რევოლუციის მოხდენის და ყოფაცხოვრების რეკონსტრუქციის პერიოდში. ჩვენი ეპოქის ადამიანად დღეს შეიძლება ჩაითვალოს მოწინავე ადამიანები, ხუთწლედის გმირები. სასოფლო ეკონომიკის დარგში მომხდარი ცვლილება არ ნიშნავს უცებ, თავისთავად — ერთი ხელის მოსმით ახალი ადამიანის შექმნას და გარდატეხის მოხდენას ზედნაშენში, რადგან

ბაზისიდან ზედნაშენამდე გარკვეული სახის საფეხურებია, ამ საფეხურების გაუვლელად ახალი ადამიანი არ შეიქმნება. ეგ საფეხურები ჩვენ არ გაგვივლია. დღეს მხოლოდ ახალი ადამიანის შექმნისათვის ნიადაგი იწმინდება. ჩვენი საბრძოლო ამოცანაა—ბრძოლა ახალ ადამიანისათვის!

ძველსა და ახალს შორის სამკედრო-სასიცოცხლო ბრძოლა მინდინარეობს; სოციალისტურ სექტორის მძლავრი შეტევა კაპიტალისტურზე—ჩვენს სასარგებლოდ მთავრდება.

ყოველივე ეს ამსხვრევს და მიწასთან ასწორებს ძველი ყოფა-ცხოვრების ნარჩენებს, ტენდენციებს და ტრადიციებს.

სოციალისტურ ეკონომიკამ, ბაზისმა უნდა შექმნას სოციალისტური ზედნაშენი, ეს პირობა კი სავსებით უზრუნველყოფს ახალი ადამიანის შექმნის საკითხს.

უარაჩოღელთა ძმადნაშიცი

ყოველ პროლეტარული მწერლის საბრძოლო ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ მხატვრულ ტილოებზე შესძლოს, გვიჩვენოს ჩვენი დროის ადამიანები. პროლეტარულმა მწერლობამ კი დღემდე ეს ვერ შესძლო და სწორედ აქედან გამომდინარეობს პროლეტარული მწერლობის რეკონსტრუქციის პერიოდიდან ჩამორჩენილობა.

პროლეტარულმა მწერლობამ უნდა გვიჩვენოს მხატვრულ ტილოზე დღევანდელი დღე თავის კლასობრივი გამძაფრებით; პროლეტარულმა მწერლობამ უნდა გვიჩვენოს მოწინავე ადამიანები, ადამიანები სოციალიზმის დღეებისა, მაგრამ ჯერ-ჯერობით მათ ეს ვერ შესძლეს.

ახალი ყოფაცხოვრებისათვის ბრძოლა პროლეტმწერლობისათვის გადაუდებელი ამოცანაა. ბრძოლა ახალი ყოფა-

ცხოვრებისათვის, ეს იგივე ახალ ადამიანისათვის ბრძოლაა, მაგრამ პროლეტარული მწერლობის ჭმრავლესობამ ეს ვერ გაიგო, ვინაიდან მას ჯერ კიდევ არა აქვს სავსებით გამოყენებული დიალექტიურ მატერიალიზმი, როგორც ერთად-ერთი უტყუარი მეთოდი. ბრძოლა დიალექტიურ მატერიალიზმის მეთოდისათვის, აი რა უნდა იყოს ყოველი პროლეტარული მწერლისათვის ძირითადი საბრძოლო ამოცანა. თუ დღემდე პროლეტარულმა მწერლობამ ვერ შეძლო წინამედროვე თემატიურ მასალაზე მუშაობა და მისი სათანადოდ გაშლა — ეს მეთოდის უფარვისობას მიეწერება. ყოვლად შეუძლებელია მხოხავ-ემპირიზმის და ფაქტების მშრალი რეგისტრაციით გვიჩვენოს დღევანდელი დღის ადამიანები. მოგვეცით დღევანდელი ახალი ყოფა თავისი ადამიანებით, თავისი წინააღმდეგობებით, — ასეთია ჩვენი მოთხოვნა პროლეტარულ მწერლობისადმი. პროლეტარული მწერლობის მნიშვნელოვანმა ნაწილმა დიალექტიურ მატერიალიზმის მეთოდის არა სათანადოდ გამოყენებით ვერ შესძლო დღევანდელი დღის ადამიანების ჩვენება; სამაგიეროდ, პროლეტარული მწერლობა უხვად დაიტვირთა ზედმეტ, რევოლიუციის მიერ გაბითურებულ ადამიანებით. კერძოდ, ისეთი მნიშვნელოვანი პროლეტარული მწერალი, როგორცაა ელ. პოლუმორდვინოვი, ვერ იძლევა თანამედროვე ტიპებს; სამაგიეროდ იგი მზადაა მოგვეცეს რამდენიც გნებავთ, იმდენი ზედმეტი ადამიანები. ეს გარემოება უარყოფითი მოვლენაა. პროლეტარული მწერალი ეპოქის საჭიროებას ფეხდაფეხ უნდა მიყვებოდეს და არა ბორძიკობდეს და მიჩანჩალობდეს ბრძოლის დიდ გზაზე. მაგალითად ვის რად ესაჭიროება ელ. პოლუმორდვინოვის მიერ დახატული ყარაჩოლელთა ტიპები. ელ. პოლუმორდვინოვი მხატვრულ შემოქმედებაში ყარაჩოლე-

ლთა ძმათნაფიცად გადაიქცა. მისი თემატიური მასალა მარტოოდენ ბურჟუაზიულ დათენთილ სიყვარულის უშინაარსო რომანტიკა და ყარაჩოღელებია. კითხულობ პოლუმორდვინოვის „ვერცხლის ქამარს“ და მოელი, რომ მწერალი ამ თანამედროვე დღეზე და მის ადამიანებზე ლაპარაკობს, მაგრამ იმედი ცრუვდება: პოლუმორდვინოვს თურმე ეს არ აინტერესებს! მას აინტერესებს ის, რაც საზოგადოების პროლეტარულ ნაწილისთვის მიუღებელია და უინტერესო. ვის რად ჭირდება, ან ვინ უნდა გაართოს ელ. პოლუმორდვინოვმა ყარაჩოღელ ფირანას „ქობტა“ ცეკვით და კარტის თამშის აღწერით. ან ვის აინტერესებს ფირანას ტრადიკული სიკვდილი ქორწილის დღეს ქალის გულისათვის? რად სჭირდება პოლუმორდვინოვს ასეთი დრამატიზმები, პოპულარობის ეს იაფფასიანი საშუალებანი? მაგრამ ყოლივე ეს გვეუბნება იმას, მწერალს აკლია კლასიური სიმტკიცე და მასზე უცხო კლასის იდეოლოგიის ზეგავლენა ჯერ კიდევ საკმაოა.

„ვერცხლის ქამრის“ შემდეგ გადაშლი „ლურჯ სუფრას“ და თვალწინ კიდევ ყარაჩოღელთა და მთაწმინდაზე მოქეიფეთა „თვალწარმტაცი“ სურათები იშლება. ყოჩების ჭიდაობა, ზურნის ჭყიპინი, ქუჩური სიმღერები და სხვა. გადაშლი მეორე გვერდს და თვალწინ სისხლიან დანების ტრიალი წარმოგიდგება.

ქალის გულისთვის ფირუზი კლავს ლევანს. ფირუზი მკლელობას არაფრადაც არ აგდებს.

— გაიქეცი, ეუბნებიან ამხანაგებს ფირუზას.

— რად უნდა გავიქცე, მე ქურდულად არ დამირტყია. მილიციონერი ძოვიდა.

— დანა გადმომეცი, — შეყვირა მრისხანედ.

— დანა მკერდში დაუტოვე, — ეს იყო ფირუზას პასუხი მილიციონერის შეკითხვაზე. აქ მკითხველი გრძნობს, რომ მთელი სიმპატია ავტორისა ფირუზისაკენაა. ასეთი შემთხვევითი არაა ელ. პოლუმორდვინოვის შემოქმედებაში. შემთხვევითობა არც შეიძლება არსებობდეს, პოლუმორდვინოვი გარკვეული ფენის მძლავრ წნევის ქვეშ იმყოფებოდა, რომელსაც ასეთი სახის განწყობილებები არ შეიძლება შემთხვევით მოდიოდეს. პოლუმორდვინოვს არა აქვს თავისი შემოქმედებაში მომარჯვებული დიალექტიური მატერიალიზმის მეთოდი და მის უბედურებაც სწორედ ამაშია. მას არ ესმის და არ იცის დიალექტიკის ელემენტარული კანონის გამოყენება მხატვრულ შემოქმედებაში. აღნიშნული მდგომარეობა პოლუმორდვინოვის შემოქმედებაში დღესაც გრძელდება. მოვლენების წვრილბურჟუაზიულ თვალეზით ათვისება პოლუმორდვინოვს სისტემად გადაექცა. მისი თემატიური მასალა ძალზე შემოზღუდულია, რომელიც ვერ ცილდება ბურჟუაზიული სიყვარულის გაშიშვლება — რომანტიკას. აღნიშნული თემატიკის ირგვლივ პოლუმორდვინოვი ბოლო ხანებშიც ტრიალებს. მისი უკანასკნელი მხატვრული ფაქტები, როგორცაა „მთავრისა“, „ქვეყანა მიდის“ და სხვა, სიყვარულის სამკუთხედის ირგვლივ ტრიალებს. ელ. პოლუმორდვინოვმა ჯერ კიდევ შვერ ესძლო თანამედროვე ადამიანების ჩვენება, სამაგიეროდ, მის მოთხრობებში მდიდრადაა წარმოდგენილი ზედმეტ ადამიანთა კოლექციები. ბოლოს და ბოლოს უნდა დაისვას საკითხი პროლეტარულ მწერლობაში ზედმეტი ადამიანების თემატიკის მოხსნის შესახებ. ზედმეტ ადამიანებზე და წარსულ თემატიკაზე დღეს უმთავრესად მომაკვდავი კლასის მწერლები მუშაობენ. პროლეტარულ მწერლობაში ეს აიხსნება ამ უცხო

კლასის მწერლობის მძლავრი ზეგავლენით. კერძოდ, ვის რად აინტერესებს ელ. პოლუმორდვინოვის „ქვეყანა მიდის“, რომელიც მხოლოდ მარტო რევოლუციის მიერ უარყოფილ ადამიანის ცხოვრებასა და თავგადუხსავლის ირგვლივ ტრიალებს? ცხადია საზოგადოების ჯანსაღ პროლეტარულ ნაწილისათვის ეს ინტერეს მოკლებულია, მაგრამ პოლუმორდვინოვი ხომ საზოგადოების ამ ფენისათვის არ წერს? ეს რომ ასეა, ამას ერთხელ კიდევ ზედმეტად მისი უკანასკნელი მხატვრული ნაწარმოები „მთვარისა“ ამტკიცებს.

ხევსური ქალი — მთვარისა, რომელიც ქალაქში პირველად ჩამოვიდა, სასწავლებელში ღრმად დაეწაფა სწავლა-განათლებას, მაგრამ, წარმოიდგინეთ, ის რამდენიმე ხნის შემდეგ „შეჯაჭვულ იქნა სიყვარულის მძლავრ სალტეებით“. ყოველ შემთხვევაში, მე ასეთი აზრი გამოვიტანე აღნიშნულ ნაწარმოებიდან. პოლუმორდვინოვმა ნაცვლად იმისა, რომ გვიჩვენოს, თუ როგორის თანდათანობით იშლებოდა ძველი ფსიქოლოგია ხევსურ ქალ მთვარისაში იგი საწინააღმდეგოდ ამისა, დაუბრუნდა თავის ძმად ნათიც გაცვეთილ თემატიკას და მთვარისაც შავ „თვალებით“ მოხიბლულ ადამიანთა რიცხვში ჩასთვალა. პოლუმორდვინოვმა დიდი „ერუდიციით“ დაიწყო მთვარისას გარეგნული მხარის აღწერა თავის მოთხრობაში. მას მხედველობიდან გამოორჩა ისეთი „პატარა“ ფაქტი, როგორიცაა, თუ რა ზეგავლენა მოახდინა მთვარისაზე ქალაქის კულტურამ. საერთოდ, ასეთი რამეები პოლუმორდვინოვისათვის ხომ ზედმეტადაა მიჩნეული? ჩვენ კი წინააღმდეგ ვფიქრობთ, რომ დღევანდელ პერიოდში ყოველი ფაქტი პროლეტარულ მწერლის მიერ ბოლშევიკურად უნდა იქნეს ათვისებული. დღეს ჩვენ გვაინტერესებს

არა სიყვარულის გაცვეთილი რომანტიკა, არა ყოჩების ჭიდაობა და ზურნის ჭყიპინი მთაწმინდის კალთებზე, არამედ სიმღერა სოციალიზმის დღეებზე, სიმღერა ჩვენს მშენებლობაზე.

პროლეტარული მწერლები ამას მხოლოდ მაშინ შესძლებენ, როცა უარყოფენ და დაარღვევენ იმ უხეიროდ დაკანონებულ აზრს, ვითომც სიყვარულის გარეშე არ შეიძლება შეიქმნეს რაიმე მხატვრული ნაწარმოები. — ეს ძალზე უხეირო მოსაზრებაა. პროლეტარული მწერლები ასეთ განწყობილებებს ძირითადად უნდა დაუპირდაპირდენ.

ჩვენ ერთხელ კიდევ ვაყენებთ საკითხს — ზედმეტი ადამიანების განდევნის შესახებ პროლეტარულ მწერლობის საზღვრებიდან. ბოლოს და ბოლოს პროლეტარული მწერლობა არც სიძველეთსაცავი და არც მომაკვდავი კლასის მუზეუმი. ეს ყველას უნდა ესმოდეს, მით უფრო ჩვენს პროლეტარულ მწერლებს.

რაც შეიძლება ცოტა ლაპარაკი და მეტი საქმე! პროლეტარულმა მწერლებმა უნდა შესძლონ დღევანდელი დღის თემატიურ მასალაზე მუშაობა. ჩვენ უნდა დავინახოთ პროლეტარულ მწერლის ყოველ ნაწარმოებში კომუნისტი, კომავშირელი, პიონერი და საერთოდ ჩვენი დღის ადამიანები და არა მთაწმინდის საეჭვო ხალხი.

პროლეტარული მწერლები ამას მხოლოდ მაშინ გააკეთებენ, როდესაც სათანადოდ გამოიყენებენ დიალექტიური მატერიალიზმის მეთოდს. ამას მხოლოდ ჯანსაღი პროლეტარული მწერლები შესძლებენ და არა ყარაჩოლელთა ძმადნაფიცები.

პროლეტარული მწერლობა ახალ ყოფა- ცხოვრებისათვის ბრძოლაში

სრულიად მართალი იყო ამხ. კოსარევი. როდესაც
საკ. კ. კ. მეორე პლენუმზე პროლეტარული ლიტერა-
ტურის შესახებ ამბობდა: „მე ვფიქრობ, ცუდი არ
იქნებოდა, რომ რუსეთის პროლ. მწერალთა
ასოციაციის წარმომადგენლები მოსულ-
ყვნენ აქ. საკ. კომკავშირის ცენტრალურ კო-
მიტეტის პლენუმზე და განეცხადებიათ, რომ
ისინი მზად არიან ჩვენთან ერთად იმუშა-
ვონ, რათა შესცვალონ ასეთი მდგომარეობა
და თავისი პროდუქცია, რომელიც უმთავრე-
სად გათვალისწინებულია იმუშა-ახალგაზ-
რდობისათვის, შეუთანხმონ ლენინურ კომ-
კავშირს. ამის გარეშე რუსეთის პროლეტა-
რული მწერალთა ასოციაცია გადაიქცევა
რადაკლიტერატურულაკადემიად, რომელიც
ჩამოშორებული იქნება მკითხველთა მასას“.
მართლაცდა: პროლეტარულმა ლიტერატურამ დღემდე
ვერ შესძლო მხატვრულ ტილოებზე კომკავშირის მოცემა.
კომკავშირს აქვს თავისი ისტორია; მას აქვს გმირული
ბრძოლების მრავალი ეპიზოდები. კომკავშირი, პარტიას-
თან ერთად, აქტიურად იბრძვის სოციალისტურ მშენე-
ბლობის ფრონტზე; იგი ენერგიულ და შეუნელებელ ბრო-
ლას აწარმოებს ძველი ყოფა-ცხოვრების წინააღმდეგ ახალ
კომუნისტურ ყოფა-ცხოვრებისათვის. ყოველივე ამის
გადატანა და ასახვა მხატვრულ ტილოებზე აუცილებლად

საჭიროა. საჭიროა პროლეტარულმა ლიტერატურამ გვიჩვენოს კომკავშირი ძველ ყოფასთან ბრძოლის პროცესში, გვიჩვენოს დამკვრელი და მოწინავე კომკავშირლები, რომლებიც თავგამოდებით იბრძვიან ჩვენი ქვეყნის რეკონსტრუქციისათვის.

პროლეტარულმა მწერლობამ კი დღემდე ეს ვერ შესძლო. ბოლშევიკურ თვითკრიტიკის პრინციპის ქვეშ ჩვენ თამამად შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ პროლეტარულმა მწერლებმა ვერ გაიგო კომკავშირი, ვერ გაიგო ახალი ადამიანის ცნება, ვერ გაიგო ახალი ყოფა-ცხოვრებისა და ოჯახის პრობლემა და ისინი დამახინჯებულად მოგვცა მხატვრულ ფორმებში. ამის მაგალითები შრავლად მოიპოვება არა მარტო რუსულ პროლეტარულ მწერლობაში, არამედ ქართულშიაც.

ქართულმა პროლმწერლობამ ამ მხრივ ვერ შესძლო საკითხის მახვილი კუთხით დასმა, კომკავშირულ ყოფის ჯანსაღად და ობიექტიურად გადმოცემა. ამ ვარემოების დასადასტურებლად და უზრუნველსაყოფად საკმარისია გადაშალო რამდენიმე ნაწარმოები ჩვენი პროლეტარული მწერლობისა.

წინა თავებში გადაჭრით მოვითხოვდით ჩვენ პროლეტარული მწერლობისაგან ახალმოწინავე ადამიანის ჩვენებას მხატვრულ ტილოებზე, მაგრამ პროლეტარულმა ლიტერატურამ ეს დღემდე ვერ შესძლო! რატომ?—იკითხავს გაკვირვებით მკითხველი! ეს იმიტომ, რომ პროლეტარულ მწერლებს ჯერ კიდევ არ ესმით, თუ ვინ უნდა იყოს ან როგორია ახალი ადამიანი. ხოლო როდესაც რომელიმე საგანზე წარმოდგენაც არა გაქვს ადამიანს, იმ შემთხვევაში მასე მსჯელობა შეუძლებელია. ნაძალადევად ნამსჯელები და ფაქტების დამახინჯებულად წარმოდგენა იქნება.

ეს ითქმას სამწუხაროდ ქართველ პროლეტარულ მწერლობაზე, სახელდობრ ყოფა-ცხოვრების საკითხის ირგვლივ. ზოგიერთ პროლეტარულ მწერალს ახალი ადამიანის პრობლემა ესმის ძალზე პრიმიტიულად და მასზე ობივანტურ განწყობილებას ამჟღავნებს, ასე, მაგალითად, პროტლ-მწერალ ელ. პოლუმორდვინოვმა არ იცის, თუ ვინაა, ან ვის უნდა დაუძახოს ახალი ადამიანი. პოლუმორდვინოვის მოთხრობა „შაშილარ“ — ში ასეთ ადგილს ვხვდებით:

— ბათირ!.. ბათირ!.. (მოოხრობის მთავარი გმირის სახელია. კ. მ.)

— რა გინდა, ვინ ხარ?..

— როგორ თუ რა მინდა, მე ავტორი ვარ, რას შვრები, კაცსა ჰკლავ?

— ღირსია და ვკლავ.

— ბათირ! ეგ შენ არ შეგშენის. მთელი თემი შენ შემოგცქერის, მაგალითს შენგან იღებს და შენ კაცი მოჰკლა, რა უნდა სთქვან, თითონ ხომ უარესს იზამენ?!

— არა, სასიკვდილო უნდა მოკვდეს, ვინც რა უნდა სთქვას.

— ხანჯალი ჩააგე, ბათირ, ნუ გავიწყდება, რომ შენ ჩემი სურვილების ამსრულებელი ხარ. მე მინდა შენ ახალ ადამიანად გამოგიყვანო, მთელ თემში პირველობა მოგანიჭო და შენ კი სჩადიხარ იმას, რასაც ყოველი სვანი ჩაიდენდა.“

ასე ესმის ელ. პოლუმორდვინოვს ახალი ადამიანი. სიცილმორეულად მეცოდება ადამიანს-მწერალს, როდესაც ასე უხერხემლოდ წერს და ასეთ უსუსურ მოსაზრებებს გამოთქვამს. ნუთუ ასე უნდა გავიგოთ, ამხ. მწერალო, ახალი

ადამიანი? ნუთუ ამოღებულ ხანჯალის ქარქაშში ჩაგება ახალ ადამიანისათვის ბრძოლ? საიდან მოიგონა პოლუმორდვინოვმა, რომ ბათირი ახალი ადამიანია? მაგრამ... წარმოიდგინთ, ბათირი ავტორის სურვილების ამსრულებელია.

ავტორის წადილია იგი ახალ ადამიანად გამოიყვანოს! კეთილი და პატიოსანი! კარგია ამხ. პოლუმორდვინოვო ახალ ადამიანად უნდა გამოიყვანოს, რომ ეუბნები ბათირს, თუ არ არის საიდან უნდა გამოიყვანო ახალ ადამიანად? პურის ცომი ხომ არ არის, რომ ფორმაში ჩადებული რა ფორმისაც გინდა, იმ ფორმის პური დააცხო? ასე წერა სირცხვილია. მართალია, ბათირი იბრძვის ძველი და უკულტურო სვანეთის ფრონტზე, იბრძვის სვანურ მავნე ადათ-წესების წინააღმდეგ, რომელსაც გზადაგზამთელი რიგი დაბრკოლებისა ხვდება, მაგრამ ბათირი თვითონ არაა თავისუფალი სვანურ ტრადიციებიდან. მაშ, რასნიშნავს გევას მიმართ ხანჯლით გასვლა ბრძოლაში? მიუხედავად იმისა, რადგან ბათირმა გევას მიმართ სასიკვდილოდ ამოწვდილი ხანჯალი ქარქაშში ჩააგო, პოლუმორდვინოვს იგი ახალ ადამიანად მიაჩნია, რადგან მას ამის სურვილი აქვს. მაგრამ სურვილებით, მარტოოდენ წადილით არფერი კეთდება!

პოლუმორდვინოვის მიერ ახალ ადამიანის ასე ყალბათ გაგება შემთხვევითი არაა. ანდა რა მოეთხოვება ისეთ მწერალს, რომელიც მთელი თავის შემოქმედების მანძილზე მხოლოდამხოლოდ ზედმეტ და ცხოვრებისაგან უარყოფილ ადამიანებს ხატავს? პოლუმორდვინოვის მიერ გაგებულ ახალ ადამიანს არავითარი საერთო არ აქვს ნამდვილ ახალ ადამიანთან! ჯერ უნდა მოხდეს ძველი ყოფის გარდაქმნა, მისი რეკონსტრუქცია და შემდეგ კი ახა-

ლმა მდგომარეობამ შექმნას ახალი ზედნაშენი, ახალი ადამიანი. პოლუმორდვინოვი კი საკითხს პირუკუ, არა მარქსისტულად აყენებს. სწორედ საკითხის ამ არა სწორ ინტერპრეტაციიდან და დაყენებიდან გამომდინარეობს ის არა სწორი დასკვნები და შედეგები, რომელიც პოლუმორდვინოვმა თავის შოთხრობაში გამოიტანა ახალი ადამიანის შესახებ. პოლუმორდვინოვის ასეთი მოქმედება მაგალითის მიმცემი უნდა იყოს სხვა პროლეტ მწერლებისათვის, რათა მათაც არ დაუშვან ასეთი უხეში შეცდომა და ახალი ადამიანი არ დაინახონ ელამი თვალებით.

ახალ ყოფა-ცხოვრებისათვის ბრძოლა ისევე გადაუდებელია პროლეტარულ მწერლებისათვის, როგორც სხვა აქტუალურ თემებისა, მაგრამ, როგორც ზევით არა ერთხელ აღვნიშნეთ, პროლეტარულმა ლიტერატურამ ჯერ კიდევ ვერ უზრუნველყო ნიადაგის მომზადება ახალ ყოფა-ცხოვრებისათვის. თუ ახალ ყოფისათვის მებრძოლთა მოწინავე რიგებში პარტიულები და კომკავშირლები დგანან, რომლებიც პრაქტიკულად აწარმოებენ ყოველდღიურ შეტევას ძველ უკულტურობაზე, სამაგიეროდ იმ მებრძოლმა ადამიანებმა ვერ ნახეს ადგილი, მათ ვერ ვხედავთ პროლეტარულ მწერლობაში. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ამ მიმართულებით პროლეტარული მწერლობის მნიშვნელოვანმა ნაწილმა საკითხი დაამახინჯა.

ჩვენ ზემოთ ლაპარაკი გვქონდა ელ. პოლუმორდვინოვის მიერ უცნაურად გაგებულ ახალ ადამიანის შესახებ, მაგრამ საკითხი მარტო ამით არ ამოიწურება. პოლუმორდვინოვს გვერდს უმშვენებს მთელი რიგი პროლეტარული მწერლებისა, რომლებმაც საგსებით დაამახინჯეს კომკავშირული ყოფა-ცხოვრება. კერძოდ ძლიერმა პოეტმა კ. ლორთქიფანიძემ ამ მხრივ საკმაოდ მარცხი განიცადა, და-

მარცხდა კ. ლორთქიფანიძე, როგორც „ხავსში“, ისე „პირველ დედა“-ში კ. ლორთქიფანიძემ ვერ შესძლო საკითხის სწორი კუთხით დაყენება და, აქედან გამომდინარე, არცაა გასაკვირველი ის უარყოფითი დასკვნები, რომელიც აღნიშნულ ნაწერებიდან გამომდინარეობს. მთავარი, რაც წითელი ზოლივით მიყვება კ. ლორთქიფანიძის საყოფაცხოვრებო მოთხრობებს, ის კომკავშირის ორგანიზაციაში უარყოფით და მახიჯ მოვლენების გადიდებულად ჩვენება და უპერსპექტივობაა. აქვე არ შეიძლება ხაზი არ გავუსვათ იმ გარემოებასაც, რომ კ. ლორთქიფანიძის მიერ მოცემული კომკავშირლები აქტიურად მებრძოლნი არიან ახალი მოდემის წინააღმდეგ. არ ვიცი თუ ჩვენ ეს რას ნიშნავს, ან საიდან გამომდინარეობს, მაგრამ ფაქტი ფაქტად რჩება: კ. ლორთქიფანიძემ კომკავშირის ორგანიზაცია და მისი ცალკეული უჯრედები დაგვიხატა და მოგვცა შავი ლაქებით. ჩვენ არ უარყოფთ იმ ფაქტს, რომ კ. კ. ორგანიზაციაში აღგილი აქვს ზოგჯერ ყოფით გახრწნილებას, დამახინჯებებს, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ კ. კ. ორგანიზაცია ამ მახიჯ მოვლენების წინააღმდეგ არავითარ ბრძოლას არ აწარმოებდეს. ჩვენ ვამბობთ, რომ გვაქვს ნაკლი, ხშირად სერიოზულიც, მაგრამ გვაქვს საშვალეებიც მის დასაძლევად. კ. კ. როგორც ლენინურ თაობისათვის, არ არსებობს დაუძლეველი სიძნელე. ეს კი ჩვენი პროლეტარული მწერლობისათვის გაუგებარია. კერძოდ, კ. ლორთქიფანიძის რომანი „ხავსი“ და „პირველი დედა“ აღნიშნულის ჩინებული დადასტურებაა, განსაკუთრებით ჩვენ გვინდა მკითხველების ყურადღება შევაჩეროთ უკნასკნელ მოთხრობაზე. მაგრამ სანამ მასზე გადავიდოდეთ უშუალოდ, მანამ ორიოდე სიტყვა „ხავსზე“.

„ხ ა ვ ს“ — შ ი კ. ლორთქიფანიძე კომკავშირულ ცხოვრების აქტუალურ საკითხს ეხება. კომკავშირელი გუგა როგავა, ლორთქიფანიძეს რომანის მთავარ გმირად ყავს გამოყვანილი. იგი მას კომკავშირელთა რიგებში ყავს. აქვე მის გვერდით მოცემულია კლასიურად უცხო წრიდან გამოსული მერი, რომელიც ბოლოს გუგას ცოლი შეიქმნება. უნდა აღინიშნოს, რომ ობივატელ ქალისათვის გუგა როგავამ დატოვა ყველაფერი, დატოვა და უარყო თავისი კლასიური პრინციპები, ჩამოცილდა ორგანიზაციას და მერისთან ერთად გაიხიზნა შორს სადღაც მიუვალ მთებში. უნდა აღინიშნოს, რომ უდავოდ შემცდარია კ. ლორთქიფანიძე, როდესაც გუგას მსგავს მერყევ ელემენტებს ჯიბეში კომკავშირის მანდატს უდებს. გუგა როგავა ყოველგვარ აქტუალობისა და ინციატივისაგან დაცლილი ადამიანია; იგი სულით ავადმოყოფია, ხოლო ლორთქიფანიძე უნდა იცოდეს ის ამბავი, რომ სულით ავადმოყოფს არ შეუძლია შექმნას ახალი ოჯახი.

როგორ უნდა შექმნას ახალი ოჯახი გუგა როგავამ, როდესაც მან თავისი ახალგაზრდა ბავში მიწაზე დაანარცხა და სიცოცხლეს გამოასალმა? როგორ შეიძლება ასეთი ადამიანი იყოს კომკავშირის ორგანიზაციაში? დასასრულ, ავტორი ისეთი ფერებით ხატავს, რომ მკითხველს გუგას უსახავს, როგორც თავდაპირველ მებრძოლს, აქაა სწორედ თვით მწერლის კლასიური მერყეობა, უნ ე ბ ი ს ყ ო ფ ო ბ ა ; ა ქ ა ა ს წ ო რ ე დ მ ძ ს ი და ბ ნ ე უ ლ ო ბ ა. მწერალმა ვერ შესძლო გუგა როგავას მოქმედების შეფასება ბოლშევიკურად, მან ვერ შეაფასა სათანადოდ გუგა როგავას წვრილბურჟუაზიული განწყობილებები და იგი ახალ ყოფაცხოვრების მებრძოლ ადამიანადაც გამოიყვანა. ეს შეცდომაა, რადგანც გუგას მსგავსი ნევრასტენი და პოლიტიკურად ავად-

მყოფი ხალხი კომკავშირის ორგანიზაციას არა ყავს; ეს კი როგორც პროლეტარული მწერალს, კ. ლორთქიფანიძეს უნდა ცოდნოდა.

„ჭიქა წყლის“ თეორიას როგორც კაცის სივარდის თეორიას (ლუნაჩარსკი) ჩვენ სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოვუცხადოთ. ლენინი „ჭიქა-წყლის თეორიის“ წინააღმდეგ სასტიკად ილაშქრებდა; და ჩვენ არ შეგვიძლია შეურიგდეთ ამ თეორიის ხალხს, ხოლო რომლებიც აღნიშნულ თეორიას იცავენ, არ არიან ნამდვილ კომუნისტები და კომკავშირლები.

„ჭიქა-წყლის თეორია“ პრაქტიკაში ნიშნავს პროსტიტუციისაკენ დაბრუნებას. კომკავშირმა, „ჭიქა-წყლის თეორიის“ წინააღმდეგ ერთი წუთითაც არ უნდა შეანელოს ბრძოლა, მაგრამ არსებობს და აღმოჩნდა ხალხი, რომლებიც „ჭიქა-წყლის“ პრაქტიკოსებს კომკავშირის ორგანიზაციაში ეძებენ.

კერძოდ კ. ლორთქიფანიძის „პირველი დედა“ ამ პლანითაა დაწერილი. ვინაა გაიანე, თუ არ ჭიქა-წყლის პრაქტიკოსი? ავტორმა ვერ შესძლო კომკავშირის ორგანიზაციის საღად ჩვენება. მან კ. კ. ორგანიზაციის დიდ წინაშეში შეიხედა მხოლოდ ჭეჭრუტანებიდან, რომელმაც მწერალი შეცდომაში შეიყვანა. კ. ლორთქიფანიძემ კ. კ. უჯრედები გადაგვარებულად და გახრწნის გზაზე დამდგარ უჯრედებად წარმოგვიდგინა, რომლებიც, მისი აზრით, არავითარ ბრძოლას არ აწარმოებენ ყოფის საკითხებში მოვლენების წინააღმდეგ.

არსებობს თუ, არა გაიანეები კომკავშირის ორგანიზაციებში? როგორც არა ერთხელ მითქვამს და ახლაც ვიმოერებ, არ არსებობს! გაიანე ახალგაზრდა პროსტიტუტკას ტიპია, რომელსაც არც შეიძლება რაიმე საერთო

ქონდეს ჯანსაღ კომკავშირულ ქალთან. მრავალი ამხანაგი სრულიად შემცდარია, როცა ფიქრობს, რომ გაიანე ძველი ყოფის მახინჯ მოვლენების წინააღმდეგ მებრძოლია. არავითარი ბრძოლა ძველის მიმართ, არავითარი ინტერესი ახალ ოჯახისადმი გაიანეს არ ახასიათებს. როცა ძველს ებრძვი, გაქვს პერსპექტივა ახლის შექმნისა. გაიანე კი უპერსპექტივო მებრძოლია, რომლის მთელი მუშაობა და მოქმედება მიმართულია იქეთკენ თუ როგორ გაიკეთოს აბორტი და როგორ მოიცილოს თავიდან პატარა ბავში. აი ამაში მდგომარეობს გაიანეს მთელი აქტივობა, მიუხედავად ამისა, ავტორის სიმპატია მაინც გაიანესაკენ იხრება; მან გაიანე თავდადებულ აქტიურ მომუშავედ გამოიყვანა.

„ხარბათ ჩაება გაიანე კომკავშირის მუშაობაში. საზოგადოებრივ არეს გაფართოვება თანდათან უნვითარებდა სასტიკ სიძულვილს ისეთ მოვლენათა მიმართ, რომელთაც შეეძლოთ მისი საქმიანობის შენელება, შევიწროვება. ერთ-ერთ ასეთ მოვლენად მიაჩნდა ქმარი, ოჯახი და როგორც შველი მონადირეს უფროთხოდა მამაკაცებთან დიდი ხნით კავშირს“.

თურმე გაიანე საზღვადოებრივ საქმიანობით ისე ყოფილა გატაცებული, რომ მას დავიწყებია ყველაფერი. თურმე იგი გაურბოდა ყველაფერ იმას, რაც ხელს უშლიდა თავის პრაქტიკულ საქმიანობას და ლორთქიფანიძის გადმოცემით, ერთ-ერთ ასეთი ხელის შემშლელთაგანი ყოფილა ოჯახი, ქმარი და მამაკაცთან დიდი ხნით კავშირი. სწორეთ აქ ვხედავთ ავტორის მთავარ შეცდომას. აღნიშნული მდგომარეობა ლაპარაკობს იმის შესახებ, თუ როგორ მახინჯად ესმის კ. ლორთქიფანიძეს ყოფა-ცხოვრების საკითხი კ. კ.

ორგანიზაციაში. თუ გაიანე მართლაც და მუშაობის ხელის შემშლელ პირობებს გაუბოდა, ვეკითხებით ავტორს: „აბორტები“ უშლიდა, თუ არა მას ხელს, და ეს გარემოება ასუსტებდა თუ არა მის ორგანიზმს? ვფიქრობთ, ეს გარემოება უფრო უშლიდა ხელს, ვიდრე ოჯახი და ქმარი.

გაიანეს უნდა ეზრუნა ახალ ოჯახისათვის, მაგრამ იგი „როგორც შევლო მონადირეს, უფრთხოდა მამაკაცებთან დიდი ხნით კავშირს“. უცნაური მსჯელობაა! ლორთქიფანიძეს უნდა ცოდნოდა, რომ „ცუდი კომუნისტია, ცუდი საბჭოთა მოქალაქეა, ცუდი მშენებელია ის, ვინც „ყვავილიდან ყვავილზე დაფრინავს“ და არ ზრუნავს მომავალ თაობაზე¹⁾. გაიანე სწორედ ადამიანთა ამ ჯგუფშია, რომელთაც არაფრად არ მიაჩნიათ ბრძოლა მოდემისათვის. მე კუთრიოზულად, დიდ გაუგებრობად და შეცდომად მიმაჩნია ის ამბავი, რომ ამხანაგებს გაიანე ახალ ყოფაცხოვრებისათვის მებრძოლად მიაჩნიათ, მაშინ, როდესაც მისთვის „სქესობრივი საკითხი ისეთივე მოთხოვნითაა დაგანიანია, როგორც პური, როგორც ჰაერი. ახალი და ნოყიერი პური, სუფთა და ჯანსაღი იყოს ჰაერი, ყველგან გაძლებს, ყველგან ისუნთქავს, და არ ესმის გაიანეს, რატომ აძალებს ყოველი მამაკაცი მასთან მხოლოდ ერთად ცხოვრებას, არ ესმის გაიანეს მათი საყვედურები და არც სცალია, რომ შეისმინოს“. უსათუოდ შემცდარია კ. ლორთქიფანიძე როდესაც ასე ფიქრობს. ჩვენ არ ვიცით კ. კ. ორგანიზაციის რომელი

1) ან. ლუნაჩარსკი. ახ. ყოფ. ცხოვრება. გვერდი 25,

2) ხაზი ყველგან ჩვენია. კ. მ.

უჯრედის კომკავშირელი ქალი ყავს კ. ლორთქიბანიძეს მხედველობაში გაიანეს სახით.

გაიანე მრავალ მამაკაცთან ცხოვრობს; მისთვის სქესობრივი საკითხი, სუფთა ჰაერი და თეთრი პურია. სწორედ აქ არის ავტორის მთელი დაბნეულობა. ახალ ოჯახისათვის მებრძოლი კომკავშირელი ქალი არც ისე „გულუხვი“ და ხელგაშლილი იქნება სქესობრივ საქმეში, როგორც გაიანე. მისთვის, სადაც კი წავა, ყველა ქმარია. აქ თოთიაური, იქ სოფლად თემკომის მდივანი და სხვა. რა მოსდევს ყოველივე ამას შედეგად გაიანეს მხრივ? მხოლოდ „აბორტი“ და ველური გრძნობა მომავალ თაობის განადგურებისა. მართალი იყო თოთიაური, როდესაც გაიანეს ეკითხებოდა:

— გაიანე, შენ მოწინავე, აქტიური კომკავშირელი ხარ; მაშასადამე, უნდა მოგზადონ რიგითი წევრებმა, რა გამოვა!

— არ მესმის რას ამბობ!

— შენ, რომ მოგზადონ, ოჯახს ერთიც ვერ შექმნის. ვისთვის ვშრომობთ? ჩვენ ივე ნაშრომს სამარეში ხომ არ ჩავიტანთ. კომკავშირელ ქალში, დედა არ უნდა ჩაკლას პარტიულობამ, აბორტებით მუცელ გამოგლეჯლი არ ნიშნავს კარგ კომკავშირელობას. ჩვენ არ გვინდა ასეთი მსხვერპლი, შვილიც გვინდა, გესმის! — და მართლაც რა გამოვიდოდა ან რა გამოვა გაიანეს რომ მიბადოს ორგანიზაციის რიგითი წევრებმა? გამოვა ის, რომ ყოფას, მომავალ თაობას ვერც ერთი მათგანი ვერ შექმნის. თოთიაურის არ იყოს აბორტებით მუცელ გამოგლეჯილ ქალს არ შეუძლია არც ახალი ოჯახის შექმნა და არც ორგანიზაციისათვის ნაყოფიერი მუშაობის წარმოება.

ოჯახისათვის ზრუნვა გაიანეს ყოვლად დაუშვებლად მიაჩნდა... „ჩვენ არ გვინდა ეს მსხვერპლი, რა მსხვერპლი! გაიანეს არასდროს არ უგრძვნია, რომ მას მსხვერპლი მოჰქონდა! აბორტი? შვილი... როგორც მოხსენებების კეთების დროს ვერ მოახერხებ სიმღერას, ისე მოუხერხებლად მიაჩნია დაოჯახება; ოჯახი საკანია. ყველამ, ვინც კი ისურვა ჩემი ქმრობა, პირველად ყოვლისა საზღვრები დამიდო და ტყვეობაში განმაცდევინა თავი. არ მინდა. მე მიყვარს საზოგადოებრივი მუშაობა. მე მიტაცებს ის და კიდევაც შევალევ ძალღონეს; ვინ წამართმევს ამის უფლებას (ეს მხოლოდ და მხოლოდ ავტორის ცარიელი ბრახუნი და ცარიელი რიტორიკაა. კ. მ.)

შვილი გვინდა, გესმის?-ვინ იძახის ამ სიტყვებს თოთიაურის სახით: ქმარი თუ კომკავშირი? აი დიღემა... გაიანესათვის.. მისთვის გაურკვეველია ვინ ეძახის მას შვილის შესახებ, ქმარი თუ კომკავშირი? დიახ, აქ თოთიაურის ენით მომავალი კომუნისტურ საზოგადოებისათვის თავდადებული მებრძოლი კომკავშირის ორგანიზაცია იძახის. მაგრამ გაიანესათვის ოჯახი საკანია და მერე მართალია ეს? ოჯახი თურმე მას სალტეებში აქცევს. კომკავშირელი ქალი თუ ნამაკაცი სწორედ მიტომამოწოდებული, რომ დალეწოს ძველი ოჯახური სალტეები და ზღუდები. კომკავშირლები კი მიტომ არიან მოწოდებული, რომ შექმნან ჯანსაღი კომუნისტური ოჯახი, რომელიც საფუძველს გამოაცლის და დაანგრევს ბურჟუაზიულ ოჯახს თავის ჩვევებით. თუ გაიანეს ქმრებმა სალტეების დადება მოუნდომეს, რატომ აოიბრძოდა იგი ამ

საღტეების დასაღეწად? მაშ რისთვისაა მოწოდებული კომკავშირელი ქალი და ისიც ისეთი აქტივისტი (თუ ავტორს დავუჯერებთ. კ. მ.) როგორც გაიანეა? მაგრამ ფაქტი-ფაქტად რჩება! არც გაიანემ და არც მისმა ავტორმა არ იცის თუ როგორ უნდა იბრძოლოს კომკავშირლებმა ახალ ყოფა-ცხოვრებისათვის. ეს რომ ცნობილი იყოს მაშინ გაიანეს ავტორი არ დაუყენებდა გადასაჭრელად საკითხს. ვინ ეძახის შვილის შესახებ მას თოთიაური, თუ კომკავშირი; როგორ ფიქრობს კ. ლორთქიფანიძე, უთაობოდ, ახალ მოდემის აღზრდის გარეშე შეიძლება რაიმეს გაკეთება? ცხადია, არა, გაიანე კი მოკლედ, რომ ვთქვად „კომკავშირელი პროსტიტუტკაა“. მართალი იყო ერთი ახალგაზრდა კომკავშირელი ქალი, რომელიც ერთ-ერთ სოფელში გაიანეს ლიტერატურულ გასამართლების დროს დამცველებს საჯაროდ პასუხობდა: „თუ კომკავშირელი ქალები მართლაც ისეთნი ვართ როგორც გაიანე, ან-და თუ ჩვენს რიგებში მართლაც გაიანეები გვყავს მაშინ მე მზადა ვარ დავტოვო კ. კ. ორგანიზაციაო.“ მე ვფიქრობ, რომ აღნიშნული კ. კ. ქალი მართალი იყო, რადგან მან გაიანეს ტიპში ვერავითარი ნათესაობა ვერ დაინახა.

ყოვლად წარმოუდგენელია, რომ ის უჯრედი, რომელშიც გაიანე ირიცხებოდა ჩავთვალოდ ნამდვილ ჯანსაღ კომკავშირულ უჯრედად, რადგან მისი წევრები ყველანი მოხულიგნონი არიან—დაწყებული უჯრედის მდივნიდან და გათავებული უბრალო რიგითი წევრით. გაიანეც ამ ორგანიზაციაში ირიცხებოდა. გაიანე როგორც იქნა გაყვა ცოლად გიდონს, რომელიც ზოგჯერ როგორც ცოლს სამართლიან მოთხოვნებს უყენებდა, მაგრამ გიდონი არ არის კომკავშირელი ქმარი; იგი დატყვევებულია ძველი

ბურჟუაზიული ოჯახის ტრადიციებით, გაიანეს კი ეს ტრადიციები უნდა გაენადგურებია, მაგრამ მან ეს ვერ შესძლო, ვერ შესძლო იმიტომ, რომ იგი იბრძოდა უორგანიზაციოდ, კომკავშირის გარეშე. გიღონის მეოხებით და ოჯახური საქმეებით გაიანე ჩამორჩა მიმდინარე პოლიტიკურ ცხოვრებას: კრებებზე იშვიათად დადის, მოაღწია კიდევაც მისი პარტიაში მიღების დრომ და მას აძლევენ მთელ რიგ პოლიტიკურ სახის კითხვებისას. ეკითხებიან ერთს — და იგი პასუხობს მეორეს. ეკითხებიან მემარჯვენეობაზე და იგი პასუხობს „მემარცხენეობაზე“. გაიანეს აქ საკმაოდ აწითლებენ. მან ახლა, ისე როგორც არას დროს, იგრძნო ოჯახის სუსხი — იგრძნო იმიტომ, რომ იგი უტრადიციო იყო, მას არ ქონდა გამოცდილება. აქ აღნიშნულ ნაწარმოებში ორ უკიდურესობასთან გვაქვს საქმე, რაც მწერალის მეთოდის უვარგისობას მიეწერება: ჯერ მოცემულია გაიანე — გატაცებული უჯრედის საქმეებით, რომლისათვისაც ის აბორტებს იკეთებს და მეორე მხრივ მოცემულია გაიანე ორგანიზაციულ მუშაობას ჩამოშორებული — კ. ლ. ო. რ. თ. ქ. ი. ფ. ა. ნ. ი. ძ. ე. ს. რომ აღნიშნული მოთხრობა დიალექტიური მატერიალიზმის მეთოდით დაეწერა, მაშინ მოთხრობის სიუჟეტურ განვითარებას ასეთ გამოუვალ ჩიხში არ შეიყვანდა. მოთხრობა დაწერილია მხოხავ ემპირიზმის საშვალეებით, რომელშიაც მარტო-ოდენ ფაქტების მშრალი რეგისტრაციაა მოცემული.

მიუხედავად ამისა, მოთხრობიდან შემდეგი ძირითადი მოსაზრების გამოტანა შეიძლება: ავტორის მთელი სიმპატია გადახრილია იმ გაიანესაკენ, რომელიც პირველ ხანებში ცხოვრობდა ლალად, თუ ვისთანაც მოესურვებოდა და პრაქტიკულად ანხორციელებდა „ჭიქა-წყლის“ თე-

ორიას, მისთვის სქესობრივი საკითხი სუფთა ჰაერი და თეთრი პური იყო, გვეუბნება ლორთქიფანიძე.

მრკლედ რომ ვსთქვათ კ. ლორთქიფანიძის სიმპატია „ჭიქა წყლის“ თეორიის პრაქტიკულად განხორციელებულ გაიანესკენაა; ვეკითხებით მწერალს: სად იყო კომკავშირის ორგანიზაცია, როდესაც გაიანე სქესობრივ საკითხს ასე ანარქიულად აწესრიგებდა? სად იყო საზოგადოებრივი აზრი რათა აღემალლებია ხმა იმ სოციალურ ბოროტების წინააღმდეგ, როგორც კერძოდ აბორტია? გაიანე ამ მხრივ ხომ სპეცია?! რა ჰქონდა მხედველობაში ყოველივე ამის შემდეგ კ. ლორთქიფანიძეს, როდესაც გაიანე ახალ ყოფაცხოვრებისათვის მებრძოლად ძიიჩნია? მაგრამ ყოველივე ეს ლაპარაკობს იმის შესახებ, რომ ჩვენი პროლეტარული მწერლები ჯერ კიდევ არ იცნობენ კომკავშირულ ორგანიზაციას.

კ. ლორთქიფანიძის ასეთი ტენდენციური მსჯელობა შემთხვევითი არაა. ტენდენციურია მთელი მოთხრობა ბოლომდე. მოთხრობაში კ. კ. ორგანიზაცია გამოყვანილია, როგორც უარყოფით ტიპების თავშესაფარი. მაგალითად ჩვენ არ გვესმის, თუ რას ნიშნავს ისეთი დაცინვა ორსულ გაიანეს მიმართ, რომელსაც კ. კ. უჯრედში სჩადიან? შეიძლება მართლაც არსებობდეს თითო-ოროლა გომბორები ჩვენს ორგანიზაციაში, მაგრამ სად არის ამხ. მწერალო კომკავშირის ჯანსაღი ნაწილი, რომელსაც გამანადგურებელი იერიშები მიაქვს ძველი უკულტურობის წინააღმდეგ. ნუთუ მთელი უჯრედი დასცინის გაიანეს და უძახის: დატყობია აქტივისტობა!

— გამეშხანებულხარ.

— მაგრე აქტიურად უჯრედში რატომ არ მუშაობ?! გადასძახებდენ გაიანეს და გამობერილ მუცელზე მიუთითებდნენ...

ვასკამ (კომკავშირელია. კ. მ.) წინ დაუდო ქალაქი.
გაიანემ ჰკითხა:

—რა არის?

ვასკამ პასუხის მაგიერ გაიღიმა და ამ ღიმილმა გვე-
ლივით უკბინეს; სახეზე საშინელი შემოაფრინდა, ქალა-
ლდს დახედა. ეხატა: შიშველი ბავში. ირგვლივ რამდე-
ნიმე ხელი, რომლებიც ჩაფრენოდენ ბავშვის სხეულის ნა-
წილებს: ზოგი ხელში, ზოგი ფეხში, ზოგი სად. სურათის
თავზე ეწერა: გაიანეს შვილი. ქვევით დასახელებული
იყო რამოდენიმე ამხანაგების გვარი, რომელთანაც ოდესმე
ეცხოვრნა გაიანეს. მოწერილი იყო მსხვილი ასოებით: “
„ვინ რის გაკეთებაში მიიღო მონწილეობა“.

ის ხალხი კომკავშირელები არაა, არამედ ხულიგნები,
რომლებიც, ჩვენდა საბედნიეროდ, ჩვენს რიგებში არ
არიან და არც იქნებიან. სად არის ბრძოლა უარყოფით
ტენდენციების წინააღმდეგ? სად არის ის კომკავშირ-
ელები, რომლებიც ახალ ოჯახისათვის იბრძვიან და ქმნიან
კომუნისტურ ყოფა-ცხოვრებას?

ჩვენ არ უარყოფთ იმ ფაქტს, რომ გვაქვს უარ-
ყოფითი მხარეები—ყოფის საკითხში, მაგრამ მწერლებმა
არც ის უნდა დაივიწყონ, რომ ჩვენ მთელის სისასტიკით
ვიბრძვით ასეთ უარყოფით მოვლენების წინააღმდეგ. ჩვენ
სწრაფად ვუშვებით ლიკვიდაციას ყოფითი გახრწნილების
ყოველგვარ ფაქტს, ჩვენი მწერლებისათვის კი ეს შეუშ-
ნვეველია. მათი აზრით კ. კ. ორგანიზაცია გახრწნილების
სამხარეთლოა და ხულიგნების თავშესაფარი.

კ. კ. ორგანიზაციის ასეთ ყალბად გაგების წინააღმდეგ
ბრძოლა ჩვენთვის გადაუდებელი ამოცანაა. პროლეტარუ-
ლმა მწერლებმა უნდა შეიგნონ, რომ კ. კ. ორგანიზაცია
პარტიის საუკეთესო თანაშემწეა სოციალისტური მშენე-

ბლობის ყველა ფრონტზე. თქვენ ამხ. მწერლებო, უნდა შეიგნოთ, რომ ჩვენი ორგანიზაციის ლენინური ორგანიზაციაა და არა ხულიგნებისა და საექვი ხლხის თავშესაფარი.

კ. ლორთქიფანიძემ თავისი მოთხრობა სწორედ ამ მიმართულებით გაშალა. ვერც ერთ დადებით ტიპს მოთხრობაში ვერ ვხედავთ. კ. კ. უჯრედი, ლორთქიფანიძეს თუ დაუჯერებთ, ყოფითი გახრწნილების მორევში ცურავს. ინტრიგა, ჭორი, დაცინვა გათხოვილ კომკავშირელ ქალის მიმართ, ხულიგნური გამოსვლები და სხვა, აი, მათი პრაქტიკული საქმიანობა; მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ჩვენ მაინც ვეჭობთ, რომ ასეთი ხალხი სადმე გვეყავდეს რომელიმე უჯრედში. ეგ ყურ მოთრეული ამბავია, რომელიც ხელოვნურადაა მოხვეული კ. კ. ორგანიზაციის თავზე. კ. ლორთქიფანიძემ კი თავისი მოთხრობა ამ ყურ-მოთრეულ ამბებზე დატვირთა. მისი მოთხრობა მხოლოდ და მხოლოდ უშუალო შთაბეჭდილების და ინტუიციის ნიშნის ქვეშაა დაწერილი, სადაც მან ვერ შესძლო დიალექტიური მატერიალისტის მეთოდის გამოყენება. ამ მდგომარეობაში კი მწერალი სფრიოზული საფრთხის წინაშე დააყენა. კ. ლორთქიფანიძემ ვერ შეამჩნია ვერც ერთი ჯანსაღი ტიპი კომკავშირის რიგებში. გაიანეს, რომელიც მას ახალ ყოფისათვის მებრძოლად შიამნია, ჩვენ კომკავშირელ პროსტიტუტკად და „ჭიქა წყლის“ თეორიის შესანიშნავ პრაქტიკოსად ვთვლით. გომბორს და სხვები ხულიგნებია; გიდონი გაიანეს ქმარი, საბჭოთა ლუარსაბ თათქარიძეა, თითოაური კი, რომელსაც ახასიათებს ცოტაოდენი ჯანსაღი ელემენტები, საღი აზროვნების უნა-

რი — მოთხრობაში ჩანს ფერმკრთალად და უნებესყოფოდ გამოიყურება.

მთავარი და ძირითადი შეცდომა კ. ლორთქიფანიძისა, ამასთან ერთად, იმაში მდგომარეობს, რომ ვერ დაინახა პარტიული ხელმძღვანელობა კ. კ. უჯრედზე. ჩვენ არ ვიცით, თუ სად არის პარტია აღნიშნულ ნაწარმოებში, ან რატომ ვერ დაინახა ის კ. ლორთქიფანიძემ? მაგრამ ყოველივე ეს იმას ნიშნავს, რომ კ. ლორთქიფანიძე აღნიშნულ მოთხრობაში გვევლინება ავანგარდიზმის კარგად ცნობილ თეორიის დამცველად, რომლის წინააღმდეგ ჩვენ სასტიკი და დაუნდობელი ბრძოლა უნდა ვაწარმოოთ.

საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ კ. ლორთქიფანიძემ „პირველ დედა“-ში საკითხი ახალი ყოფის შესახებ თავიდანვე დააყენა არა სწორად; ამიტომ იგი გადაუჭრელი და პრობლემატიურად დარჩა. მიუხედავად ავტორის კეთილგანზრახვისა, რომ გაიანე ახალი ოჯახის, კომკავშირულ ყოფისათვის მებრძოლად გამოიყვანოს იგი მაინც „ჭიქა-წყლის დეორიის“ განმხორციელებლად დარჩა.

მართალია გაიანე უკვე გათხოვილია, გიდიონის ცოლია, რომლის მოვალეობასაც შეადგენდა საზოგადოებრივი საქმიანობის გარდა, ზრუნვა საკუთარ კომუნისტური ოჯახის შექმნისათვის, მაგრამ იგი ერთსაც ჩამოცილდა და მეორის სასარგებლოდაც არაფერი დაუთვსია. გაიანე დახედავდა რა თავის მუცილს, ერთის მხრივ (თუ დაუჯერებთ ავტორს! კ. მ.) აღედგრება შთამომავლობის ინსტიქტი, მაგრამ, აზრი... აზრი მოროტი აბორტისა, არ ასვენებდა. „მუციელს დავხედე, გამაჟრჟოლა, თითქოს გველს დავკარი ფეხი, თითქოს შვილის მაგიერ უსარგებლო ხორცმეტს ვატა-

რებ, რომელსაც დროზე უნდა მიუსწრო და მოჭრა, თორემ დაგხუთავს, დაგაავადებს.

მაქვს თუ არა ამის უფლება?

არჩევანი შეუძლებელია! — წამოვიდახე მაღალი ხმით.

ჩემი ხმა მეუცხოვა.

რა ვქნა, რომელი-რომელს შევწირო, რომელს-რომელი ვანაცვალო?!

მოვიხედე ირგვლივ, თითქოს ველოდე ვიღაცას, რომელიც მომადებინებდა პასუხს. ჩაძინებული სახლების სიმშვიდეს დარაჯობენ მბუუტავი ფარნები. ზევიდან მომავალი თოთიაური დავინახე, როგორც ცუდ საქმეზე წამოსწრებული, შევკრთი და მახლობელ დერეფანს შევეფარე. თვალებში ემალის კრი-ალა დაფა ჩამეძირა. ამოვიკითხე შავად წარწერილი სიტყვები:

გამოცდილი ბებია ქალი პარამანოვა.
ძალღივით მეძგერა ბოროტი აზრი; არ მომეშო.
ვცადე.

მეტი სიაფთოროთ შემომიტია და კვლავ ემალის და ფასთან მიმაგდო. მესმოდა მოახლოვებულ თოთიაურის ნაბიჯები. წარწერა მეორედ გადავიკითხე და... 1)

აქ მთავრდება მოთხრობა. მთავრდება და მეტად და-შაფიქრებელია ეგ მდგომარეობა. ფაქტი-ფაქტად რჩება. გაიანემ ისევ შეინავარდა თივის ნაცნობ ადგილისაკენ აბორტის გასაკეთებლად. მას ბავში-გველის წიწილად მიაჩნია. იგი ისევ ძველი გზით და ძველი მეთოდებით აწარმოებს მუ-

1) ხაზი ჩემია. კ. მ

შაობას. გაიანე ისევ აბორტით იზიანებს მუცელს, ისევ იბრძვის მოდგმის წინააღმდეგ.

ჩვენ ვასრულებთ რა მსჯელობას „პირველ დედა“-ს შესახებ, გვინდა აღვნიშნოთ ის გარემოება, რომ როდესაც მწერალს მოთხრობაში გამოგყავს რომელიმე ტიპი სანიმუშოდ, მაშინ მას სხვებმა უნდა მიბაძონ. ასეთივე მისაბაძი უნდა იყოს გაიანეც მაგრამ... ჩვენ აქ შეგვიძლია გავიმეოროთ თოთიაურის სიტყვები: გაიანე, შენ აქტიური კომკავშირელი ქალი ხარ. რა გამოვა შენ რომ მოგბაძოს რიგითი წევრებმა. ვერც ერთი მათგანი ოჯახს ვერ შექმნის „და ეს მართალია“ შვილი გვინდა, შვილი გესმის — აი, ხმები, რომელიც მოსვენებას არ აძლევდა გაიანეს, მაგრამ გაიანე მაინც თავისას არ იშლიდა, იგი ისევ ძველი გზით მიდიოდა, ისევ აბორტებზე ფიქრობდა. ჩვენ ვფიქრობთ და ერთხელ კიდევ ვიმეორებთ: „პირველ დედა“-ში საკითხი ახალ ყოფაცხოვრებისა და ოჯახის შესახებ დასმულია არა წორად, კომკავშირის როლი ახალ ყოფაცხოვრებისათვის ბრძოლაში გაგებულია ყალბად, ახალი ადამიანის საკითხის გაგება დასულია პრიმიტიულობამდე; ყოველივე ეს კი გამომდინარეობს მეთოდის უვარგისობაში.

„პირველი დედა“ ჩვენ შეგვიძლია დავაფასოთ, როგორც დამახინჯება კომკავშირელთა ყოფაცხოვრების. „პირველ დედა“ არაა კომკავშირულ ყოფაცხოვრების შესახებ დაწერილი მოთხრობა, რადგან მასში მოცემული ტიპები არც ერთი არ არის კომკავშირელი! ახალი ოჯახი და ახალი ადამიანი ისეა რ იქმნება, როგორც ეს კ. ლორთქიფანიძეს წარმოუდგენია! ახალი ყოფისათვის მებრძოლი, უპირველეს ყოვლისა, ახალ მოდგმისათვის მებრძოლია, რომლის ყოველდღიური პრაქტიკული საქმიანობა მიმართულია

გარყენილობის ყოველგვარ ფორმების და „ჭიქა წყლის“ თეორიის წინააღმდეგ.

ახალ კომუნისტურ ოჯახისთვის იბრძვის ჯანსაღი კომკავშირლები პარტიის მტკიცე ხელმძღვანელობით და არა ხულიგნები და „საბჭოთა“ ახალგაზრდა პროსტიტუტკები.

ამხ. მწერლებო! თქვენ უნდა გაიგოთ, რომ ყოფაცხოვრების ირგვლივ არ შეიძლება წერა ისე, როგორც თქვენ წერთ ხოლმე. თქვენ უნდა შეიგნოთ, რომ ახალ ოჯახს, ყოფა-ცხოვრებას შექმნის არა აბორტით მუცელდაგლეჯილი და ფიზიკურად დავაადმყოფებული ხალხი, არამედ ჯანსაღი ხალხი.

გაიანეს ახალი ყოფისათვის, ახალი ოჯახისათვის ბრძოლა არ შეუძლია. კომკავშირელის მანდატი, რომელიც მას ლორთქიფანიძემ მისცა, ყალბია! იგი არაა კომკავშირელი! გაიანეები ჩვენ არა გვყავს კომკავშირის ორგანიზაციაში. ბოლოსდაბოლოს გაიანე მებრძოლია არა ბურჟუაზიულ ყოფის წინააღმდეგ, არამედ პირიქით, ხელს უწყობს მის განმტკიცებას.

ახალი ყოფის საკითხები საერთოდ ფართოდ ისახებოდა რუსული პროლეტარულ ლიტერატურაში, როგორცაა მაგალითად იური ლიბედინსკის „გმირის დაბადება“; ბოგდანოვის „პირველი ქალიშვილი“; გლადკოვის „ცემენტი“ და სხვა. მაგრამ აქვე უნდა აღინიშნოს ხაზგასმით, რომ ვერც ჩვენმა რუსმა ამხანაგებმა შესძლეს ახალი ყოფა-ცხოვრების საკითხის სწორად, ლენინურად გადაჭრა; კერძოდ, ლიბედინსკი ამ მხრივ ძალზე უკიდურესობაში ჩავარდა. მას ახალ ყოფად საწოლ ოთახში მომხდარი „ტრაგიული“ ამბავი ეჩვენება. მისი „გმირის დაბადება“ მართლაც და გმირის დაბადება კი არაა, ჩვენება ნამდვილი გმირისა, არამედ გაყალიბება გმირის საკითხისა. აღნიშნული რომანი,

მხოლოდ და მხოლოდ მარტო ფსიქოლოგიზმის ნიუანსებს იტყვის. ახალ გმირს ჩვენ აღნიშნულ ნაწარმოებში ვერ ვხედავთ. იქ მარტოოდენ საწოლის ფსიქოლოგიაა გადმოშლილი.

ვერც ამხ. გლადკოვმა გაიგო სწორად ოჯახის საკითხი. „ცემენტ“-ს გმირი აქტიური საზოგადოებრივი მუშაკი დაშა ჩუმალოვი არაა მებრძოლი ახალ ოჯახისათვის. იგი ახალი ადამიანის ტიპი არაა როგორც ამას შეცდომით რუსეთშიც და ჩვენშიც ფიქრობენ ზოგიერთი ამხანაგები.

საერთოდ, უნდა აღინიშნოს, რომ რუსულ პროლეტარულ ლიტერატურას ამ მიმართებით ძალზე ბევრი რამა აქვს გაკეთებული, მაგრამ გასაკეთებელი მას მომავალში უფრო მეტი აქვს, აქ ამის დაწვრილებით ნათელყოფა შორს წაგვიყვანს.

საქართველო — რუსეთთან შედარებით, ჩამორჩენილია ამ მხრივ. ჩვენ საყოფა-ცხოვრებო მოთხოვნები და ნაწერები მარტოოდენ ორი-სამი გვაქვს. უსათუოდ მნიშვნელოვანია ს. თალაკვაძის „ოჯახი“, რომელიც ამ რამოდენიმე წლის წინ დაიწერა. მას თავისი აქტუალობით მნიშვნელობა დღესაც არ დაუკარგავს, მაგრამ, უნდა ითქვას, რომ თალაკვაძემ ვერ შესძლო საკითხის საბოლოოდ გადაჭრა, მან დასვა პრობლემა ახალი ოჯახის, მაგრამ მან არ იცის კონკრეტიულად თუ როგორი უნდა იქნეს ეს ახალი ოჯახი:

ახალი ოჯახი არ არის ის, რაც გადმოცემულია ნელი-სა და ერმის სენტიმენტალურ წერილებში, რომელიც მკითხველებში ზოგჯერ დაცემულობის განწყობილებებს ქმნის.

ახალი ოჯახის პრობლემა დააყენა, აგრეთვე სიმონ-წვერა ვამთავის „გულია“-ში.

ჩვენ დასასრულსაც იმასვე ვიტყვით რაც დასაწყისში ვთქვით: კომკავშირის გმირული ბრძოლები ახალი ყოფაცხოვრებისთვის ჯერ კიდევ არაა მოცემული მხატვრულ ტილოებზე. არაა დამუშავებული და სწორად წარგებული ჩვენი მწერლების მიერ ახალი ოჯახის და ახალი ადამიანის საკითხი. ისინი, საერთოდ და ზოგადად აყენებენ ჩვენს წინსკითხებს. ჩვენ მოვითხოვთ არა „საერთოდ“-ს და „ზოგად“-ს, არამედ ამ „საერთოდ“ და „ზოგადის“ კონკრეტულად ახსნას. ამ ახსნას კი ჩვენს მწერლობაში ჯერჯერობით ვერ ვხედავთ. დღემდე ქართველმა პროლეტარულმა მწერლებმა ყოფაცხოვრების საკითხი მხოლოდ და მხოლოდ დამახინჯებულად გაიგეს. ამ მდგომარეობის ლიკვიდაციის და აღმოსაფხრელად საჭიროა ხანგძლივი და თავდადებული მუშაობა, ურომლისოდაც პროლეტარული მწერლები ამ მიმართებში ვერაფერს გააკეთებენ.

კომკავშირის იერიშები ძველ ტრადიციულ უკულტურობის წინააღმდეგ და ბრძოლა ახალ ყოფისათვის, ახალ ოჯახისათვის უნდა იქნეს მოცემული პროლეტარული მწერლების მიერ მხატვრული ტილოებზე, დღეს ესაა საჭირო, ეს მათ უნდა შესძლონ, რაც არ უნდა დაუჯდეთ. ჩვენ ამის იმედი ვვაქვს.

1931 წ. მაისი—ხექტემბერი.

8060 80 J.

39

2 529

